

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

DISERTAČNÍ PRÁCE

**Zhodnocení možností a efektivity financování lesního
hospodářství z fondů EU**

PRAHA 2012

Ing. Vladimíra Špičková

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem disertační práci na téma „Zhodnocení možností a efektivity financování lesního hospodářství z fondů EU“ vypracovala samostatně a že jsem čerpala pouze ze zdrojů, které uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Praze dne 24. 8. 2012

Ing. Vladimíra Špičková

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji svému školiteli prof. Ing. Karlu Pulkrabovi, CSc. za vedení disertační práce a Ing. Vilému Jarskému, Ph.D. za odborné konzultace. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí za spolupráci a poskytnuté informace.

ABSTRAKT

V programovém období EU 2007 – 2013 je oblast lesního hospodářství z hlediska dotační politiky zahrnuta ve dvou dotačních programech. Dotace do lesnictví lze čerpat z Programu rozvoje venkova a Operačního programu Životní prostředí. V rámci těchto programů je vyčleněno celkem deset dotačních titulů pro oblast lesnictví, u kterých je provedena evaluace interim za období 2007 – 2010, zhodnocení efektivity a komparace schválených dotací dle typů vlastníků lesa. Výchozím bodem práce byla analýza dokumentů, a to především ve vztahu k stanoveným indikátorům a cílům pro každý dotační titul v oblasti lesnictví v programovém období 2007 – 2013. Data pro monitoring, zejména kvantitativní indikátory, byly získávány z žádostí o dotaci na projekty přímo od žadatelů o dotace a z dat platebních agentur. Výsledky evaluace interim jsou porovnány s oficiálními výsledky střednědobé evaluace, které jsou součástí dokumentů Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

Klíčová slova: lesní hospodářství, fondy EU, PRV, dotační titul, evaluace, efektivity

ABSTRACT

The area of forestry, with respect to grant policy, is included in the EU programme period of 2007 – 2013 in two grant programmes. Subvention to forestry can be gained from Rural Development Programme and The Operational Programme Environment. Ten forestry support measures, in which the interim evaluation for the period of 2007 – 2010, evaluation of efficiency and comparison of approved grants according to the types of forest owners are carried out, are identified within these programmes. Starting point of the thesis was analysis of documents regarding setting particular indicators and aims of individual grants in the area of forestry during the programme period of 2007 - 2013. Data for monitoring, especially quantitative indicators are gained from particular grant applications for project from grant receivers and payment agencies. The results of the interim evaluation are compared to the results in the official mid-term evaluation documents held by the Ministry of Agriculture and Ministry of the Environment.

Keywords: forestry, EU funds, RDP, support measure, evaluation, efficiency

OBSAH

1. Úvod.....	1
2. Literární rešerše.....	2
2.1 Hospodářské politiky EU – principy a nástroje.....	2
2.2 Programové období EU 2007 – 2013 v podmínkách ČR.....	5
2.3 Jak žádat o dotaci z fondů EU.....	8
2.4 Lesní hospodářství jako součást evropského venkova.....	11
2.5 Fondy EU v oblasti lesního hospodářství.....	15
2.6 Zdroje informací a dat.....	19
2.7 Základní principy monitoringu a evaluace v dotační politice EU 2007 – 2013.....	21
2.8 Hodnocení efektivity fondů a projektů EU.....	24
3. Cíle disertační práce.....	26
4. Návrh metodiky.....	28
4.1 Metodika práce.....	28
4.1.1 Analýza materiálů.....	28
4.1.2 Komparace.....	29
4.1.3 Rozhovor.....	30
4.2 Sběr a zpracování dat.....	30
5. Dotační tituly v oblasti lesního hospodářství.....	32
6. Program rozvoje venkova.....	34
6.1 Investice do lesů.....	36
6.1.1 Lesnická technika.....	37
6.1.2 Technické vybavení provozoven.....	40
6.1.3 Lesnická infrastruktura.....	43
6.2 Zalesňování zemědělské půdy.....	47
6.3 Platby v rámci NATURA 2000 v lesích.....	49
6.4 Lesnicko-environmentální platby.....	51
6.5 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů.....	52

6.5.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření.....	53
6.5.2 Neproduktivní investice v lesích.....	61
7. Operační program Životní prostředí.....	65
7.1 Podpora biodiverzity.....	67
7.1.1 Zvýšení biodiverzity v lesích.....	67
7.1.2 Obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury.....	71
7.2 Obnova krajinných struktur.....	74
8. Výsledky zhodnocení efektivity dotačních titulů v období 2007 – 2010.....	78
9. Komparace využívání dotací z EU u různých typů vlastníků lesa.....	83
10. Komparace výsledků evaluace interim v období 2007 – 2010 s evaluací programů předchozího programového období 2004 – 2006.....	87
11. Internetový dotazník.....	96
12.1 Sumarizace a vyhodnocení odpovědí.....	97
12. Diskuse.....	105
13. Závěr.....	107
Použitá literatura a informační zdroje.....	112
Summary.....	118
Seznam zkratk.....	119
Seznam tabulek.....	121
Seznam grafů.....	124
Seznam obrázků a schémat.....	125

1. Úvod

Lesnický sektor představuje významnou součást hospodářství Evropské unie. Spolu s rozlohou venkovských oblastí zabírá 91 % území 27 členských států EU, z toho 40 % tvoří lesní plochy. I přes svoje specifika není lesnický sektor na evropské úrovni chápán jako samostatné odvětví, ale často pouze jako součást evropského zemědělství nebo aktivit v souvislosti s ochranou přírody. Tato skutečnost se odráží v koncepci hospodářských politik EU a dokumentů v oblasti fondů EU. Z hlediska hospodářských politik EU je lesní hospodářství součástí Společné zemědělské politiky a zčásti Regionální politiky. Oblast lesního hospodářství rovněž nedisponuje vlastním veřejným výdajovým programem, ale jeho aspekty jsou v podmínkách ČR zahrnuty v dotačních programových dokumentech Ministerstva zemědělství (Program rozvoje venkova) a Ministerstva životního prostředí (Operační program Životní prostředí).

Vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004 umožnil vlastníkům lesů a osobám hospodařícím v lesích přístup k čerpání unijních peněz pro financování svých projektů v oblasti nejen lesního hospodářství, ale také v oblasti ochrany přírody a inovací hospodářských technologií. V programovém období 2007 – 2013 lze oblast lesního hospodářství ČR z hlediska charakteru přidělovaných dotací rozdělit na 2 základní pilíře. První pilíř představují oblasti rozvoje lesního hospodářství a zlepšování stavu lesa, které jsou součástí prioritních os I a II v Programu rozvoje venkova. Druhý pilíř tvoří oblast lesního hospodářství ve vztahu k problematice ochrany přírody a krajiny, která je součástí prioritní osy 6 v Operačním programu Životní prostředí.

Problematika evaluace a zhodnocení efektivity dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství představuje specifickou záležitost, která v období 2007 – 2013 nebyla dosud řešena, a to zejména proto, že dotační tituly řešící tuto oblast náleží do více dotačních programů (Program rozvoje venkova, Operační program Životní prostředí). Evaluace „interim“, tedy hodnocení v polovině programového období, je v disertační práci zaměřena na zvýšení kvality a efektivnosti poskytování finančních prostředků z fondů EU do oblasti lesního hospodářství, a to zejména ve vztahu k nadcházejícím programovému období EU, jehož strategické dokumenty pro čerpání dotací v letech 2014 – 2020 jsou nyní ve fázi přípravy.

2. Literární rešerše

Problematika fondů EU představuje poměrně dynamický systém, který se neustále mění v závislosti na aktuálním stavu politiky EU a dané členské země. Aby byla v práci zajištěna co nejčerstvější data, bylo nutné použít velké množství zejména internetových zdrojů, neboť servery jsou pravidelně aktualizovány, na rozdíl od knih a publikací, které mohou v daném čase obsahovat již zastaralé informace. Literární rešerše vychází z následujících zdrojů: knihy a publikace, materiály Evropské unie a jednotlivých ministerstev, odborné články z časopisů, internetové zdroje (použití internetových zdrojů v textu je označeno číslem, dle seznamu použitých zdrojů) a legislativu Evropského společenství.

2.1 Hospodářské politiky EU – principy a nástroje

Evropská unie disponuje vlastním rozpočtem, jehož roční výše přesahuje 122 mld. Eur a slouží k financování jednotlivých politik (*EK, 2010*). Zdrojem financování rozpočtu jsou tzv. „vlastní zdroje“, které pocházejí z následujících položek: cla na výrobky dovážené ze zemí mimo EU, procentuální části DPH na zboží a služby a příspěvky členských států, které odpovídají jejich hospodářské situaci. Každý roční rozpočet EU je součástí sedmiletého rozpočtového cyklu. V rámci finančního výhledu na období 2007 – 2013 dosáhne celkový rozpočet EU 864,4 mld. eur (*EK, 2007*). Od svého vstupu do Evropské unie zaplatila Česká republika do evropského rozpočtu celkem 182,5 miliardy korun a naopak získala prostřednictvím fondů EU 280 miliard korun. Česká republika tak na členství v unii dosud „vydělala“ 97,5 miliard korun (*Týden, 2010*).

Evropská unie disponuje stovkami hospodářských politik. Z hlediska problematiky fondů EU jsou stěžejní následující hospodářské politiky EU:

- a) Regionální politika
- b) Společná zemědělská politika
- c) Společná rybářská politika

Výše uvedené politiky představují soubory výchozích programů a postupů, které tvoří až 80 % rozpočtu EU (*BusinessInfo, 2010*).

a) Regionální politika EU

Hlavním principem regionální politiky EU je především zvýšení podílu ekonomických aktivit ve znevýhodněných regionech. Za znevýhodněné regiony lze považovat ty regiony, jejichž HDP je za poslední tříleté období nižší než 75 % průměru EU (*Ryšková, Pondělíčková, 1999*). K zajištění principu regionální politiky EU slouží nástroje, které pomáhají usměrňovat výdaje tam, kde budou mít největší prospěch.

Výdaje regionální politiky EU jsou alokovány:

- do dvou strukturálních fondů (peníze mohou být utraceny v kterémkoliv regionu, jenž splní daná kritéria):
 - **Evropský fond regionálního rozvoje** (European Regional Development Fund, ERDF)
Zaměřen např. na vytváření nových pracovních míst, lokální rozvojové projekty.
 - **Evropský sociální fond** (European Social Fund, ESF)
Zaměřen např. na podporu zaměstnanosti a systému vzdělávání.
- a do **Kohezního fondu** (Cohesion Fund, CF), který bývá často uváděn také jako Fond soudržnosti. Kohezní fond ovšem není strukturálním fondem, neboť jsou z něj financovány individuální projekty, např. z oblasti dopravy nebo životního prostředí (*Richard Baldwin, Charles Wyplosz, 2008*).

V roce 2006 došlo k reformě regionální politiky EU, a to dokumentem *Cohesion policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007 – 2013*. Tato reforma se týkala především finančního rámce prostředků, kterými budou fondy v rámci regionální politiky disponovat v rozpočtovém období 2007 – 2013. Průměrná částka, kterou fondy v letech 2007 – 2013 disponují, činí 44 mld. Eur ročně (*EC, 2005*).

b) Společná zemědělská politika

„Společná zemědělská politika (SZP) představuje sadu politik zaměřených na zvyšování zemědělských příjmů v EU“ (*Richard Baldwin, Charles Wyplosz, 2008*). Zemědělské a lesnické plochy pokrývají převážnou část území EU a principem společné zemědělské politiky je navzájem sloučit zájmy tak, aby si vzájemně neodporovaly (zemědělství vs. zájmy ochrany přírody). Dalším úkolem společné zemědělské politiky je rozvoj venkova, ochrana vod a biologické rozmanitosti (*EC, 2010*).

Hlavním finančním nástrojem společné zemědělské politiky byl do roku 2007 tzv. **Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond** (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund, EAGGF), který se zaměřoval např. na intervence ve vnitřním trhu EU a náhrady při vývozu do třetích zemí. Po více než 40 let fungování tohoto fondu byl nahrazen v roce 2007 následujícími finančními nástroji pro období 2007 – 2013:

- **Evropský zemědělský záruční fond** (European Agricultural Guarantee Fund, EAGF)
Financuje přímé platby zemědělcům a opatření k regulaci zemědělských trhů.
- **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova** (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD)
Zaměřen na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví, životního prostředí a kvality života ve venkovských oblastech.

(Tomšík, 2009)

Vznik těchto nových fondů vychází z tzv. *Salzburské deklarace* (CP, 2006), která jasně definovala politiku rozvoje venkova na období 2007 – 2013 a vymezila finanční nástroje s přesně definovaným zaměřením.

c) Společná rybářská politika

Cílem společné rybářské politiky je zajištění trvale udržitelného rozvoje evropského rybolovu a akvakultury (Vilamová, 2005) K zajištění této politiky sloužil do roku 2007 tzv. Finanční nástroj na podporu rybolovu (The Financial Instrument for Fisheries Guidance – FIFG). Pro období 2007 – 2013 byl zřízen nový finanční nástroj:

- **Evropský rybářský fond** (European Fisheries Fund, EFF)
Zaměřen na rozvoj chovu ryb, ochranu přímořských oblastí a výrobu a obchod s rybími výrobky.

Na rozdíl od fondu, který zajišťoval společnou rybářskou politiku EU do roku 2007, nemá tento fond strukturální charakter. Disponibilní zdroje EFF pro období 2007 – 2013 představují částku cca 8,3 mld. eur (*Nariženi rady č. 1198/2006 z 27. července o Evropském rybářském fondu*).

2.2 Programové období EU 2007 – 2013 v podmínkách ČR

Dne 1. 5. 2004 Česká republika spolu s dalšími devíti kandidátskými zeměmi vstoupila do Evropské unie, čímž se původní „evropská patnáctka (EU-15)“ rozšířila na EU-25, o tři roky později přistoupily zatím poslední členské státy, a to Bulharsko a Rumunsko. Od roku 2004, kdy přistoupily do EU převážně postkomunistické země, je jednou z hlavních priorit procesu evropské integrace zvýšení životní úrovně v těchto zemích. Po šesti letech lze konstatovat, že rozdíly v životní úrovni v rámci členských států EU se vyrovnávají, v některých státech (Slovinsko) se již dokonce blíží průměru EU (EU, 2010). Dle serveru agentury Euroskop (Euroskop, 2010) se Česká republika řadí mezi chudší státy Evropské unie. Na základě zprávy evropské statistické agentury Eurostat (Eurostat, 2006) činí HDP České republiky na obyvatele v paritě kupní síly (EU-27 = 100 %) 76 %, čímž se ČR zařadila na 3. místo (po Kypru a Slovinsku) z přistoupených členských zemí v roce 2004.

V období 2007 – 2013 může Česká republika čerpat unijní prostředky až ve výši 754,3 mld. Kč¹ (BusinessInfo, 2006). Dle Ministerstva pro místní rozvoj (MMR, 2010) byla na počátku roku 2010 tato částka navýšena o dalších 38 mld. Kč. Jen pro srovnání, v letech 2004 – 2006 bylo ČR poskytnuto na tříleté období k dispozici pouze 80 miliard Kč (Strukturální fondy EU, 2004).

V programovém období 2007 – 2013 byly pro všechny státy EU stanoveny v rámci **regionální politiky** následující cíle:

- **Konvergence**

Cíl je zaměřen na podporu regionů s HDP na obyvatele nižším než 75 % průměru EU.

Podporovány budou aktivity v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti, např. modernizace základní infrastruktury a ochrana životního prostředí.

- **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**

Cíl je zaměřen na podporu slabších regionů, ale i regionů s HDP na obyvatele vyšším než 75 % průměru EU. Podpory směřují do oblasti ekonomických změn

¹ Údaj 26,7 mld. Eur byl přepočten dle aktuálního kurzu ČNB k 30. 8. 2006.

v průmyslových, městských, ale i venkovských oblastech, a to v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu.

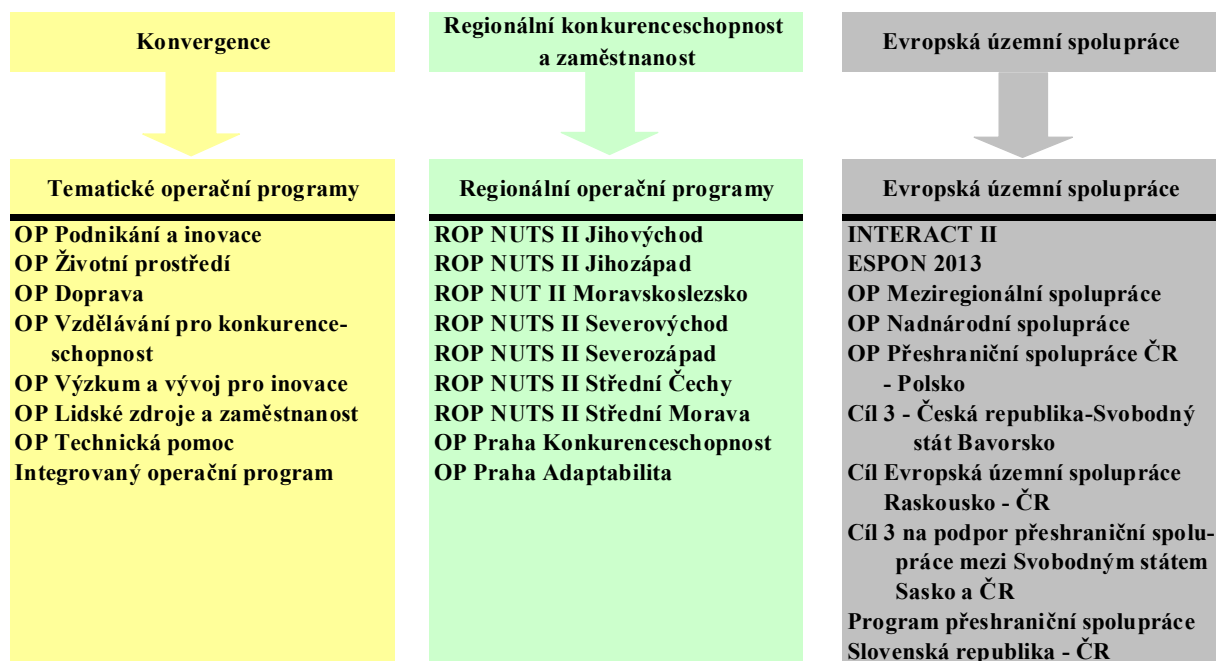
- **Evropská územní spolupráce**

Cílem je podpora informačních toků, rozvoje vědy a výzkumu, zlepšení stavu životního prostředí a řízení vodních zdrojů. Finančním nástrojem je Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond.

V průběhu sedmiletého období je pro Českou republiku v rámci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti vyčleněno celkem 773 mld. Kč. (Chvojková, Květoň a kol., 2006)

Dle dokumentu *Národní strategický referenční rámec*, který představuje základní rozvojovou strategii ČR v oblasti fondů EU, Česká republika připravila v souladu s cíly regionální politiky EU pro období 2007 – 2013 celkem 26 operačních programů.

Obr. 1 - Cíle regionální politiky EU a jejich aplikace v operačních programech ČR

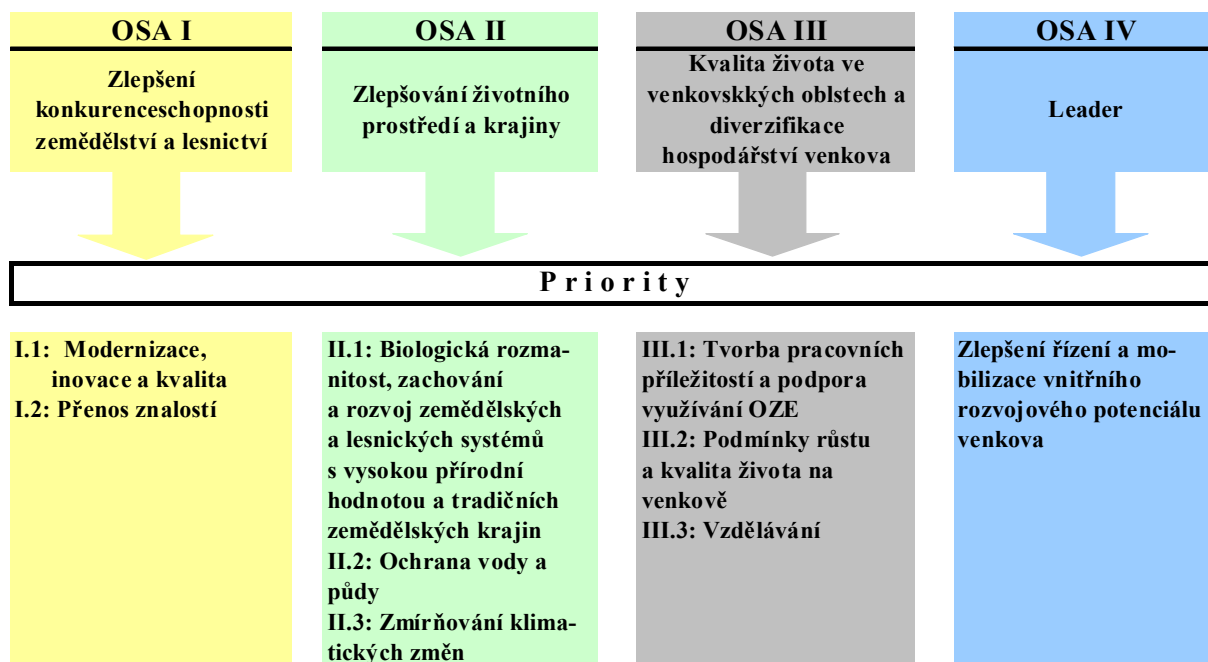
Zdroj: *Národní rozvojový plán ČR 2007 – 2013, upraveno autorkou*

Společná zemědělská politika pro období 2007 – 2013 vymezila pro členské země EU následující cíle:

- Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
- Zlepšování životního prostředí a krajiny
- Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
- Leader

Všechny tyto cíle budou plněny prostřednictvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (Tomšík, 2009). Jednotlivé cíle jsou zakotveny v *Národním strategickém plánu rozvoje venkova ČR*, a to v podobě tzv. „prioritních os“. Tyto prioritní osy jsou dále rozpracovány v konkrétním programovém dokumentu *Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013*.

Obr. 2 - Cíle společné zemědělské politiky EU v Programu rozvoje venkova

Zdroj: Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013, upraveno autorkou

Celková alokace prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro Českou republiku v období 2007 – 2013 činí 70 mld. Kč (Pěluha a kol., 2006).

Konečný výčet programů, ze kterých lze v ČR čerpat dotaci uzavírá *Operační program Rybářství*, který vychází z principů společné rybářské politiky EU. Česká republika si v dokumentu *Operační program Rybářství* vytyčila následující priority:

- Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh
- Opatření společného zájmu

Celková alokace prostředků z Evropského rybářského fondu pro Českou republiku v období 2007 – 2013 činí 1 mld. Kč (*Operační program Rybářství 2007 – 2013*).

2.3 Jak žádat o dotaci z fondů EU

Jak již bylo popsáno v předchozí kapitole, pro období 2007 – 2013 mají žadatelé o prostředky z fondů EU v České republice k dispozici prostředky z celkem 26 operačních programů (strukturální fondy), Programu rozvoje venkova a Operačního programu rybařství. Tyto programy zajišťují, že projekty, na které bude poskytnuta dotace z EU, budou vybírány nikoliv nahodile, ale podle přesně definovaných cílů.

Každý program se dělí na jednotlivé prioritní osy, které přesně vymezují, na co mohou být finanční prostředky přidělené danému programu vynaloženy. Prioritní osy se dále dělí na oblasti, případně podoblasti podpory – konkrétní dotační tituly (*Národní rozvojový plán 2007 – 2013*).

Pro základní orientaci ve struktuře jednotlivých programů lze sestavit seznam společných charakteristik, jejichž znalost je pro žadatele o dotaci nezbytná.

Každý program vykazuje následující společné charakteristiky:

Obr. 3 - Společné charakteristiky dotačních programů

CHARAKTERISTIKA PROGRAMU	
<i>charakteristika</i>	<i>příklady</i>
Název programu	Program rozvoje venkova, Operační program životní prostředí, Operační program podnikání a inovace
Gestor programu / Řídící Orgán	Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu atd.
Příjemce žádostí o dotaci	Státní zemědělský intervenční fond, Agentura ochrany přírody a krajiny, CzechInvest atd.
Platební agentura	Státní zemědělský intervenční fond, Státní fond životního prostředí, Odbor Národního fondu Ministerstva financí
CHARAKTERISTIKA DOTAČNÍHO TITULU	
Prioritní osa	I. Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
Oblast podpory, příp. podoblast podpory	I.1 Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací I.1.2 Investice do lesů I.1.2.1 Lesnická technika
Předmět podpory	Pořízení strojů a zařízení, budování a údržba lesních cest, výroba materiálu pro obnovu a výchovu lesních porostů
Oprávněný žadatel o podporu	Fyzická nebo právnická osoba, sdružení s právní subjektivitou, obec nebo její svazky hospodařící v lesích
Žadatelem nemůže být	Státní podnik, zahraniční fyzická osoba
Forma a výše podpory	Přímá nenávratná dotace právnickým a fyzickým osobám. Maximální výše dotace: 50 % způsobilých výdajů.
Způsobilé výdaje projektu	Pořízení strojů a zařízení, náklady na projekt a technickou dokumentaci.
Nezpůsobilé výdaje projektu	Nákup použitých strojů a zařízení.
Podmínky poskytnutí podpory	Podpora se poskytuje na investice, které nejsou založeny na lesním hospodářském plánu/osnově. Podpora se poskytuje na lesní majetky o minimální výměře 3 ha.

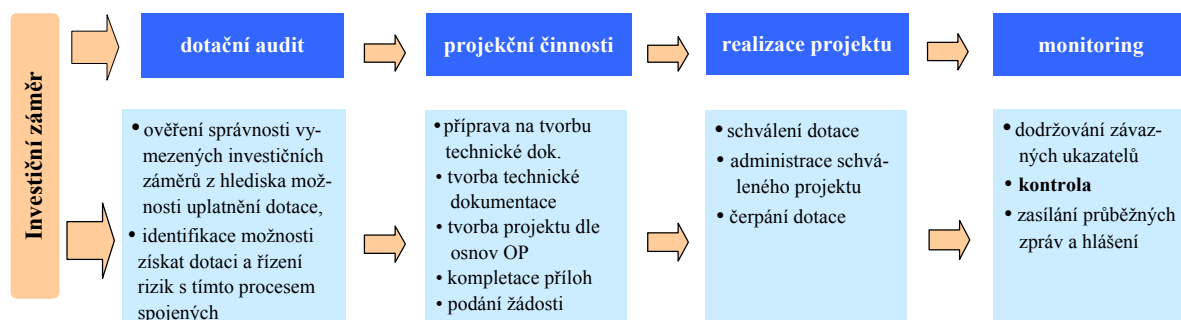
Zdroj: Program rozvoje venkova, Operační program Životní prostředí, Operační program Podnikání a inovace, upraveno autorkou

Každý program je dále rozpracován na tzv. implementační nebo prováděcí dokumenty, v nichž jsou detailně popsány všechny náležitosti projektu a jeho další administrační proces (např. postup při podávání žádosti o dotaci, hodnotící indikátory projektu a kritéria přijatelnosti atd.).

Žadatel o podporu musí předložit PROJEKT příjemci žádosti o podporu v rámci daného programu. Projekt dokládá, jak činnosti žadatele přispějí k cílům, které jsou stanoveny v příslušném programu a jak přispěje k dané problematice. Žadatelé projekty podávají na základě pravidelně časově vymezených výzev k předkládání projektů v rámci jednotlivých programů, prioritních os a oblastí podpory. K včasné a jednoduché identifikaci příslušné výzvy slouží internetové stránky programů a ministerstev, které jsou pravidelně aktualizovány.

Proces administrace projektu, který žadatel předkládá v žádosti o dotaci je znázorněn na následujícím schématu:

Obr. 4 - Schéma procesu administrace projektu z pohledu žadatele o dotaci

Zdroj: Špičková, 2006

1. Fázi představuje DOTAČNÍ AUDIT

Dotační audit představuje proces, kterým žadatel získává ujištění o tom, že vymezení investičních záměrů jsou správná z hlediska možnosti uplatnění dotace, dobře pochopená a že jsou přiměřeným způsobem řízena rizika, která pro podnik vyplývají z vyhledávání možností získávání dotací a jejich následných realizací.

2. Fázi představují **PROJEKČNÍ ČINNOSTI**

Projekční činnosti jsou zahajovány po schválení identifikovaných dotačních titulů, které byly „dotačním auditem“ ověřeny jako vhodné pro financování vymezených investičních záměrů. Následuje zhotovení technické dokumentace projektu a z ní vycházející tvorba projektu dle pravidel jednotlivých dotačních programů a kompletnosti příloh. Druhá fáze je ukončena podáním žádosti o dotaci.

3. Fázi představuje **REALIZACE PROJEKTU**

Realizace projektu začíná zpravidla po schválení dotace. Následuje administrace schváleného projektu a zajištění vytvoření podmínek k čerpání dotace (výběrová řízení, povinnost vedení odděleného bankovního účtu pro financování projektů a vedení samostatné účetní evidence).

4. Fázi představuje **MONITORING**

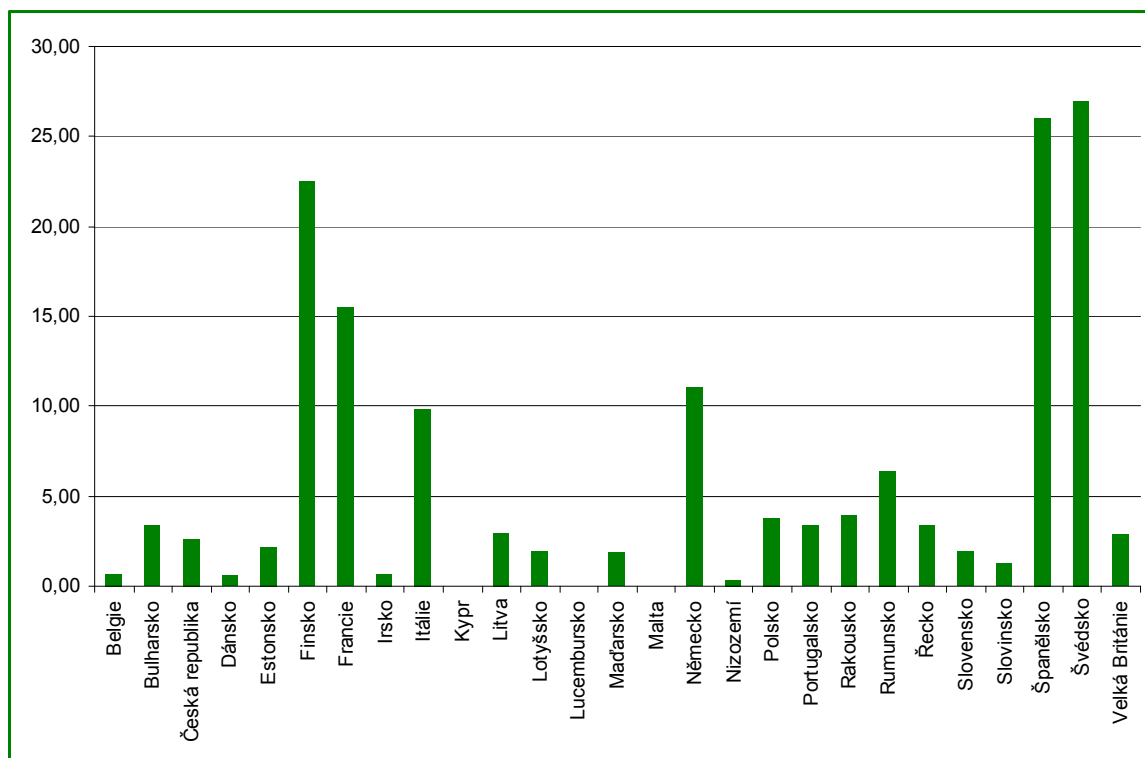
V průběhu realizace projektu má příjemce dotace povinnost provádět pravidelný monitoring dodržování závazných ukazatelů projektu, jeho kontrolu a zasílání průběžných zpráv a hlášení o průběhu realizace projektu příslušnému subjektu (např. Státní zemědělský intervenční fond, Státní fond životního prostředí).

(Špičková, 2006)

2.4 Lesní hospodářství jako součást evropského venkova

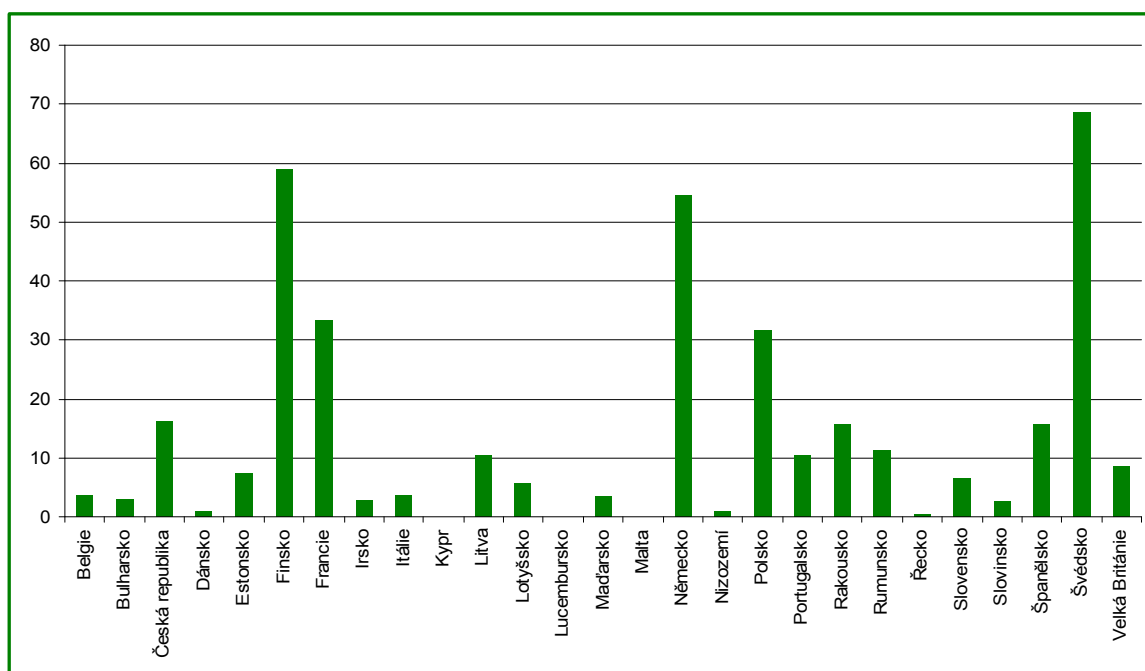
Venkovské oblasti zaujímají 91 % území 27 členských států EU. Celkem 56 % obyvatel sídlí ve venkovských oblastech EU. Z tohoto důvodu má politika rozvoje venkova prvořadý význam. V rámci venkovských oblastí jsou zahrnuty i lesní plochy, které v současné EU-27 pokrývají 40 % rozlohy EU, cca 160 mil. ha. V roce 2005 disponoval lesnický sektor EU cca 3 miliony zaměstnanců. V lesnickém sektoru EU v témže roce působí cca 350 000 podniků, jejichž roční obrat činí 380 mld. Eur. *(Eurostat, 2011)*.

Graf 1 - Výměra lesů v jednotlivých členských státech EU-27 (v mil. ha)

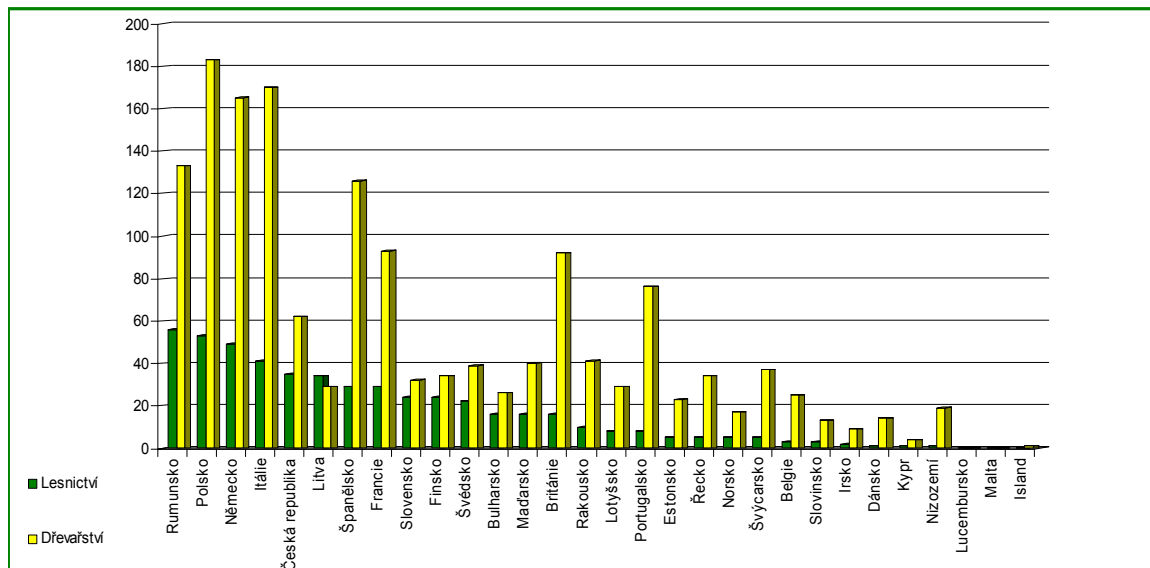
Zdroj: Eurostat, 2007, upraveno autorkou

Graf 2 - Těžba dříví v jednotlivých státech EU-27 (v mil. m³)

Zdroj: Eurostat, 2007, upraveno autorkou

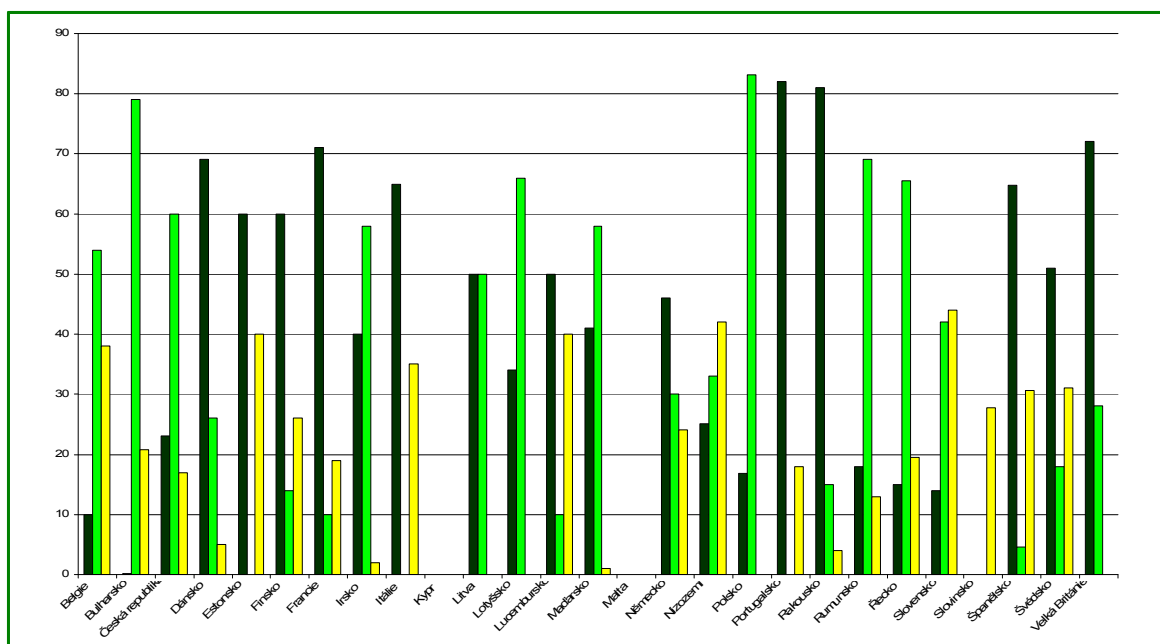
Graf 3 - Porovnání počtu zaměstnanců v lesnictví a dřevařství v r. 2005 (v tis.)

Zdroj: Eurostat, 2007, upraveno autorkou

Celkem 60 % lesů EU je v soukromém vlastnictví, 40 % lesů je ve vlastnictví veřejném, které tvoří lesy státní, obecní atd.. V roce 2004, kdy do EU přistoupilo 8 postkomunistických zemí, výrazně stoupl podíl státního vlastnictví lesa. Průměrná velikost lesního majetku v soukromém vlastnictví je 13 ha, ve vlastnictví veřejném 1 000 ha. (EC, 2010)

Graf 4 - Struktura vlastnictví lesů v jednotlivých členských státech EU-27

■ soukromé
■ státní
■ ostatní

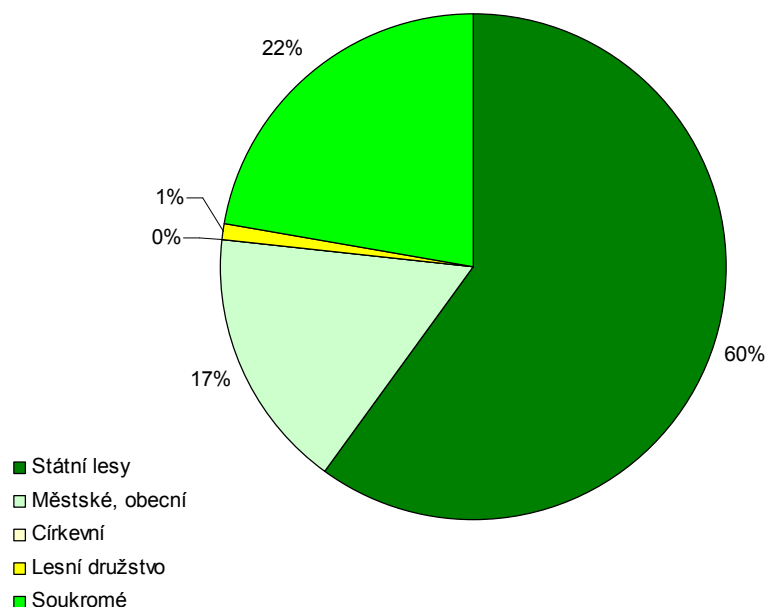
Zdroj: Eurostat, 2007, upraveno autorkou

Tab. 1 - Struktura vlastnictví lesů v ČR

Vlastnictví	2008		2009		2010	
	Výměra (ha)	Poměr k celkové výměře	Výměra (ha)	Poměr k celkové výměře	Výměra (ha)	Poměr k celkové výměře
Státní lesy	1 587 006	61,09%	1 564 538	60,32%	1 559 522	60,10%
Městské, obecní	419 197	16,14%	425 143	16,39%	429 337	16,55%
Církevní	1 669	0,06%	1 679	0,06%	1 392	0,05%
Lesní družstvo	30 366	1,17%	30 619	1,18%	30 606	1,18%
Soukromé	559 463	21,54%	571 945	22,05%	574 079	22,12%
CELKEM	2 597 701	100%	2 593 924	100%	2 594 936	100%

Zdroj: Zprávy o stavu lesa a lesního hospodářství ČR, 2008 – 2010, upraveno autorkou

Graf 5 - Struktura vlastnictví lesů v ČR v roce 2010

Zdroj: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v ČR, 2010, upraveno autorkou

2.5 Fondy EU v oblasti lesního hospodářství

Vstup České republiky do Evropské unie znamenal pro vlastníky lesů a osoby hospodařící v lesích umožnění čerpání unijních peněz pro financování svých projektů v oblasti nejen lesního hospodářství, ale také v oblasti ochrany přírody, inovací hospodářských technologií a vzdělávání v oboru (*Obecná příručka programu rozvoje venkova, 2008*). Z hlediska hospodářských politik EU je pro oblast dotací poskytovaných do lesního hospodářství stěžejní oblast Společné zemědělské politiky, a to konkrétně:

- **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova** - v podmínkách ČR Program rozvoje venkova 2007 – 2013

V menší míře je oblast lesního hospodářství řešena na úrovni Regionální politiky EU, a to konkrétně:

- **Evropský fond regionálního rozvoje**
- **Fond soudržnosti**

Z těchto dvou fondů EU je financován v podmínkách ČR Operační program Životní prostředí 2007 – 2013.

Identifikace programů v oblasti lesního hospodářství

Oblast lesního hospodářství je řešena v následujících programech:

a) Program rozvoje venkova ČR 2007 – 2013

gestor: Ministerstvo zemědělství
příjemce žádostí o dotaci: Státní zemědělský intervenční fond
platební agentura: Státní zemědělský intervenční fond

Program rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 byl schválen dne 23. 5. 2007 Evropskou komisí a představuje základní programový dokument pro čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Program rozvoje venkova navazuje na Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, který byl realizován v programovém období 2004 – 2006. Program je realizován prostřednictvím čtyř os a jejich skupin opatření:

Osa I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Skupina opatření I.1: Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací

Skupina opatření I.2: Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu

Osa II: Zlepšování životního prostředí a krajiny

Skupina opatření II.1: Skupina opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy

Skupina opatření II.2: Skupina opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy

Osa III: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Skupina opatření III.1: Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova

Skupina opatření III.2: Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech

Skupina opatření III.3: Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III

Osa IV: Leader (realizace místních rozvojových strategií a spolupráce místních partnerství s cílem zlepšit kvalitu života, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova.)

(Program rozvoje venkova ČR 2007 – 2013)

b) Operační program Životní prostředí 2007 - 2013

gestor: Ministerstvo životního prostředí

příjemce žádostí o dotaci: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

platební agentura: Státní fond životního prostředí

V rámci České republiky představuje Operační program Životní prostředí 2007 – 2013 z hlediska objemu financí druhý největší český operační program. Program byl schválen 20. 12. 2007 Evropskou komisí a jeho prostřednictvím bude ČR čerpat prostředky z Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Program svým zaměřením navazuje na Operační program Infrastruktura, který byl realizován v programovém období 2004 – 2006.

Operační program Životní prostředí je rozdělen na sedm prioritních os dle zaměření:

Prioritní osa 1: Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Prioritní osa 2: Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Prioritní osa 3: Udržitelné využívání zdrojů energie

Prioritní osa 4: Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

Prioritní osa 5: Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik

Prioritní osa 6: Zlepšování stavu přírody a krajiny

Prioritní osa 7: Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

(Operační program Životní prostředí 2007 – 2013)

Vzhledem ke skutečnosti, že jedním z cílů disertační práce je také komparace možností a výsledků čerpání dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství za předchozí programové období 2004 – 2006, je nutné uvést přehled dotačních titulů, které se v tomto období na oblast lesního hospodářství vztahovaly:

a) Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004 - 2006

gestor: Ministerstvo zemědělství
příjemce žádostí o dotaci: Státní zemědělský intervenční fond
platební agentura: Státní zemědělský intervenční fond

Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004 – 2006 navazoval na předvstupní program SAPARD. Cílem obou programů bylo zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova a podpora zemědělské výroby. OPRVMZ navíc zahrnoval i podporu lesního a vodního hospodářství. Poskytování podpor v rámci OPRVMZ vycházelo z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu a Finančního nástroje pro usměrňování rybolovu. Podpory byly rozděleny celkem do tří priorit:

Priorita I: Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství

Priorita II: Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání

Priorita III: Technická pomoc

(Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004 - 2006)

b) Horizontální plán rozvoje venkova ČR 2004 - 2006

gestor: Ministerstvo zemědělství
příjemce žádostí o dotaci: Státní zemědělský intervenční fond
platební agentura: Státní zemědělský intervenční fond

Horizontální plán rozvoje venkova ČR 2004 – 2006 byl na rozdíl od OPRVMZ zaměřen především na ochranu přírodních hodnot v rámci zemědělství a lesnictví. V letech 2004 – 2006 bylo realizováno celkem pět opatření:

1. Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)
2. Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními
3. Agroenvironmentální opatření (AEO)
4. Lesnictví
5. Zakládání skupin výrobců (ZSV)

(Horizontální plán rozvoje venkova 2004 - 2006)

2.6 Zdroje informací a dat

V oblasti dotací je důležitým aspektem aktuálnost informací, která je zajišťována prostřednictvím webových stránek jednotlivých dotačních programů. Tyto webové stránky garantují aktuálnost všech zveřejněných dokumentů a informací potřebných k podání žádosti o dotaci a následné administraci poskytnuté dotace. Na webových stránkách jsou také zveřejňována data o přijatých/zamítnutých žádostech o dotaci, a to včetně finančních částek. V rámci Programu rozvoje venkova jsou veškeré informace a data o dotacích zveřejňovány na serveru www.szif.cz. Z hlediska žadatele o dotaci z PRV je směrodatná následující struktura dokumentů:

Tab. 2 - Struktura dokumentů Programu rozvoje venkova

Základní programový dokument	Program rozvoje venkova ČR 2007 - 2013	Zahrnuje 4 prioritní osy, které konkrétněji vymezují opatření pro alokaci finančních prostředků.
Konkrétní pokyny pro žadatele o dotaci	Specifická pravidla pro žadatele	Každá skupina opatření disponuje vlastními pravidly pro čerpání dotací.

Zdroj: www.szif.cz, 2010, upraveno autorkou

U Operačního programu Životní prostředí jsou veškeré informace pro žadatele o dotaci zveřejňovány na serveru www.opzp.cz, kde je struktura dokumentů následující:

Tab. 3 - Struktura dokumentů Operačního programu Životní prostředí

Základní programový dokument	Operační program Životní prostředí 2007 - 2013	Zahrnuje 7 prioritní os, které konkrétněji vymezují opatření pro alokaci finančních prostředků.
Pravidla pro realizaci programového dokumentu	Implementační dokument	Rozpracovává prioritní osy, jednotlivé oblasti podpory a monitorování programu.

Konkrétní pravidla pro žadatele	Příručka pro žadatele o dotace z OPŽP	Poskytuje informace žadatelům pro prvotní fázi identifikace projektového záměru, náležitosti žádosti a následné administrace.
	Závazné pokyny pro žadatele a příjemce podpory OPŽP	Definují postupy pro zadávací řízení, propagaci, publicitu, archivaci a monitorování.
	Směrnice MŽP	Upravuje základní přístupy k poskytování finančních prostředků, vymezuje např. předmět a příjemce podpory, formu a výši podpory, náležitosti žádosti atd.

Zdroj: www.opzp.cz, 2010, upraveno autorkou

V programovém období 2004 – 2006 byly informace pro žadatele o dotaci zveřejňovány na serveru www.szif.cz, a to v následující struktuře dokumentů:

Tab. 4 - Struktura dokumentů v programovém období 2004 - 2006

Základní programové dokumenty	Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004 - 2006	Zahrnoval popisy 3 priorit s vymezením alokace finančních prostředků.
	Horizontální plán rozvoje venkova ČR 2004 - 2006	Zahrnoval popisy 5 opatření s vymezením alokace finančních prostředků.
Konkrétní pravidla pro žadatele	Pravidla pro žadatele z OP RVMZ	Každá priorita disponuje vlastními pravidly pro čerpání dotací.

	Metodika k provádění agro-environmentálních opatření v rámci HRDP	Každé opatření disponuje vlastními pravidly pro čerpání dotací.
--	---	---

Zdroj: www.mze.cz, 2010, upraveno autorkou

2.7 Základní principy monitoringu a evaluace v dotační politice EU 2007 - 2013

Proces monitoringu zahrnuje soubor činností, jejichž cílem je zajistit dohled nad realizací vytyčených cílů v rámci konkrétního dotačního programu a sledovat, zda jsou vynaložené prostředky využity efektivně. Monitoring zajišťují v rámci každého dotačního programu tzv. Monitorovací výbory, k jejichž úkolům patří:

- vytyčení kritérií pro výběr projektů
- sledování realizace a vyhodnocení efektivity a účinnosti daného programu
- hodnocení postupu a analýza výsledků realizace daného programu

Data k tvorbě indikátorů pro daný dotační titul jsou získávána na základě požadavku k příslušným institucím daného členského státu (v případě ČR jsou to instituce jako ÚHÚL, ÚZEI, VÚLHM atd.), popř. přímo od vlastníků lesa nebo jejich asociací (LČR, VLS, SVOL atd.). Tato data jsou dále zpracována pro časový rámec sedmiletého programového období EU, a to včetně finančního plánu (*Council of the EU, 2012*).

Evaluace (neboli vyhodnocení) představuje získání spolehlivých informací o určitém předmětu, projektu nebo oblasti. Součástí evaluace je také zhodnocení získaných informací s cílem získat podklady pro případné rozhodnutí. Ze společenského hlediska je evaluace součástí empirických metod zkoumání (*Wikipedia, 2012*).

Z hlediska fondů EU je proces evaluace zakotven ve dvou základních dokumentech pro období 2007 – 2013:

- v rámci regionální politiky: *NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999*

- v rámci společné zemědělské politiky: *NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova*

Dle výše uvedených Nařízeních rady (ES) je evaluace povinná. Pro účely evaluace programů a projektů financovaných z fondů EU sestavila Evropská komise metodický pokyn „*Evaluation Methods for the European Union's External Assistance, Guidelines for Project and Programme Evaluation*“ (EC, 2006), ze kterého vychází konkrétní evaluační příručky daného členského státu EU. V České republice je proces evaluace podrobně rozpracován v následujících dokumentech:

- v rámci regionální politiky: *Evaluační plán NSRR pro období 2007 – 2013 (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009)*
- v rámci společné zemědělské politiky: *Příručka ke společnému rámci pro monitorování a hodnocení Programu rozvoje venkova 2007 – 2013 (Ministerstvo zemědělství, 2006)*

Společným cílem evaluace obou dokumentů v rámci ČR je zlepšení celkové kvality, účelnosti a provázanosti fondů EU, zefektivnění opatření v rámci jak operačních programů regionální politiky EU, tak i Programu rozvoje venkova.

Evropská unie definuje v dokumentu „*Evaluation Methods for the European Union's External Assistance, Guidelines for Project and Programme Evaluation*“ úroveň evaluace, základní evaluační kritéria a evaluaci z časového hlediska programu:

a) Úroveň evaluace

➤ Evaluace projektu

Evaluace projektu je zaměřena na jednu nebo hlavní aktivitu projektu a jeden nebo hlavní efekt. Nástrojem evaluace je specifický dotazník, který vyplňuje žadatel o projekt.

➤ Evaluace programu

Program představuje homogenní soubor intervencí s jednotným cílem. Evaluace programu zpravidla zahrnuje syntézu jednotlivých projektových evaluací a následnou extrapolaci ze vzorových projektů.

➤ **Evaluace strategie**

Strategie je charakterizována jakou soubor priorit skládajících se ze skupin intervencí. Nástrojem evaluace strategie je souhrn dotazníků, jež zahrnuje jednotlivé oblasti intervencí. Dotazníky jsou koncipovány tak, aby byla hodnocena strategie jako celek, nikoliv jen její komponenty.

b) Evaluační kritéria

Evaluační kritéria jsou platná pro všechny 3 úrovně evaluací:

- **Relevance** - vyjadřuje, zda cíle intervence odpovídají aktuálním potřebám žadatele.
- **Efektivita** - zkoumá, jakých výstupů bylo dosaženo při nejnižších možných vstupech.
- **Účinnost** – ukazuje, zda program/projekt/strategie přispěl k cílům na globální/národní úrovni.
- **Udržitelnost** – zda lze předpokládat, že užitek bude trvat i po skončení programu/projektu/strategie.
- **Dopad** – pozitivní/negativní, primární/sekundární.
- **Koherence** – zda aktivity programu/projektu/strategie nejsou v rozporu s ostatními aktivitami v rámci jiných společenských cílů/intervencí.

b) Evaluace z časového hlediska programu

- **Ex-ante** (před programovým obdobím) – zaměřuje se především na optimalizaci přidělování rozpočtových zdrojů v rámci jednotlivých programů.
- **Interim** (v průběhu programového období) – provádí se s cílem zlepšení realizace programů.
- **Ex-post** (po skončení programového období) – zaměřuje se na účinnost, efektivitu, využití zdrojů a socioekonomický aspekt.

Z hlediska evaluace konkrétních projektů je pro tzv. velké projekty s rozpočtem nad 25 mil eur, v případě oblasti životního prostředí nad 50 mil. Eur stanovena Evropskou unií povinnost zpracování tzv. Studie proveditelnosti (Feasibility Study), jejíž součástí je ekonomické a finanční hodnocení (MMR, 2004).

Evaluace je základním předpokladem výpočtu efektivity. „Bez evaluace nelze identifikovat nedostatky programu, zvyšovat jeho kvalitu a ani ji jakkoliv věrohodně doložit“ (Činčera, Kulicha, Gollová, 2009).

2. 8 Hodnocení efektivity fondů a projektů EU

Slovo **efektivita** či **efektivnost** vyjadřuje praktickou účinnost nějaké lidské činnosti. Jedná se o celkové vyjádření konkrétního účinku nějakého efektu nebo i více vzájemně působících efektů. U ekonomické efektivnosti jde z hlediska vstupů a výstupů o minimalizaci nákladů nebo maximalizaci užítku (*ITBIZ, 2012*). *Samuelson, Nordhaus (1991)* definují efektivitu jako absenci plýtvání, což představuje co nejefektivnější využívání zdrojů k uspokojení lidských potřeb. Měření nebo odhad efektivity je předmětem zájmu zkoumání již několik desítek let a po tuto dobu byly vyvinuty různé metody, které lze použít i v oblasti fondů EU (*Čechura, 2009*).

Hodnocení efektivity fondů a projektů EU představuje v České republice problematiku, která se zde začínala vyvíjet až po roce 1989, kdy byly v procesu evropské hospodářské obnovy a spolupráce zavedeny v bývalých postkomunistických zemích tzv. nástroje předvstupní pomoci, a to fondy PHARE, ISPA a SAPARD (*Strukturální fondy, 2004*). S vývojem hospodářských politik EU se vyvíjely také postupy při evaluaci a hodnocení efektivity fondů a projektů EU. Vycházíme-li ze samotné podstaty veřejných výdajů, výdajových projektů a výdajových programů, pak jsou tyto termíny významnou částí fiskálních nástrojů, které mají konkrétní dopady nejen na ekonomickou, ale i na sociální stránku společnosti. Dle *Hamerníkové, Maaytové a kol. (2010)* je nutné pojmy jako veřejné výdaje, výdajové projekty a výdajové programy rozlišit, a to prostřednictvím následujících otázek:

- V čem je jejich podstata a jak se tyto pojmy liší.
- Jaké je jejich zaměření, účel, objem a struktura.
- Jak a z čeho lze výdaje, projekty a programy financovat.
- Jaká je efektivnost výdajů, projektů a programů.

Posledně jmenované efektivnosti, konkrétně investičních projektů, se podrobně věnuje *Hrdý (2006)*, který považuje otázku efektivnosti předkládaných projektů za zcela klíčovou, neboť předkládaný projekt k financování ze zdrojů EU musí především vyhovovat poskytovateli dotace. „*Při hodnocení ekonomické efektivnosti investičních projektů v první řadě porovnáváme různé efekty z projektu s vynaloženými investičními náklady, které nazýváme kapitálovými výdaji. Kapitálovým výdajem ve finanční teorii*

rozumíme peněžní výdaj, který by se měl přeměnit na peněžní příjem v časovém horizontu jednoho roku.“

Hrdý (2006) rozeznává dva druhy efektů:

1. efekty, které se dají vyjádřit peněžně (zisk nebo úspora nákladů),
2. efekty, které nelze vyjádřit peněžně (např. zlepšení životního prostředí).

Cílem hodnocení efektivity projektu je prokázat schopnost dobře hospodařit s vlastními zdroji a přesvědčit poskytovatele dotace o správnosti záměrů a možnosti dosáhnout cílů projektu, přičemž u projektů, které jsou financovány ze zdrojů EU je nutné prokázat, že projekt přispívá k trvale udržitelnému rozvoji (*Vilamová, 2005*).

3. Cíle disertační práce

Dotační politika EU představuje náročný a složitý systém zahrnující celou řadu globálních, specifických a operativních cílů vztahujících se ke konkrétní oblasti hospodářství. Každá konkrétní dotační politika (např. Společná zemědělská politika nebo Regionální politika) disponuje svými nástroji - fondy k poskytování dotací, jejichž pravidla jsou stanovena pro dané programové období. V současné době se nacházíme za polovinou programového období 2007 – 2013.

Obecným cílem disertační práce je provedení tzv. interim evaluace, tedy hodnocení jednotlivých dotačních titulů vztahujících se k oblasti lesního hospodářství v průběhu programového období. Evaluace interim bude v práci provedena za období 2007 – 2010, a to na základě vyhodnocení ukazatelů jednotlivých dotačních titulů: ukazatele vstupu, výstupu, výsledku a kvantifikace cílů. Dalším krokem evaluace je zhodnocení efektivity, tedy zda a do jaké míry jsou plněny cíle jednotlivých dotačních titulů (stanoveny pro celé programové období) do konce roku 2010 a zda budou cíle do konce programového období splněny. Výsledky evaluace interim jsou následně porovnány s oficiálními závěry průběžného hodnocení PRV a OPŽP. Zatímco oficiální průběžné hodnocení PRV a OPŽP zahrnovalo tříleté období 2007 – 2009, evaluace interim je provedena za období 2007 – 2010, neboť u pěti dotačních titulů byly přijímány žádosti o dotace až od roku 2008 a u jednoho dotačního titulu až od roku 2009. Pouze u čtyřech dotačních titulů probíhá příjem žádostí o dotaci již od roku 2007, evaluace interim zde byla provedena za čtyřleté období. Předmětem porovnání výsledků je věcný pokrok opatření (tedy do jaké míry je plněn stanovený cíl a zda bude do roku 2013 splněn), využívání dotací u různých typů vlastníků lesa a přínos daného opatření pro lesní hospodářství.

Na základě uvedeného obecného cíle lze definovat následující dílčí cíle:

- komparace využívání prostředků z fondů EU u různých typů vlastníků lesa (lesy státní, obecní, soukromé);
- komparace výsledků evaluace v období 2008 – 2010 s evaluací předchozího programového období v rámci ČR 2004 – 2006, a to u dotačních titulů, které byly předmětem žádostí o dotaci v obou programových obdobích.

Na základě analýzy materiálů (programových dokumentů a pravidel poskytování dotací), osobních zkušeností s problematikou získání dotace a rozhovorů s vlastníky lesů jako žadateli o dotace v oblasti lesního hospodářství byly v návaznosti na stanovené cíle definovány následující hypotézy:

Hypotéza č. 1

Z hlediska celkového počtu dotačních titulů vztahujících se výhradně k oblasti lesního hospodářství a objemem schválených finančních prostředků představuje Program rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 nejsilnější finanční nástroj v lesním hospodářství.

Hypotéza č. 2

Největší zájem ze strany žadatelů o dotaci je v rámci Programu rozvoje venkova ČR o dotační tituly zaměřené na investice v lesích.

Hypotéza č. 3

Finanční prostředky z dotačních titulů v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013 jsou využívány především většími vlastníky (obhospodařovateli) lesů.

Hypotéza č. 4

Vzhledem k převládající rozloze lesů ve vlastnictví státu jsou největším příjemcem dotací z EU obhospodařovatelé státních lesů.

V souvislosti s realizací cílů se mohou vyskytnout následující překážky a omezení:

- nedostatek zveřejňovaných dat, popř. chybějící data,
- nehomogenní schémata monitorovaných dat, a to zejména z hlediska evaluačních ukazatelů vstupu, výstupu, výsledku a kvantifikace cíle.

4. Návrh metodiky

Metodika disertační práce je navržena tak, aby bylo dosaženo splnění obecného cíle a jednotlivých dílčích cílů. Metodiku lze rozdělit na dvě samostatné podkapitoly, a to: metodika práce a sběr a zpracování dat.

4.1 Metodika práce

Při zpracování disertační práce byly použity následující metody práce:

4.1.1 Analýza materiálů

a) z hlediska identifikace dotačních titulů výhradně v oblasti lesního hospodářství a vymezení evaluačních ukazatelů:

- Program rozvoje venkova 2007 – 2013 + Specifická pravidla pro žadatele
- Operační program Životní prostředí 2007 - 2013 + Implementační dokument + Příručka pro žadatele + Závazné pokyny + Směrnice
- Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004 – 2006 + Pravidla pro žadatele
- Horizontální plán rozvoje venkova 2004 – 2006 + Metodika

b) z hlediska kvantifikace evaluačních ukazatelů, zaregistrovaných, schválených projektů a proplacených projektů:

- informace na serveru Státního zemědělského intervenčního fondu
- výroční zprávy PRV, OPRVMZ a HRDP
- informace na serveru Operačního programu Životní prostředí
- výroční zprávy OPŽP

Na základě provedené analýzy materiálů byla proveden popis jednotlivých dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství, a to zejména charakteristik týkajících se:

- alokace peněžních prostředků a identifikace evaluačních ukazatelů pro daný dotační titul v letech 2007 – 2013;

- výdajů, které jsou způsobilé k financování z fondů EU;
- míry poskytované dotace (v %);
- okruhu oprávněných žadatelů o dotaci pro daný dotační titul;

4.1.2 Komparace

Předmětem komparace jsou všechna získaná data, která byla shromážděna v rámci identifikovaných dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství ČR, a to v časovém období 2007 – 2010. V rámci komparace byla získaná data zpracována dle následujících schémat:

Schéma 1 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr vyplacených ke schváleným
2007 ...			%		%
Celkem					

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr vyplacených ke schváleným
2007 ...			%		%
Celkem					

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2007...	

Schéma 2 - Evaluační ukazatele pro každý dotační titul

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	
Schválená dotace	Kč	

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet vyplacených žádostí	ks	
Vyplacená dotace	Kč	

Ukazatele výsledku	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Např. počet km zrekonstruované LDS	ks	

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Např. počet projektů	ks			

Schéma 3 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů

Vlastnictví lesů	Rok . . .	
	Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Např. soukromé		%
Celkem		

Výsledky komparace jsou zpracovány v podobě tabulek a grafů.

4.1.3 Rozhovor

Metoda rozhovoru byla použita v případě, pokud byla v písemných materiálech příslušných ministerstev a platebních agentur zjištěna absence potřebného údaje nebo pokud byla nutná konzultace k danému problému. Forma rozhovoru byla použita v případě komunikace s pracovníky Ministerstva zemědělství, Ministerstva Životního prostředí, Státního zemědělského intervenčního fondu a Státního fondu Životního prostředí.

4.2 Sběr a zpracování dat

V disertační práci byla použita data z veřejně přístupných zdrojů, která jsou zveřejňována na serverech Státního zemědělského intervenčního fondu a Operačního fondu Životní prostředí. Jako doplňující data byly použity Výroční zprávy PRV a OPŽP. Velké množství dat bylo zpracováno následujícím způsobem:

1. Identifikace výzev k předkládání žádostí o dotace, které se týkaly dotačních titulů v lesním hospodářství (servery PRV a OPŽP).

2. Dle zpráv o zaregistrovaných žádostech a následně schválených žádostech v rámci jednotlivých výzev (servery PRV a OPŽP) byly ručně vyfiltrovány údaje, které se týkaly pouze dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství (zaregistrované žádosti – ks, Kč, schválené žádosti – ks, Kč). Údaje o proplacených žádostech o dotace byly vyhledány v jednotlivých výročních zprávách PRV a OPŽP za roky 2007 - 2010
3. Na základě zveřejněných přehledů schválených žádostí o dotaci (desítky stránek) byla provedena filtrace dat dle typu vlastníka lesa. Pokud byly zveřejněné přehledy ve formátu .xls, byl použit automatický filtr dat, pokud byly zveřejněné přehledy ve formátu .pdf, byl dokument nejdříve převeden pomocí webového nástroje do formátu .xls, kde byl opět použit automatický filtr dat. Pokud bylo zjištěno, že některá data chybí (např. nezveřejněný přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci pro určité opatření), byla data doplněna z Výročních zpráv PRV a OPŽP nebo formou kontaktu s kompetentní osobou na MZe nebo MŽP. V případě, že nebylo možné jasně identifikovat typ vlastníka lesa dle názvu subjektu, byl použit webový nástroj ARES. Z vyfiltrovaných dat dle jednotlivých dotačních titulů byly následně zpracovány excelové tabulky a grafy.
4. K provedení komparace evaluace dotačních titulů v lesním hospodářství za období 2004 – 2006 s evaluací interim 2007 – 2010 byly data z předchozího programového období získána ze Závěrečných zpráv OPRVMZ a HRDP.
5. Data v rámci ověřovací metody ke zjištění pohledu na poskytované dotace ze strany vlastníků lesa byla získána prostřednictvím dotazníku. K vytvoření internetového dotazníku byl použit software Microsoft Visual Web Developer a databáze MS SLQ. Vytvořený internetový dotazník byl následně rozeslán elektronickou poštou žadatelům o dotaci z řad různých typů vlastníků lesa.

5. Dotační tituly v oblasti lesního hospodářství

Na základě analýzy programových dokumentů fondů EU byly jednoznačně vymezeny dotační tituly, které se k problematice lesního hospodářství vztahují přímo a dotační tituly, které se mohou týkat vlastníka nebo obhospodařovatele lesa nepřímo. Mezi tyto dotační tituly patří především možnosti využívání poradenských služeb a dalšího vzdělávání, dotační tituly v oblasti diverzifikace venkovských oblastí a oblast implementace a péče o území NATURA 2000.

Dotační tituly, které se k problematice lesního hospodářství vztahují přímo

a) Program rozvoje venkova

OSA I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Skupina Opatření I.1 Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací

Opatření I.1.2 Investice do lesů

Podopatření I.1.2.1 Lesnická technika

Podopatření I.1.2.2 Technické vybavení provozoven

Podopatření I.1.2.3 Lesnická infrastruktura

OSA II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

Skupina opatření II.2 Zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy

Opatření II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy

Podopatření II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy

Opatření II.2.2 Platby v rámci NATURA 2000 v lesích

Podopatření II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu

Opatření II.2.3 Lesnicko-environmentální platby

Podopatření II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů

Opatření II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Podopatření II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření

Podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích

Oblast lesního hospodářství ve vztahu k problematice ochrany přírody a krajiny je řešena v následujících dotačních titulech:

b) Operační program Životní prostředí

Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny

6.2 Podpora biodiverzity

6.3 Obnova krajinných struktur

Dotační tituly, které se k problematice lesního hospodářství vztahují nepřímo

a) Program rozvoje venkova

OSA I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost

Opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb

OSA III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

záměr a) zakládání a rozvoj mikropodniku

Opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu

záměr a) vybudování pěších a lyžařských tras, vinařských stezek a hipposteze mimo území lesů

záměr b) tvorba malokapacitních ubytovacích a stravovacích zařízení, půjčoven sportovního vybavení a objektů a ploch pro sportovně rekreační využití

b) Operační program Životní prostředí

Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny

6.1 Implementace a péče o území soustavy NATURA 2000

6. Program rozvoje venkova

Pro oblast lesního hospodářství je Program rozvoje venkova 2007 – 2013 naprosto stěžejní. V rámci dotačních titulů, které se k oblasti lesního hospodářství vztahují přímo zahrnuje Program rozvoje venkova celkem 8 dotačních titulů (podopatření) a 4 dotační tituly, které se k oblasti vztahují nepřímě.

Analýzou přehledů schválených projektů v letech 2007 -2010 u dotačních titulů, které se oblasti lesního hospodářství vztahují nepřímě bylo zjištěno, že lesnické subjekty dotační tituly vztahující se k odbornému vzdělávání, informační činnosti a využívání poradenských služeb nevyužívají, stejně jako dotační tituly v rámci diverzifikace hospodářství venkova. Vzhledem k této skutečnosti nebudou nepřímé dotační tituly zařazeny do evaluace, neboť při absenci čerpání dotací lesnickými subjekty by byla evaluace bezpředmětná. Evaluace je provedena pouze u 8 dotačních titulů vztahujících se k oblasti LH přímo.

Výchozím bodem pro evaluaci je provedení komparace alokací dle jednotlivých dotačních titulů v LH k celkové alokaci PRV, která pro celé programové období 2007 – 2013 činí 91 752 mil. Kč. Zároveň je zhodnocena míra závazkovaných peněžních prostředků za období 2007 – 2010, tedy celková částka již schválených dotací viz tab. č. 5.

Tab. 5 - Výsledky plnění alokace PRV v období 2007 – 2010 (v Kč)

Dotační titul		Alokace (Kč) 2007 - 2013	Schválené žádosti (Kč) 2007 - 2010	Plnění alokace 2007 – 2010
I.1.2.1	Lesnická technika	643 184 801	515 212 941	80,10 %
I.1.2.2	Technické vybavení provozoven	643 184 801	130 534 891	20,30 %
I.1.2.3	Lesnická infrastruktura	857 579 710	977 859 969	114,03 %
II.2.1.1.	První zalesnění zemědělské půdy	1 524 257 450	199 044 200	13,06 %
II.2.2.1	Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkční-ho cyklu	305 962 250	1 759 402	0,58 %
II.2.3.1	Zlepšování druhové skladby lesních porostů	330 899 850	0	0,00 %
II.2.4.1	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích	892 443 625	442 102 735	49,54 %
II.2.4.2	Neproduktivní investice	79 562 375	62 491 718	78,54 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Dotačním titulům v oblasti lesního hospodářství je vyčleněna alokace 5 mld. Kč, tedy pouze 6 % z celkové alokace PRV. Ve srovnání s dotačními tituly v sektoru zemědělství a diverzifikace venkovských činností představuje lesnictví pouze okrajovou oblast programu. Z hlediska čerpání dotace dle jednotlivých dotačních titulů v období 2007 – 2010 je třeba vycházet ze schválených (závazkovaných) finančních prostředků. Jedná se o žádosti o dotace, které úspěšně prošly schvalovací administrativou a s žadatelem byla podepsána dohoda o poskytnutí dotace. Porovnávat skutečně proplacené žádosti o dotace by nebylo směřodonné, neboť žádosti mohou být proplaceny s časovým odstupem i po roce 2010 („Pravidlo N+3: každý závazek členské země přijatý vůči Evropské komisi musí být splněn do tří let od přijetí tohoto závazku. Pravidlo N+3 platí v ČR pro období 2007 - 2010 včetně“).

Z deseti dotačních titulů nebyla dosud schválena dotace u dotačního titulu II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů, neboť příjem žádostí o dotaci byl započat teprve v roce 2009 a do konce roku 2010 nebyl ukončen schvalovací proces podaných žádostí. Podobná situace nastala u dotačního titulu II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu, u kterého byl započat příjem žádostí v roce 2008, ale schváleno bylo pouze 1 % přidělené alokace. Třetím dotačním titulem vyznačujícím se nízkou mírou schválené dotace je podopatření II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy, v němž je dosud schváleno pouze 13 % alokované částky, následuje dotační titul I.1.2.2 Technické vybavení provozoven se schválenými 20 % alokované částky.

U dotačních titulů, které se vyznačují výrazně nízkou mírou schválených finančních prostředků dochází k relokaci na podopatření, u kterých poptávka po dotacích převyšuje přidělenou alokaci. Tato situace nastala u dotačního titulu I.1.2.3 Lesnická infrastruktura, na který bylo již do konce roku 2010 schválena dotace ve výši 114 % původní alokace. K realokaci finančních prostředků dojde pravděpodobně i u dotačních titulů I.1.2.1 Lesnická technika a II.2.4.1 Neproduktivní investice, u nichž je do konce roku 2010 schváleno již 80 % alokace.

U dotačního titulu II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích (schváleno 50 % alokace), nelze s přesností určit, zda bude alokace vyčerpána, neboť jde o dotační titul zaměřený převážně na činnosti související s lesními kalamitami, jejichž vznik nelze předpovědět. Pokud bude alokace zaměřena na

realizace preventivních opatření v lesích a na drobných vodních tocích, může být do konce programového období vyčerpána.

V následujících kapitolách jsou jednotlivé dotační tituly PRV předmětem evaluace interim za období 2007 – 2010.

6.1 Investice do lesů

Opatření I.1.2 Investice do lesů je v PRV součástí Skupiny opatření zaměřených na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací. Tím je dán i cíl opatření, tedy zlepšení konkurenceschopnosti lesního hospodářství, podpora rozvoje podnikání v lesnictví a vyšší výkonnosti lesnických podniků. Dlouhodobým problémem v lesnictví je používání zastaralé techniky, nevyhovující vybavení lesních podniků a chátrající nebo nedostatečná lesnická infrastruktura. Z tohoto důvodu nejsou v rámci celého opatření podporovány nákupy použitých zařízení nebo technologií. Podpora v rámci celého opatření je poskytována v režimu „de minimis“, tzn., že celková výše podpor poskytnutých jednomu subjektu nesmí v kterémkoli tříletém období přesáhnout částku 200 tis. EUR. V roce 2009 bylo z důvodu finanční a hospodářské krize ustanoveno, že podporu lze poskytnout až do výše 500 tis. Eur za podmínky, že souhrnná částka podpory de minimis² nepřesáhne v období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2010 částku 500 tis. Eur na jeden subjekt.

Opatření I.1.2 Investice do lesů zahrnuje 3 podopatření (dotační tituly):

I.1.2.1 Lesnická technika

I.1.2.1 Technické vybavení provozoven

I.1.2.3 Lesnická infrastruktura

Na tato podopatření byl, jako na jeden z mála z dotačních titulů celého PRV, spuštěn příjem žádostí o dotaci již na podzim roku 2007.

² „Podpora de minimis nemá dopad na hospodářskou soutěž, ani neovlivňuje obchod mezi členskými státy Evropské unie (vzhledem ke své limitované výši), a proto není při dodržení všech ustanovení daných příslušným nařízením EK považována za veřejnou podporu, čímž se rozumí každá podpora poskytnutá v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy.“ (CZECHINVEST, 2007).

6.1.1 Lesnická technika

Náplní podopatření I.1.2.1 Lesnická technika je podpora pořízení nových strojů a zařízení pro budování a údržbu lesních cest a stezek, meliorací, hrazení bystřin a retenčních nádrží. Zároveň podporuje nákup nových zařízení sloužících pro obnovu a výchovu lesních porostů a prvotní zpracování dříví ekologickými technologiemi. Maximální výše dotace činí 50 % způsobilých výdajů .

Tab. 6 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu I.1.2.1 Lesnická technika

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr proplacených ke schváleným
2007	315	184	58 %	174	95 %
2008	468	244	52 %	209	86 %
2009	456	243	53 %	134	55 %
2010	583	502	86 %	0	0 %
Celkem	1 822	1 173	64 %	517	44 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr proplacených ke schváleným
2007	340 909 197	150 138 853	44 %	127 000 000	85 %
2008	258 000 000	117 281 897	45 %	87 000 000	74 %
2009	234 539 416	116 000 000	49 %	54 000 000	47 %
2010	155 000 000	131 792 191	85 %	0	0 %
Celkem	988 448 613	515 212 941	52 %	268 000 000	52 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2007	815 972
2008	480 664
2009	477 366
2010	262 534

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

V letech 2007 – 2010 bylo zaregistrováno celkem 1822 žádostí o podporu ve výši 988 mil. Kč, z toho bylo schváleno 1173 žádostí ve výši 515 mil. Kč, tedy 64 % registrovaných žádostí o dotace. Do konce roku 2010 bylo proplaceno celkem 517 žádostí ve výši 268 mil. Kč , což je 44 % z počtu schválených žádostí.

Z hlediska průměrné výše schválené žádosti lze odvodit pravidelnou klesající tendenci od roku 2007. Tento stav lze zdůvodnit skutečností, že každý rok byly upraveny specifické podmínky pro poskytnuté dotace, u lesnické techniky to byly především způsobilé výdaje ke spolufinancování z PRV. Zatímco v roce 2007 bylo možné podat žádost o dotaci na pořízení všech typů strojů k budování a údržbě lesních cest, meliorací, hrazení bystřin, retenčních nádrží, dále stroje a zařízení pro obnovu a výchovu lesních porostů (včetně harvestorů) a stroje na prvotní zpracování dříví ekologickými technologiemi, v roce 2008 byly ze způsobilých výdajů vyloučeny stroje a zařízení k pilařskému zpracování a zároveň byla zavedena podmínka pro nákup harvestorů a odvozních souprav. Tyto stroje mohly být předmětem žádosti o dotace pouze u žadatelů s velikostí lesního majetku větší nebo rovné 250 ha. Toto opatření bylo zavedeno z důvodu nekalé soutěže, kdy si harvestory pořizovaly i subjekty s minimální velikostí obhospodařovaného lesního majetku a s takto pořízenými stroji vykonávaly práce pro jiné subjekty, ovšem na trhu mohly vystupovat díky poskytnuté dotaci na pořízení stroje s nižší cenovou nabídkou než konkurence. V roce 2009 byly harvestory úplně vyřazeny ze způsobilých výdajů a u nákupu odvozních souprav byla minimální výměra obhospodařovaného lesního majetku zvýšena na 500 ha. Dále byly ze způsobilých výdajů vyloučeny i činnosti související s regenerací po konečném vykácení. V roce 2010 byl seznam nezpůsobilých výdajů rozšířen o nákup čtyřkolek, malotraktorů pro žadatele s velikostí obhospodařovaných lesních majetků do 15 ha, podmínka minimálně 250 ha obhospodařované lesní půdy byla rozšířena také na nákup univerzálních kolových traktorů a nakladačů-rampovačů. Podmínka minimálně 500 ha obhospodařované lesní půdy byla rozšířena o nákup speciálních lesních traktorů, vyvážecích traktorů a vyvážecích souprav. U nákupu odvozních souprav byla podmínka min. 500 ha obhospodařované lesní plochy zvýšena na min. 2000 ha.

Zatímco z počátku programového období byl podporován neomezený nákup těžší techniky (harvestory, odvozní soupravy), v roce 2010 byl převážně podpořen nákup univerzálních kolových traktorů, motorových pil s příslušenstvím a křovinořezy.

Tab. 7 - Evaluační ukazatele I.1.2.1 Lesnická technika

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	1 173
Schválená dotace	Kč	515 212 941

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet proplacených žádostí	ks	517
Proplacená dotace	Kč	268 000 000

Ukazatele výsledku	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet pořízených strojů	ks	587

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Podpořený podnik	ks	490	462	94 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Na základě evaluačních ukazatelů výstupu a výsledku dotačního titulu I.1.2.1 Lesnická technika lze odvodit průměrnou výši dotace na pořízený stroj, která v období 2007 – 2010 činí 456 559,- Kč. Tento údaj ovšem nemá žádnou vypovídací schopnost, neboť byla pořízena celá škála různých strojů (od motorových pil až po harvestory) a podrobnější data vztahující se ke konkrétnímu stroji nejsou předmětem běžného monitoringu SZIF. Z hlediska kvantifikace cílů, kdy je již v roce 2010 naplněn cíl celého programového období na 94 %, lze s jistotou předpokládat splnění cíle dotačního titulu, v případě realokace finančních prostředků z méně využívaných dotačních titulů i překročení daného cíle.

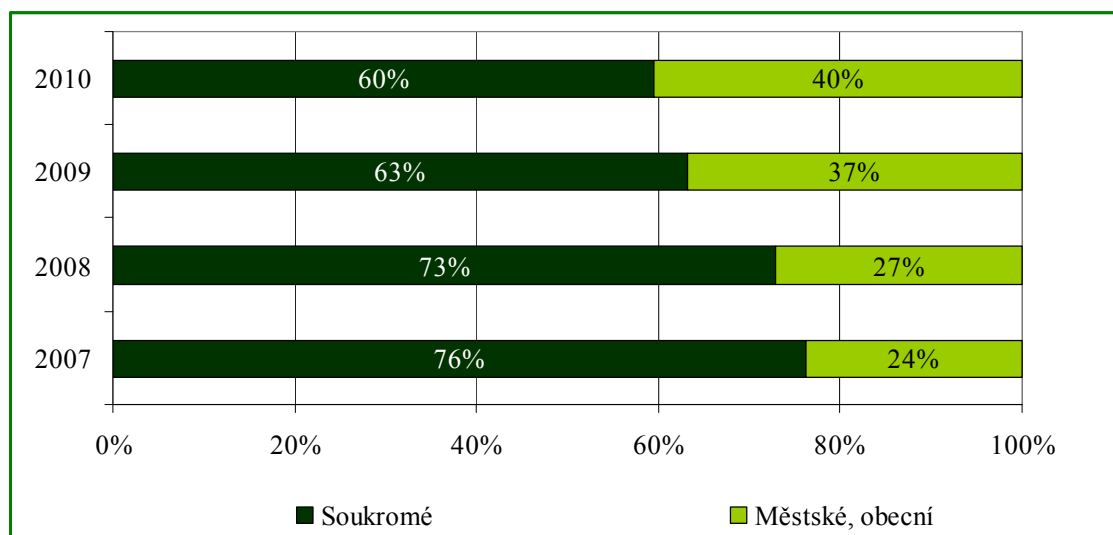
Další částí evaluace daného opatření je komparace využívání prostředků z fondů EU u různých typů vlastníků lesa. U podopatření I.1.2.1 Lesnická technika je oprávněným příjemcem dotace fyzická nebo právnická osoba, sdružení s právní subjektivitou, obec a svazky obcí, hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení s právní subjektivitou, nebo jsou ve vlastnictví obcí a svazků obcí. V rámci komparace je v tab. č. 8 vyjádřen poměr schválených dotací dle typu vlastníka lesa. Zatímco v letech 2007 a 2008 se městské a obecní lesy jako žadatelé podílí na schválené dotaci 25 procenty, v roce 2010 to je již 40 %.

Tab. 8 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů I.1.2.1 Lesnická technika

Vlastnictví lesů	2007		2008		2009		2010	
	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Soukromé	114 466	76 %	85 521	73 %	73 276	63 %	78 521	60 %
Městské, obecní	35 672	24 %	31 761	27 %	42 724	37 %	53 271	40 %
Celkem	150 138	100 %	117 281	100 %	116 000	100 %	131 792	100 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Graf 6 - Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů I.1.2.1 Lesnická technika

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

6.1.2 Technické vybavení provozoven

Z podopatření I.1.2.2 Technické vybavení provozoven je možné získat dotaci na pořízení a modernizaci technologií (včetně nákupu licence nebo softwaru) na zpracování a využití zůstatkové biomasy pro energetické a jiné účely. Předmětem podpory je také výstavba a modernizace provozu na zpracování lesnických produktů (stavební objekty a jejich technologické vybavení – včetně nákupu licence nebo softwaru). V rámci způsobilých výdajů projektu lze také za daných podmínek nakoupit pozemek či nemovitost. Maximální výše dotace činí 50 % způsobilých výdajů projektu.

Tab. 9 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu I.1.2.2 Technické vybavení provozoven

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr proplacených ke schváleným
2007	18	12	67 %	10	83 %
2008	24	22	92 %	18	82 %
2009	35	31	89 %	13	42 %
2010	75	36	48 %	0	0 %
Celkem	152	101	48 %	41	41 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr proplacených ke schváleným
2007	28 286 856	11 470 095	41 %	6 300 000	55 %
2008	39 000 000	31 922 265	82 %	19 000 000	60 %
2009	27 768 027	25 700 327	93 %	9 000 000	35 %
2010	92 000 000	61 442 204	67 %	0	0 %
Celkem	187 054 883	130 534 891	70 %	34 300 000	26 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2007	955 841
2008	1 451 012
2009	829 043
2010	1 706 728

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

V tab. č. 9 je znázorněn vývoj dotačního titulu. V letech 2007 – 2010 bylo celkem zaregistrováno 152 žádostí ve výši 187 mil. Kč, z toho bylo schváleno 101 žádostí ve výši 130,5 mil. Kč. Do konce roku 2010 bylo proplaceno celkem 41 žádostí ve výši 34 mil. Kč., což je 26 % v poměru ke schváleným žádostem. Z hlediska počtu zaregistrovaných žádostí je patrný vzrůstající trend v zájmu o tento dotační titul, ale i přesto nedosahuje zájem žadatelů průměrné roční alokace na tento dotační titul. V roce 2007 činí průměrná výše schválené žádosti 956 tis. Kč, je to dáno především skutečností, že byly nakupovány technologie v pilařském provozu jako kmenové pily, čelní nakladače a pásové pily, pouze 3 žádosti o dotaci se týkaly náročnější modernizace provozu (průměrné náklady 1 750 tis. Kč). V následujícím roce se zvýšila průměrná výše schválené žádosti, a to díky nárůstu zájmu o modernizaci pilařských provozů, a to celkem 12 žádostí z celkových 22 schválených. Průměrné náklady na modernizaci provozu vzrostly na 2 261 tis. Kč, zbytek žádostí se týkal nákupu jednotlivých technologií (zejména pily). V roce 2008 došlo

k úpravě specifických pravidel pro žadatele, neboť byl do výdajů nezpůsobilých k financování zařazen nákup CNC strojů a dělicích pil na deskové řezivo. Průměrná výše schválené žádosti dokonce klesla pod úroveň roku 2007, neboť zde opět převládl zájem žadatelů o nákup jednotlivých technologií ve zpracování dřeva, pouze 7 projektů bylo schváleno na rozsáhlejší modernizace provozoven v průměrné výši 1960 tis. Kč. V roce 2010 byl zaznamenán oproti roku 2009 dvojnásobný zájem žadatelů o dotaci, vyhověno bylo pouze 48 % žadatelů. I v roce 2010 byly ze způsobilých výdajů vyloučeny CNC stroje a dělicí pily na deskové řezivo, k nezpůsobilým výdajům byly také zařazeny náklady na zaškolení obsluhy na zakoupená zařízení. Z analýzy schválených projektů vyplývá, že opět vzrostl zájem o rozsáhlejší modernizace provozů. Z celkového počtu 36 schválených žádostí se 19 týkalo modernizace provozů s průměrnou výši podpory 2 755 tis. Kč.

Tab. 10 - Evaluační ukazatele I.1.2.2 Technické vybavení provozoven

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	101
Schválená dotace	Kč	130 534 891

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet proplacených žádostí	ks	41
Proplacená dotace	Kč	34 300 000

Ukazatele výsledku	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Zmodernizovaný provoz	ks	36

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Podpořený podnik	ks	315	36	11 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Tak jako u dotačního titulu I.1.2.1 lze z ukazatelů výstupu a výsledku odvodit průměrnou výši dotace na zmodernizovaný provoz, která činí 952 778,- . Stanovený cíl na programové období je v roce 2010 splněn pouze na 11 %, do konce roku 2013 s největší pravděpodobností naplněn nebude.

Vzhledem ke skutečnosti, že oprávněným žadatelem o dotaci jsou pouze mikropodniky, tedy fyzické nebo právnické osoby podnikající v lesním hospodářství nebo navazujícím odvětví, které nemají více než 10 zaměstnanců a jejich roční obrat nepřesahuje 2 mil. Eur, komparace podopatření z hlediska typu vlastníka lesa je zde bezpředmětná.

6.1.3 Lesnická infrastruktura

Záměrem podopatření I.1.2.3 Lesnická infrastruktura je výstavba, modernizace a rekonstrukce lesních cest nad 2 m šíře, včetně objektů upravujících vodní režim v lesích a ostatních infrastrukturních objektů a zařízení sloužících lesnímu hospodářství. V rámci způsobilých výdajů projektu lze také za daných podmínek nakoupit nezastavěný pozemek. K nezpůsobilým výdajům projektu patří výstavby a opravy objektů hrazení bystřin a preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích. Tyto výdaje jsou součástí jiného dotačního titulu – II.2.4.1.b) Zavádění preventivních opatření v lesích. Maximální výše dotace činí 100 % přijatelných výdajů projektu.

Tab. 11 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu I.1.2.3 Lesnická infrastruktura

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr proplacených ke schváleným
2007	127	71	56 %	68	96 %
2008	229	123	54 %	97	79 %
2009	205	60	29 %	11	18 %
2010	241	98	41 %	0	0 %
Celkem	802	352	44 %	176	50 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr proplacených ke schváleným
2007	370 839 737	202 445 988	55 %	170 000 000	84 %
2008	610 000 000	313 043 749	51 %	224 000 000	72 %
2009	666 740 185	189 265 410	28 %	22 000 000	12 %
2010	615 000 000	273 104 822	44 %	0	0 %
Celkem	2 262 579 922	977 859 969	43 %	416 000 000	43 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)	
	Rekonstrukce LDS	Úpravy vodního režimu
2007	2 872 849	2 491 280
2008	2 606 637	1 849 376
2009	2 983 774	4 263 645
2010	2 590 805	3 231 004

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Na základě údajů v tab. č. 11 je patrné, že se jedná o dotační titul v rámci opatření Investice do lesů s nejvyšší částkou registrovaných žádostí o dotace v období 2007 - 2010, a to 2 262,5 mil. Kč, což je dokonce 2,2 násobek požadavků na dotace u dotačního titulu Lesnická technika. Zcela opačná situace nastala v případě počtu zaregistrovaných žádostí, kdy bylo podáno bylo celkem 802 žádostí, což je naopak polovina oproti dotačnímu titulu Lesnická technika. Tato situace je dána skutečností, že lze na investice do lesnické infrastruktury žádat o 100 % dotaci, oproti dotačnímu titulu Lesnická technika, kde lze žádat pouze o 50 % dotaci. Poměr schválených žádostí k registrovaným činí v průměru 43 %. Do konce roku 2010 bylo proplaceno celkem 176 žádostí ve výši 416 mil. Kč, tedy 43 % celkových schválených žádostí.

Z tab. č. 11 je také patrná vyrovnaná průměrná výše schválené žádosti. Na základě analýzy přehledů schválených žádostí o dotaci lze vyhodnotit, že jasně převládá zájem o investice do rekonstrukcí a oprav cest, žádná podaná žádost se netýkala výstavby nové cesty a pouze 52 z celkového počtu 352 schválených žádostí o podporu bylo podáno na obnovu nebo výstavbu zařízení upravující vodní režim. Od roku 2009 byla v záměru na úpravu vodního režimu zavedena preferenční bodová kritéria projektu, neboť do roku 2009 bylo podáno pouze 14 žádostí. V roce 2009 to bylo pouze 8 žádostí, ovšem průměrná výše schválené žádosti činí 4,2 mil. Kč, neboť na jeden projekt byla poskytnuta vysoká dotace, a to 10 mil. Kč. V roce 2010 již bylo schváleno celkem 30 žádostí na úpravu vodního režimu, což je 1/3 celkového počtu schválených žádostí o podporu. V případě oprav a rekonstrukcí lesní dopravní sítě je v období 2007 – 2010 patrná vyrovnaná výše schválených žádostí. Od r. 2009 došlo k úpravě specifických pravidel pro žadatele dotace, do nezpůsobilých výdajů k poskytnutí dotace byly zařazeny činnosti související s regenerací po konečném vykácení.

Tab. 12 - Evaluační ukazatele I.1.2.3 Lesnická infrastruktura

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	352
Schválená dotace	Kč	977 859 969

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet proplacených žádostí	ks	176
Proplacená dotace	Kč	416 000 000

Ukazatele výsledku	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Délka zrekonstruované LDS	km	363

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Počet projektů	ks	392	175	45 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Z hlediska ukazatele výsledku patří mezi monitorovací data SZIF pouze délka zrekonstruované LDS v km. Průměrné náklady na 1 km zrekonstruované LDS nelze zjistit pomocí ukazatele výstupu, tedy výše proplacené dotace, neboť tato částka se vztahuje jak k projektům rekonstrukce LDS, tak i k projektům vztahujícím se k úpravě vodního režimu. Průměrné náklady na 1 km zrekonstruované LDS lze zjistit pouze z celkové částky schválené dotace na rekonstrukce LDS, která činí 818 361 823,- Kč. Průměrné náklady na 1 km zrekonstruované LDS tedy činí 2 254 tis. Kč, ovšem i tento údaj je nesměrodatný, neboť nic nevyovídá o charakteru rekonstrukce a stavu LDS před realizací.

Cíl daného dotačního titulu stanovený pro celé programové období je v roce 2010 splněn na 45 % a vzhledem ke vzrůstajícímu zájmu o dotační titul I.1.2.3 Lesnická infrastruktura lze kalkulovat, že cíl bude do roku 2013 splněn.

Z hlediska komparace využívání prostředků z fondů EU u různých typů vlastníků lesa je u podopatření I.1.2.3 Lesnická infrastruktura oprávněným příjemcem dotace fyzická nebo právnická osoba, sdružení s právní subjektivitou, obec a svazky obcí, hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení s právní subjektivitou, nebo jsou ve vlastnictví obcí a svazků obcí. V tab. č. 13 je vyjádřen poměr schválených dotací dle typu vlastníka lesa. V období 2007 – 2010 je patrný nárůst zájmu o

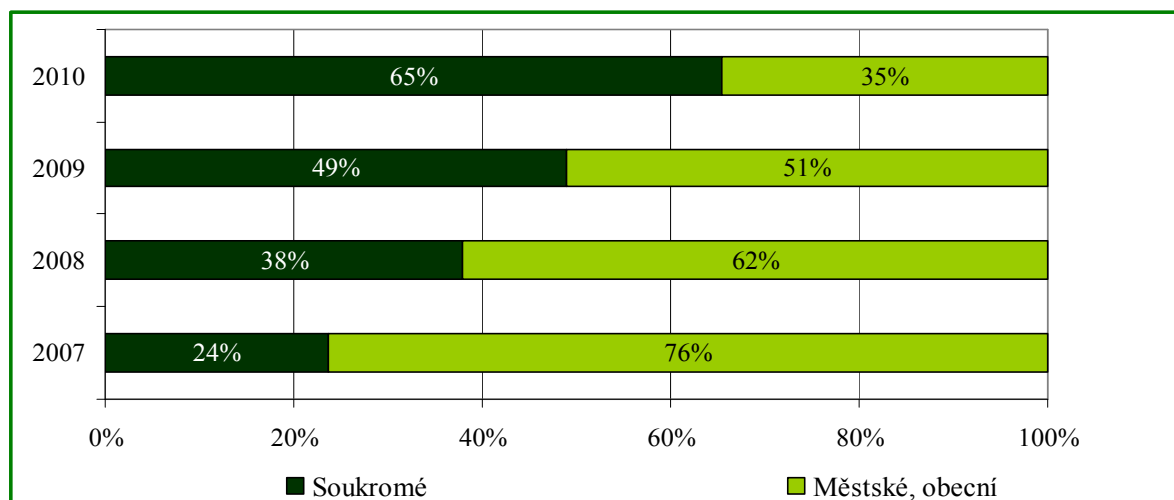
tento dotační titul u soukromých vlastníků lesa, a to z původních 23 % v roce 2007 až na 65 % v roce 2010. Zejména v tomto roce byla 1/3 schválených žádostí zaměřena na úpravy vodního režimu (opravy rybníků a retenčních nádrží), přičemž – až na 3 případy – se jednalo o žádosti soukromých vlastníků lesa.

Tab. 13 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů I.1.2.3 Lesnická infrastruktura

Vlastnictví lesů	2007		2008		2009		2010	
	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Soukromé	47 923	24 %	118 776	38 %	92 629	49 %	178 753	65 %
Městské, obecní	154 523	76 %	194 268	62 %	96 637	51 %	94 352	35 %
Celkem	202 446	100 %	313 044	100 %	189 266	100 %	273 105	100 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Graf 7 - Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů I.1.2.3 Lesnická infrastruktura

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

6.2 Zalesňování zemědělské půdy

Opatření II.2.1 náleží do Skupiny opatření zaměřené na udržitelné využívání lesní půdy a zahrnuje pouze jedno podopatření: II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy. Záměrem tohoto dotačního titulu je poskytnutí dotace na první zalesnění pozemku evidovaném v systému LPIS jako zemědělská půda. Dále je v rámci tohoto dotačního titulu poskytovány náhrada na péči o vzniklý lesní porost po dobu 5 let po roce zalesnění a náhrada za ukončení zemědělské výroby na zalesněním zemědělském pozemku, a to po dobu 15 let po zalesnění. Dotace se neposkytuje založení plantáží vánočních stromků. Sazby poskytnuté dotace se liší dle druhu zalesněné dřeviny a druhu oblasti, kde je zalesnění provedeno (listnáče 2 590 Eur/ha, v LFA 2 961 Eur/ha, jehličnany 1 954 Eur/ha, v LFA 2 233 Eur/ha). Výše dotace na pětiletou péče je stanovena pevnou sazbou 437 Eur/ha/rok a výše náhrady za ukončení zemědělské činnosti po dobu 15 let se pohybuje v závislosti na druhu pozemku od 149 Eur/ha/rok u trvalých travních porostů až po 294 Eur/ha/rok u orné půdy.

Tab. 14 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy

Rok	Žádosti (Kč)		Žádosti (ks)		Zalesněná plocha (ha)
	Zalesnění	Péče, náhrady	Zalesnění	Péče, náhrady	
2007	45 004 200	0	276	0	654
2008	49 040 000	0	550	0	1 162
2009	38 000 000	17 000 000	256	499	384
2010	26 000 000	24 000 000	237	723	388
Celkem	158 044 200	41 000 000	1 319	1 222	2 588

V tab. č. 14 je znázorněn průběh administrace v období 2007 – 2010. Tak jako u opatření Investice v lesích, tak i zde byl zahájen příjem žádostí o dotaci již na podzim roku 2007. Žádosti o dotaci na zalesnění zemědělského pozemku lze podávat v průběhu roku, vždy do 30. 11., o náhrady za péči a za ukončení zemědělské činnosti se žádá každý rok do 15. 5. V období 2007 – 2010 bylo podáno celkem 1 319 žádostí ve výši 158 mil. Kč, a to na zalesnění zemědělské půdy 2 588 ha. Do konce roku 2010 bylo dle Výroční zprávy 2010 proplaceno celkem 800 žádostí na zalesnění celkem 1 577 ha zemědělské půdy, proplaceno bylo dosud téměř 90 mil. Kč (zalesnění vč. náhrad). Od roku 2009 bylo možné

podávat žádosti i na náhrady za péči a za ukončení zemědělské činnosti, do konce roku 2010 bylo podáno celkem 1222 žádostí v celkové výši 41 mil. Kč.

Tab. 15 - Evaluační ukazatele II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	1 319
Schválená dotace	Kč	158 044 200

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet proplacených žádostí	ks	800
Proplacená dotace	Kč	89 736 990

Ukazatele výsledku	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Zvětšená plocha lesů	ha	1 577

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Výměra zalesněné půdy	ha	9 000	1 577	18 %
Počet příjemců podpory	ks	3 550	731	21 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Na základě ukazatele výsledku – 1 577 ha zalesněné zemědělské půdy a ukazatele výstupu – 89 736 990 proplacené výši dotace lze odvodit průměrné náklady na hektar zalesněné plochy, které činí 56 903,- Kč, ovšem nelze přesně zohlednit druh zalesněné dřeviny a charakter oblasti (např. LFA). Vzhledem k nízkému procentu plnění stanovených cílů v roce 2010 lze předpokládat, že do konce programového období nebude splněna plánovaná výměra zalesněné půdy, ani plánovaný počet příjemců podpory.

Vzhledem ke skutečnosti, že se nejedná o projektové opatření, nejsou z úrovně SZIF zveřejňovány seznamy schválených žádostí o dotaci. Z tohoto důvodu nelze provést přesnou komparaci z hlediska typu vlastníka pozemku. Oprávněným příjemcem dotace jsou v případě zalesnění vlastníci (nájemci i sdružení vlastníků) zemědělských pozemků, v případě náhrad jsou z okruhu vlastníků zemědělských pozemků vyloučeni všichni nesoukromí vlastníci pozemků (tedy obce, stát, příspěvkové organizace, sdružení atd.). Na

základě těchto skutečností lze pouze odvodit, že pokud je vlastník lesa zároveň vlastníkem zemědělského pozemku, může žádat o dotaci na zalesnění, v případě náhrad pouze pokud se jedná o soukromého podnikatele nebo fyzickou osobu.

6. 3 Platby v rámci NATURA 2000 v lesích

Opatření II.2.2 Platba v rámci NATURA 2000 v lesích náleží do Skupiny opatření zaměřené na udržitelné využívání lesní půdy a zahrnuje pouze jedno podopatření: II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu. Cílem dotačního titulu je podpora zachování stavu přírodních stanovišť, které jsou předmětem ochrany v rámci NATURA 2000. Na těchto stanovištích je žádoucí zachování současné optimální druhové skladby základních dřevin lesních porostů nebo současného hospodářského tvaru lesa. Podpora se poskytuje žadatelům, kteří se zavazují ke splnění podmínek dotačního titulu nejméně po dobu 20 let, a to pevnou sazbou 60 Eur/ha/rok po dobu 20 let. Podpora má formu kompenzaci újmy vzniklé za snížení hospodářského využití lesů.

Tab. 16 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr proplacených ke schváleným
2008	7	7	100 %	7	100 %
2009	11	11	100 %	9	82 %
2010	15	0	0 %	0	0 %
Celkem	33	18	55 %	16	89 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr proplacených ke schváleným
2008	417 606	417 606	100 %	415 495	99 %
2009	1 633 911	1 633 911	100 %	1 502 200	92 %
2010	1 734 810	0	0 %	0	0 %
Celkem	3 786 327	2 051 517	54 %	1 917 695	93 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Žádosti o dotace bylo možné podávat až od roku 2008, a to vždy k 15. 5. daného roku. Do konce roku 2010 bylo celkem zaregistrováno 33 žádostí ve výši 3,8 mil. Kč., z toho bylo schváleno celkem 18 žádostí ve výši 2 mil. Kč. Zároveň bylo proplaceno celkem 93 % schválených žádostí o dotaci ve výši 1,9 mil Kč. Z hlediska výměry lesní půdy, která je obhospodařována v souladu s principy NATURA 2000, bylo do konce roku zaregistrováno celkem 2 580 ha, schváleno bylo 1 473 ha a proplaceno 1 144 ha. Ve výroční zprávě PRV z roku 2010 dosud nebyly zveřejněny schválené žádosti o dotace podané v roce 2010, stejně jako proplacené žádosti a proplacená výměra lesní půdy z tohoto roku.

Tab. 17 - Evaluační ukazatele II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	18
Schválená dotace	Kč	2 051 517

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet proplacených žádostí	ks	16
Proplacená dotace	Kč	1 917 695
Zachovaná plocha se současnou optimální druhovou skladbou základních dřevin	ha	1 144

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Podpořený podnik	ks	450	11	2 %
Plocha lesa	ha	37 000	1 144	3 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Na zachování plochy se současnou optimální druhovou skladbou základních dřevin je stanovena pevná sazba na hektar plochy, tudíž je výpočet průměrných nákladů na hektar plochy bezpředmětný. Kvantifikované cíle na programové období nebudou splněny ani u množství podpořených podniků, ani u plánované plochy lesa.

Stejně jako u dotačního titulu na zalesnění zemědělských půd, i zde se nejedná o projektové opatření, tudíž nejsou z úrovně SZIF zveřejňovány seznamy schválených žádostí o dotaci. Nelze tedy provést přesnou komparaci z hlediska typu vlastníka pozemku. Oprávněným žadatelem o dotaci je pouze vlastník nebo spoluvlastník lesního pozemku nebo jejich sdružení s právní subjektivitou. Zcela vyloučení jsou lesy ve vlastnictví státu, obcí, krajů, příspěvkových organizací, organizačních složek státu a výzkumných institucí.

6.4 Lesnicko-environmentální platby

Opatření II.2.3 Lesnicko-environmentální platby náleží do Skupiny opatření zaměřené na udržitelné využívání lesní půdy a zahrnuje pouze jedno podopatření: II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů. Záměrem dotačního titulu je zvýšit v porostu zastoupení těch dřevin, které se vyznačují vyšší odolností ke škodlivým činitelům a melioračním účinkem na půdu. Cílem je maximální využití produkčního potenciálu stanoviště k pěstování porostů s optimální druhovou a prostorovou skladbou, což povede ke zvýšení biodiverzity lesních porostů. Dotace má charakter částečné kompenzace újmy vzniklé ze snížení hospodářského využití lesů po dobu 20 let.

Tab. 18 - Evaluační ukazatele II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	0
Schválená dotace	Kč	0

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet proplacených žádostí	ks	0
Proplacená dotace	Kč	0

Ukazatele výsledku	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Plocha lesa, kde bylo dosaženo zvýšení biodiverzity v lesích	ha	0

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Podpořený podnik	ks	1 550	0	0 %
Plocha lesa	ha	40 000	0	0 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Příjem žádostí na tento dotační titul byl zahájen teprve v roce 2009 a do konce roku 2010 nebyly schváleny a proplaceny dosud žádné podané žádosti. Celkem bylo v letech 2009 – 2010 podáno 70 žádostí o dotaci na výměru lesní půdy 5 471 ha ve výši 2,1 mil. Kč. Do konce roku 2010 nebyly splněny žádné stanovené cíle.

Z hlediska komparace dle typu vlastníka lesa je zde stejná situace jako u dotací NATURA 2000 v lesích, tudíž se nejedná o projektové opatření a seznamy schválených žádostí nejsou zveřejňovány. Oprávněným žadatelem o dotaci je pouze vlastník nebo spoluvlastník lesního pozemku nebo jejich sdružení s právní subjektivitou. Zcela vyloučeny jsou lesy ve vlastnictví státu, obcí, krajů, příspěvkových organizací, organizačních složek státu a výzkumných institucí.

6.5 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Opatření II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů náleží do Skupiny opatření zaměřené na udržitelné využívání lesní půdy a zahrnuje 2 podopatření:

II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření

II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích.

Jedná se o projektová opatření, jejichž příjem žádostí o podporu byl započat až na jaře roku 2008. Dalším společným znakem obou podopatření je oprávněný příjemce dotace, kdy může o dotaci požádat vlastník nebo nájemce pozemku určeného k plnění funkcí lesa nebo sdružení s právní subjektivitou vlastníků nebo nájemců PUPFL. U těchto opatření je možné provést komparaci schválených žádostí o dotaci, neboť oprávněnými žadateli jsou jak lesy v soukromém vlastnictví, tak i lesy městské nebo obecní a dokonce i lesy ve státním vlastnictví. Dalším společným znakem obou podopatření je maximální výše

dotace, neboť je možné žádat až o 100 % způsobilých výdajů a minimální výše způsobilých výdajů na jeden projekt činí 10 tis. Kč. Zároveň zde byla stanovena hranice maximální výše dotace na jednoho příjemce, a to 500 mil. Kč za období 2007 – 2013.

6.5.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření

Záměrem podopatření II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích je zmírnit škody způsobené přírodními kalamitami, a to obnovou produkčního potenciálu lesa a jeho funkcí. Podpora je tedy směřována na ochranná opatření pro zamezení nebo zmírnění škod způsobených kalamitami (biotickými i abiotickými činiteli), na rekonstrukci poškozených porostů a obnovu lesa po kalamitních těžbách. Další část podpory je zaměřena na preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích, včetně odstraňování škod způsobených povodněmi, a protierozní opatření na lesních půdách, např. sanace nátrží, erozních rýh a stabilizace strží. Podmínkou podpory je realizace opatření na pozemcích určených k plnění funkcí lesa.

Podopatření je rozděleno na dva samostatné záměry:

- a) obnova lesního potenciálu po kalamitách
- b) zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi.

Tyto dva záměry bývají každoročně součástí jedné výzvy k předkládání žádostí o dotace, stejně tak je vedena jejich evidence ve výročních zprávách PRV. Pouze ve zveřejňovaných seznamech schválených žádostí z úrovně SZIF lze odlišit, které projekty v rámci konkrétního záměru uspěly.

Tab. 19 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr proplacených ke schváleným
2008	104	86	83 %	81	94 %
2009	144	100	69 %	74	74 %
2010	95	91	96 %	10	11 %
Celkem	343	277	81 %	165	60 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr vyplacených ke schváleným
2008	233 140 701	205 884 069	88 %	115 545 792	56 %
2009	232 000 000	117 535 446	51 %	44 717 275	38 %
2010	123 492 142	118 683 220	96 %	9 900 000	8 %
Celkem	588 632 843	442 102 735	75 %	170 163 067	38 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

V tab. č. 19 jsou uvedena souhrnná data za celé podopatření. V rámci podopatření bylo v letech 2008 – 2010 zaregistrováno celkem 343 žádostí ve výši 587 mil. Kč, z toho bylo do konce roku 2010 schváleno celkem 277 žádostí ve výši 442 mil. Kč, vyplaceno bylo 165 žádostí ve výši 170 mil. Kč. Z hlediska poměru ke schválenému počtu žádostí bylo do konce roku 2010 vyplaceno 60 % žádostí, ovšem z hlediska finančního bylo vyplaceno pouze 38 % požadované výše dotace. Tento jev lze vysvětlit situací, kdy u lesních kalamit, v tomto případě se jednalo o větrné kalamity způsobené orkámem Kyrill v roce 2007 a následně vichřicemi Emma a Ivan v roce 2008, dojde často k nadhodnocení vzniklé situace a výsledné náklady na rekonstrukce poškozených porostů a obnovu lesa po kalamitních těžbách jsou nižší než požadovaná částka dotace v žádosti o dotaci. V žádosti o vyplacení projektu již částka dotace vychází ze skutečně vynaložených nákladů projektu.

Evaluační ukazatele jsou stanoveny pro oba záměry:

Tab. 20 - Evaluační ukazatele II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	277
Schválená dotace	Kč	442 102 735

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 –2010
Počet vyplacených žádostí	ks	165
Vyplacená dotace	Kč	170 163 067

Ukazatele výsledku	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Obnovená lesní plocha po kalamitách	ha	3 320
Délka upraveného vodního toku	km	23

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Podpořený podnik	ks	600	165	28 %
Plocha lesa	ha	290	3 320	1 145 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Evaluační ukazatele se na základě monitorovacích dat SZIF vztahují k celému dotačnímu titulu bez rozdílu jednotlivých záměrů. Z tohoto důvodu nelze odvodit průměrnou výši dotace na hektar obnovené lesní plochy po kalamitách a náklady na kilometr upraveného vodního toku, neboť údaj proplacené dotace se vztahuje k oběma záměrům. Pokud ovšem vycházíme s faktu, že 77 % schválené dotace se týká pouze obnovy lesního potenciálu po kalamitách a toto procento uplatníme u částky proplacené dotace, dostaneme výši proplacené dotace pouze na obnovu lesního potenciálu po kalamitách, tedy 131 025 562,- Kč. Průměrná dotace na hektar obnovené lesní plochy tedy činí 39 466,- Kč, ovšem nelze zjistit, zda údaj zahrnuje i přípravu půdy před zalesněním nebo pouze umělou obnovu po kalamitní těžbě. Tentýž postup lze uplatit i při zjištění průměrné dotace u úprav vodního toku, pokud vycházíme z podílu tohoto záměru na schválených žádostech, který činí 23 %, tedy částku proplacené dotace ve výši 39 137 505,- Kč. Průměrná dotace na kilometr upraveného vodního toku tedy činí 1 701 630,- Kč.

U kvantifikovaného cíle obnovené plochy lesa došlo k výraznému překročení hodnoty 290 ha stanovené pro celé programové období. Již v roce 2010 je cíl naplněn na 1 145 %, a to z důvodu vzniku rozsáhlých kalamit po orkánu a vichřicích v letech 2007 – 2008. Cíl počtu podpořených podniků je v roce 2010 splněn pouze na 28 %, a to z důvodu převahy větších projektů menšího počtu žadatelů.

Další analýza dotačního titulu již bude provedena dle konkrétních záměrů.

Záměr a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Podpora je konkrétně zaměřena na činnosti související s aplikací přípravků při kalamitách, další mimořádná opatření při kalamitách (způsobených biotickými i abiotickými vlivy), monitoring kalamitní situace, odstraňování poškozených lesních porostů ve stáří do 40 let určených k rekonstrukci, příprava ploch po kalamitních těžbách před obnovou, umělá obnova sítě a sadbou.

Tab. 21 - Kvantifikace v rámci II.2.4.1, záměru a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Rok	II.2.4.1		II.2.4.1.a)		II.2.4.1.a)	
	Schválené žádosti (ks)	Schválené žádosti (Kč)	Schválené žádosti (ks)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr ks k II.2.4.1	Poměr Kč k II.2.4.1
2008	86	205 884 069	75	163 710 846	87 %	80 %
2009	100	117 535 446	94	93 907 426	94 %	80 %
2010	91	118 683 220	78	82 540 730	86 %	70 %
Celkem	277	442 102 735	247	340 159 002	89 %	77 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2008	2 182 811
2009	999 015
2010	1 058 214

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Na základě údajů v tab. č. 21 lze odvodit trend záměru v letech 2008 – 2010. Z poměru schválených žádostí v záměru a) k celkovým žádostem schváleným v rámci celého dotačního titulu je patrné, že 90 % schválených žádostí bylo podáno v záměru obnovy lesního potenciálu po kalamitách. Největší roční alokace byly vyčleněna pro tento dotační titul v roce 2008, a to v souvislosti s již zmiňovanými rozsáhlými škodami v lesních porostech způsobené v roce 2007 orkánem Kyrill. V letech 2009 – 2010 byla alokace celého opatření ve srovnání s rokem 2008 téměř poloviční, ovšem 90 % stále tvoří obnova lesního potenciálu po kalamitách, zejména náklady na umělou obnovu sadbou na kalamitních holinách.

Pokud srovnáme průměrnou výši schválené žádosti, v roce 2008 bylo schváleno nejvíce peněžních prostředků státním vlastníkům lesa, kdy 3 žádosti vysoce převyšovaly

průměrnou schválenou částku (1 žádost ve výši 52 mil. Kč, 1 žádost ve výši 30 mil. Kč, 1 žádost ve výši 18 mil. Kč). V roce 2008 totiž specifická pravidla pro žadatele umožňovala zaregistrovat žádost na 1 projekt do max. výše 55 mil. na projekt. Z tohoto důvodu činila v roce 2008 průměrná výše schválené žádosti 2 mil. Kč. V následujícím roce to již byl pouze 1 mil. Kč na projekt, neboť v roce 2009 byly schváleny pouze menší projekty soukromých a obecních vlastníků lesa, pouze 1 žádost byla schválena státnímu podniku, a to ve výši 40 mil. Kč. Specifická pravidla pro žadatele na roky 2009 a 2010 již umožňovala maximální částku dotace na jeden projekt pouze ve výši 40 mil. Kč. V rámci celého období 2008 – 2010 nebylo možné zahrnout do žádosti o dotaci činnosti na zpracování dřevní hmoty na kalamitních plochách a soustředování dříví (mimo lesních porostů do 40 let určených k rekonstrukci), dále opakovaná umělá obnova sadbou, ochrana a péče o založený porost, běžný monitoring stavu lesa a výstavba nebo rekonstrukce LDS a vodních objektů, pokud nebyly zahrnuty do kalamitní situace (jinak tvoří součást dotačního titulu Investice v lesích).

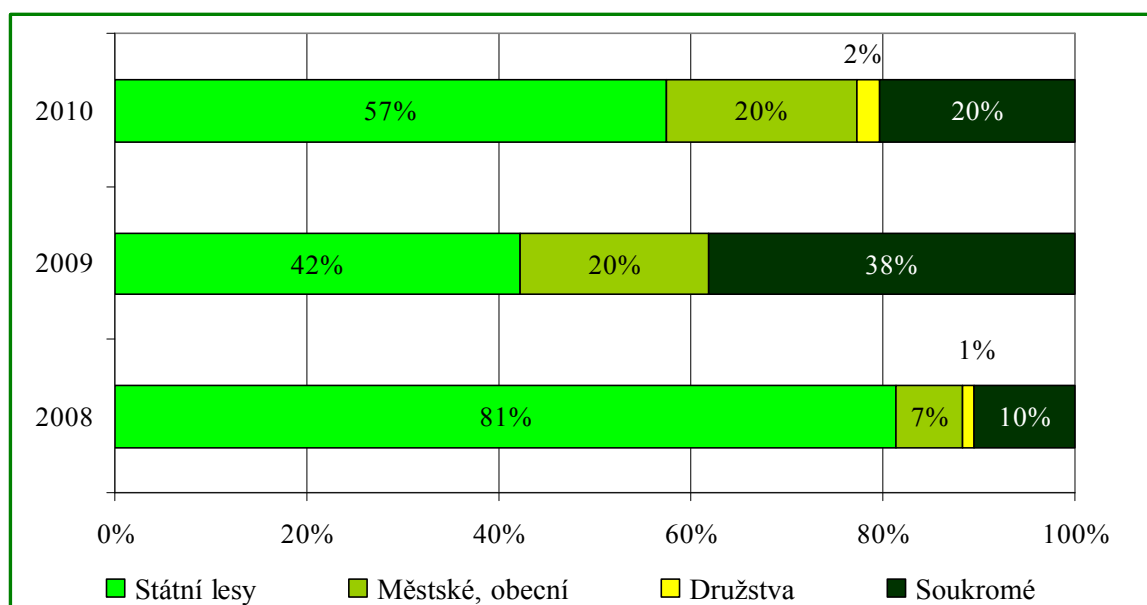
Dalším krokem je provedení komparace schválených žádostí o dotaci z hlediska vlastníků lesa. Jak vyplývá z tab. č. 22, nejvyššími částkami schválených dotací disponují státní lesy (LČR a VLS ČR, s.p.), a to v celém období 2008 – 2010, byť je zde patrná klesající tendence. Tyto částky souvisí především s lesními kalamitami, které zejména u státních podniků způsobily rozsáhlé škody (LČR vykázaly 6 mil. m³ kalamitního dříví a 10 tis. ha nově zalesněné plochy, VLS ČR, s.p. 1,1 mil. m³ kalamitního dříví a 900 ha nově zalesněné plochy). Na druhém místě z hlediska schválených dotací jsou soukromí vlastníci lesa, kteří byli v žádostech o dotaci upřednostněni zejména v roce 2009. Na třetím místě jsou městské a obecní lesy, v letech 2009 – 2010 jim byla schválena dotace ve výši 20 % z celkových schválených žádostí.

Tab. 22 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci II.2.4.1, záměru a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Vlastnictví lesů	2008		2009		2010	
	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Státní	133 319	81 %	39 693	42 %	47 377	57 %
Městské, obecní	11 252	7 %	18 376	20 %	16 449	20 %
Družstva	2 052	1 %	0	0	1 936	2 %
Soukromé	17 088	11 %	35 839	38 %	16 778	21 %
Celkem	163 711	100 %	93 908	100 %	82 540	100 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Graf 8 - Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci II.2.4.1, záměru a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Záměr b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

Dotace je poskytována na následující činnosti: výstavba a opravy objektů hrazení bystřin, hrazení a stabilizace strží, preventivní protipovodňová opatření na vodních tocích, protierozní opatření v povodí drobných vodních toků (zábrany sesuvů půdy, sanace erozních rýh) a odstraňován škod na drobných vodních tocích, lesních cestách a souvisejících objektech způsobených povodněmi.

Tab. 23 - Kvantifikace v rámci II.2.4.1, záměru b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

Rok	II.2.4.1		II.2.4.1.b)		II.2.4.1.b)	
	Schválené žádosti (ks)	Schválené žádosti (Kč)	Schválené žádosti (ks)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr ks k II.2.4.1	Poměr Kč k II.2.4.1
2008	86	205 884 069	11	42 173 223	13 %	20 %
2009	100	117 535 446	6	23 628 020	6 %	20 %
2010	91	118 683 220	13	36 142 490	14 %	30 %
Celkem	277	442 102 735	30	101 943 733	11 %	23 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2008	3 833 929
2009	3 938 003
2010	2 780 192

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Z tab. č. 23 je patrné, že největší schválená částka dotace byla na tento záměr v roce 2008, a to 42 mil. Kč na 11 projektů. Průměrná výše schválené žádosti je 3,8 mil. Kč a dotace byly schváleny na úpravy drobných vodních toků, včetně protipovodňových opatření. Maximální přijatelné výdaje na jeden projekt byly v tomto roce 15 mil. Kč. V následujících letech 2009 a 2010 byla tato částka snížena na 10 mil.Kč na jeden projekt, z hlediska průměrné výše schválené žádosti je situace obdobná jako v roce 2008. V roce 2010 činila částka schválených žádosti záměru b) dokonce 30 % celkové schválené částky v podopatření, kdy bylo podáno 13 projektů ve výši 36 mil. Kč. Průměrná výše schválené žádosti činí 2,8 mil. Kč

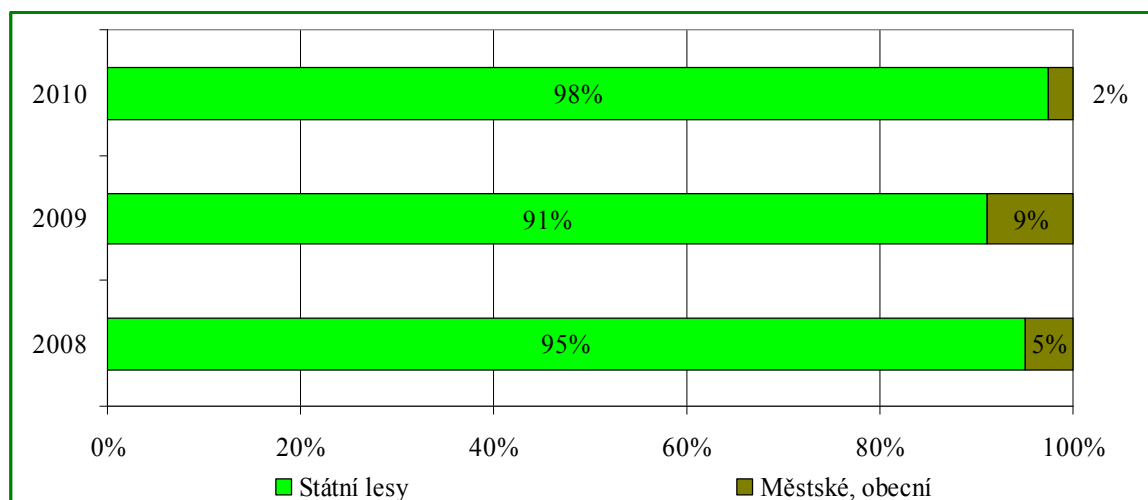
Z hlediska komparace schválených žádostí o dotace u různých typů vlastníků lesa z tab. č. 24 vyplývá, že majoritním žadatelem o dotace na jsou lesy ve vlastnictví státu (LČR a VLS ČR, s.p.), a to z titulu správce drobných vodních toků na svých územích. Na základě provedené analýzy typu schválených projektů jednoznačně převládají protipovodňová opatření a úpravy drobných vodních toků (včetně oprav objektů hrazení bystřin). Celkem 5 projektů se týkalo odstraňování povodňových škod na drobných vodních tocích nebo na lesních cestách a souvisejících objektech a pouze 1 projekt byl schválen na sanaci erozních rýh v lesních porostech.

Tab. 24 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci II.2.4.1, záměru b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

Vlastnictví lesů	2008		2009		2010	
	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Státní	40 083	95 %	21 541	91 %	35 247	98 %
Městské, obecní	2 090	5 %	2 087	9 %	895	2 %
Celkem	42 173	100 %	23 628	100 %	36 142	100 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Graf 9 - Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci II.2.4.1, záměru b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

6.5.2 Neproduktivní investice v lesích

Podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích je zaměřeno na podporu činností vedoucích k usměrňování návštěvnosti lesa a bezpečnosti jeho návštěvníků. Činnosti, které lze v rámci podopatření zahrnout do způsobilých výdajů jsou následující: značení, výstavba a rekonstrukce stezek do šířky 2 m, značení cyklostezek, zřizování parkovacích míst, odpočinkových stanišť, přístřešků, instalace informačních tabulí, výstavba objektů pro zajištění bezpečnosti návštěvníků (např. lávky, zábradlí atd.), instalace odpadkových košů apod. Dotace se nevztahuje na výstavbu stezek širších než 2 m a lesní cesty, které jsou využívány v lesním provozu a na provozní výdaje, jako je následná údržba a péče. Výše dotace činí až 100 % přijatelných výdajů projektu.

Tab. 25 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr proplacených ke schváleným
2008	30	30	100 %	28	93 %
2009	74	7	9 %	2	29 %
2010	36	15	42 %	0	0 %
Celkem	140	52	37 %	30	58 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr proplacených ke schváleným
2008	36 067 937	36 067 937	100 %	31 174 850	86 %
2009	69 000 000	11 623 781	17 %	2 414 250	21 %
2010	37 453 018	14 800 000	40 %	0	0 %
Celkem	142 520 955	62 491 718	44 %	33 589 100	54 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2008	1 202 265
2009	1 660 540
2010	986 667

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

V tab. č. 25 je znázorněn vývoj dotačního titulu v letech 2008 – 2010. Celkem bylo do konce roku 2010 schváleno 52 žádostí o dotaci ve výši 62 mil. Kč, což je 44 % objemu zaregistrovaných žádostí, proplaceno bylo 33,5 mil. Kč, tedy 54 % celkové schválené

dotace. Zatímco v roce 2008 byly schváleny všechny zaregistrované žádosti o dotace, v roce 2009 bylo i přes téměř dvojnásobný zájem žadatelů o tento dotační titul schváleno pouze 9 % všech zaregistrovaných žádostí a 17 % požadované dotace, a to zejména kvůli nízké alokaci na podopatření. V roce 2008 činily maximální způsobilé výdaje na jeden projekt 5 mil. Kč, v letech 2009 a 2010 byly tyto výdaje sníženy na 4 mil. Kč. Zároveň byly ze způsobilých výdajů projektu vyřazeny náklady na výstavbu cyklostezek. V roce 2010 byla již alokace mírně navýšena, ovšem i tak zůstalo neuspokojeno 60 % žadatelů o dotaci.

Z hlediska průměrné výše schválené žádosti o dotaci připadá nejvyšší částka 1,6 mil. Kč na jeden projekt na rok 2009, kdy bylo schváleno pouze 7 projektů, tedy jedna desetina všech zaregistrovaných žádostí.

Tab. 26 - Evaluační ukazatele II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	52
Schválená dotace	Kč	62 491 718

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet proplacených žádostí	ks	30
Proplacená dotace	Kč	33 589 100

Ukazatele výsledku	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Nově postavené stezky pro turisty	km	7
Zrekonstruované stezky	km	19
Počet parkovacích míst	ks	94
Instalované informační tabule	ks	238
Instalované lavičky	ks	277
Instalované odpadkové koše	ks	86

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2007 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Podpořený držitel lesů	ks	130	21	16 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Předmětem dat monitorovaných SZIF jsou počty jednotlivých opatření, která byla v rámci dotačního titulu realizována, ovšem nikoliv výše dotace přidělená na různé druhy opatření zmíněná v ukazatelích výsledku. Výše proplacené dotace se vztahuje na všechna realizovaná opatření, nelze tedy zjistit průměrnou výši dotace na ukazatele výsledku. Z hlediska podpořených držitelů lesů do konce roku 2010 lze pouze odvodit průměrnou výši dotace na jednoho podpořeného držitele lesů, která činí 1 599 481,- Kč.

V rámci kvantifikace cílů bylo do konce roku 2010 podpořeno pouze 16 % držitelů lesů z plánované hodnoty 130. Splnění cíle do konce programového období nelze předpokládat.

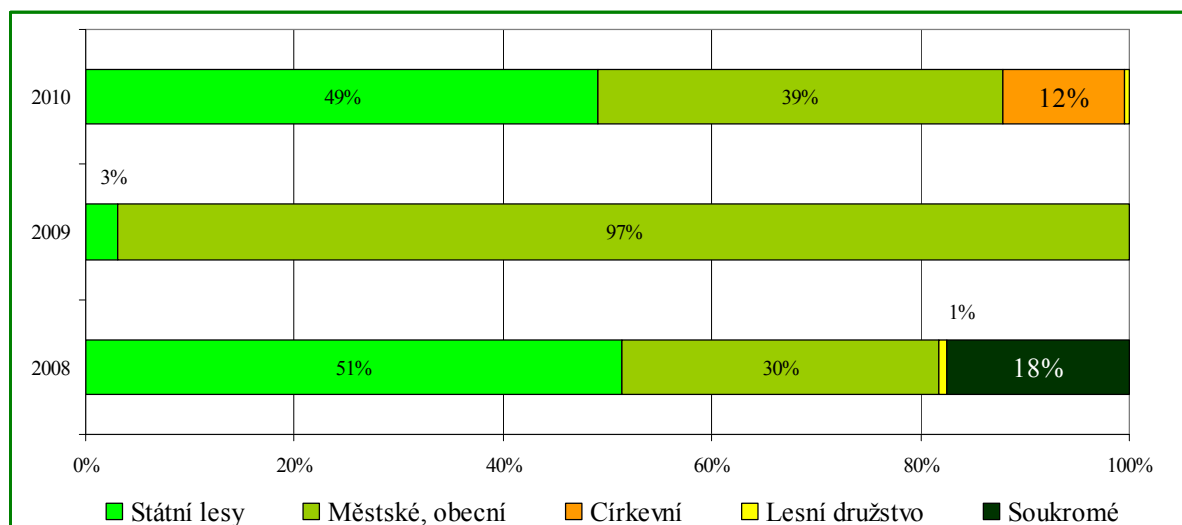
Komparací schválených žádostí o dotace dle vlastníků lesa bylo zjištěno, že v prvním roce příjmu žádostí o dotace z 50 % převládaly schválené dotace u státních vlastníků lesa, tato situace nastala i v roce 2010. Naopak v roce 2009 byly v rámci nastavených preferenčních kritérií žádosti o dotaci upřednostněny městské a obecní lesy, a to 97 % všech schválených dotací. Tato situace byla způsobena změnou ve specifických pravidlech pro žadatele, neboť byla upravena preferenční kritéria projektu - nejvyššího bodového ohodnocení dosáhly pouze projekty ve vybraných kategoriích lesa zvláštního určení (tj. lázeňské, příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí), čímž byly jednoznačně zvýhodněny městské a obecní lesy. Tyto preference byly zachovány i v roce 2010, i přesto je poměr schválených žádostí v tomto roce u státních a městských lesů poměrně vyrovnaný. Dotační titul je nejméně využíván soukromými vlastníky lesů, neboť jim byla schválena dotace pouze v roce 2008. V dalších letech se především kvůli zpřísněným preferenčním kritériím do okruhu schválených žádostí o dotaci již nedostali.

Tab. 27 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích

Vlastnictví lesů	2008		2009		2010	
	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Státní	18 506	51 %	365	3 %	7 866	49 %
Městské, obecní	10 970	30 %	11 259	97 %	6 212	39 %
Církevní	0	0 %	0	0 %	1 871	12 %
Družstvo	270	1 %	0	0 %	70	0 %
Soukromé	6 322	18 %	0	0 %	0	0 %
Celkem	36 068	100 %	11 624	100 %	16 019	100 %

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

Graf 10 - Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích

Zdroj: data SZIF, upraveno autorkou

7. Operační program Životní prostředí

Operační program Životní prostředí představuje pro lesní hospodářství ČR druhý finanční nástroj EU, ze kterého je možné čerpat finanční prostředky, a to ve vztahu k problematice ochrany přírody a krajiny. Programový dokument OPŽP vymezuje pro tuto oblast Prioritní osu 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny. Prioritní osa 6 se skládá z celkem šesti oblastí podpory (dotačních titulů), z nichž dva se zčásti vztahují přímo k oblasti lesního hospodářství a jedna oblast podpory se vztahuje k problematice soustavy NATURA 2000. Jsou to následující dotační tituly:

6.1 Implementace a péče o území soustavy NATURA 2000

6.2 Podpora biodiverzity

6.3 Obnova krajinných struktur

Struktura těchto dotačních titulů byla navržena tak, aby zde nedocházelo k překryvu dotovaných činností s Programem rozvoje venkova. Všechny tři dotační tituly byly předmětem výzev k předkládání žádostí o dotaci až od roku 2008, tudíž bude evaluace provedena za období 2008 – 2010. Analýzou jednotlivých dotačních titulů z hlediska příjemců dotace bylo zjištěno, že dotační titul 6.1 Implementace a péče o území soustavy NATURA 2000 je určen pouze pro kraje, organizační složky státu (např. AOPK) a správy národních parků. Tyto subjekty provádí opatření zaměřená na implementaci soustavy NATURA 2000, zejména monitoring zvláště chráněných území a stavu populací rostlinných a živočišných druhů. V období 2008 – 2010 byly schváleny dotace výhradně jednotlivým krajům a pracovištím AOPK. Tento dotační titul nebude předmětem další evaluace, neboť svým obsahem ani z hlediska oprávněných příjemců dotace neřeší přímo oblast lesního hospodářství. Evaluace bude provedena pouze u dotačních titulů 6.2 Podpora biodiverzity a 6.3 Obnova krajinných struktur.

Z hlediska alokace finančních prostředků představuje OPŽP silnější finanční nástroj než PRV. Zatímco celková alokace PRV na celé programové období činí 91,7 mld. Kč, OPŽP disponuje částkou 154 mld. Kč. Pro oblasti podpory 6.2 Podpora biodiverzity a 6.3 Obnova krajinných struktur je na celé programové období vyčleněna částka 6 mld. Kč, tedy necelé 4 % celkové alokace OPŽP. V tab. č. 28 je znázorněna celková alokace dle oblasti podpory (dotačního titulu) pro celé období 2007 – 2013, poměr k celkové alokaci OPŽP, schválené (závazkované) částky dotace za období 2008 – 2010 a plnění alokace za

toto období. Do konce programového období zbývá tedy dočerpat 60 % celkové alokace vybraných oblastní podpory.

Tab. 28 - Výsledky plnění alokace OPŽP v období 2007 – 2010 (v Kč)

Dotační titul		Alokace 2007 - 2013	Poměr k celkové alokaci PRV	Schválené žádosti 2008 - 2010	Plnění alokace 2007 – 2010
6.2	Podpora biodiverzity	3 568 123 209	2,32 %	1 346 491 936	38 %
6.3	Obnova krajinných struktur	2 441 347 459	1,58 %	836 570 166	34 %

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Hodnoty v tab. č. 28 jsou vztaženy k celému dotačnímu titulu (bez ohledu na to, zda se jedná o činnosti v souvislosti s lesním hospodářstvím), předmětem další analýzy jsou již vyfiltrovány pouze projekty vztahující se k problematice lesního hospodářství. Oba dotační tituly jsou dotovány bez rozdílu žadatele 90 % přijatelných nákladů projektu.

Z hlediska evaluace interim, tedy identifikace ukazatelů vstupu, výstupu, výsledku a kvantifikace cílů představuje OPŽP jiný monitorovací systém, kdy jsou sledovány pouze ukazatele vstupu, výstupu a cíle jsou stanoveny pro celou prioritu. Ukazatele výsledku nejsou předmětem monitoringu, tudíž nejsou součástí evaluace. Jednou z částí evaluace je vyhodnocení, do jaké míry jsou plněny stanovené cíle pro daný dotační titul na začátku programového období. Cíle byly stanoveny v programovém dokumentu Operační program Životní prostředí v roce 2007, a to do konce roku 2013. Na rozdíl o detailnějšího propracování cílových hodnot v Programu rozvoje venkova, OPŽP používá obecnější indikátory a společné pro celou oblast podpory nebo pro více dotačních titulů. V tab. č. 29 je znázorněno plnění cíle u dotačních titulů 6.2 Podpora biodiverzity a 6.3 Obnova krajinných struktur:

Tab. 29 - Kvantifikace cílů v rámci dotačních titulů 6.2 Podpora biodiverzity a 6.3. Obnova krajinných struktur

Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2007 - 2010	Hodnota 2008 - 2010	Plnění cíle 2007 - 2010
Počet projektů zaměřených na zlepšování stavu přírody a krajiny	ks	150	382	255 %

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Tyto dva dotační tituly mají pouze jeden společný indikátor, a to počet projektů zaměřených na zlepšování stavu přírody a krajiny. Jako cíl pro období 2007 – 2013 je plánována realizace celkem 150 projektů. Tento indikátor byl již v roce 2010 splněn, a to dokonce na 255 %. Vzhledem k stále rostoucímu počtu žádostí o dotaci se u těchto dotačních titulů dá předpokládat několikanásobné naplnění stanoveného cíle.

V následujících kapitolách jsou jednotlivé dotační tituly OPŽP předmětem evaluace interim za období 2008 – 2010.

7.1 Podpora biodiverzity

Záměrem oblasti podpory 6.2 Podpora biodiverzity jsou všeobecně činnosti, jejichž realizací bude zvýšena druhová rozmanitost rostlinných a živočišných druhů a jejich přirozených stanovišť. Ke konkrétním podporovaným činnostem patří: opatření k ochraně ohrožených rostlin a živočichů, péče o chráněná území, realizace opatření k překonávání migračních bariér, likvidace populací invazních druhů, ochranná opatření jeskyní a krasových jevů a opatření k minimalizaci škod způsobených ohroženými druhy živočichů. Z těchto druhů projektů byly ručně vyfiltrovány pouze projekty vztahující se k oblasti lesního hospodářství, které byly poté rozděleny na dva samostatné záměry, které se liší jak obsahem, tak i okruhem oprávněných žadatelů o dotaci. Jsou to následující typy projektů:

- a) zvýšení biodiverzity v lesích
- b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích, územích Natura 2000, přírodních parcích a geoparcích.

Následná evaluace je provedena pro každý záměr zvlášť.

7.1.1 Zvýšení biodiverzity v lesích

V rámci tohoto záměru je podporována celá škála činností, které přispějí z větší rozmanitosti lesů, a to jak z hlediska druhového, tak i z hlediska věkové a prostorové rozrůzněnosti. Do okruhu oprávněných žadatelů o dotaci náleží obce a města, kraje, neziskové a příspěvkové organizace, správy národních parků, státní podniky, vysoké školy, veřejné výzkumné instituce a fyzické osoby.

Tab. 30 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu 6.2, záměr a) zvýšení biodiverzity v lesích

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr vyplacených ke schváleným
2008	4	4	100 %	4	100 %
2009	6	6	100 %	5	83 %
2010	4	4	100 %	2	50 %
Celkem	14	14	100 %	11	79 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr vyplacených ke schváleným
2008	27 092 816	27 092 816	100 %	20 671 692	76 %
2009	86 941 013	86 941 013	100 %	14 465 755	17 %
2010	217 792 019	217 792 019	100 %	11 182 725	5 %
Celkem	331 825 848	331 825 848	100 %	46 320 172	14 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2008	6 773 204
2009	14 490 169
2010	54 448 005

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Jak je patrné z tab. č. 30, v období 2008 – 2010 byly schváleny všechny zaregistrované žádosti o dotace. Celkem bylo dosud podáno a schváleno 14 žádostí ve výši 332 mil. Kč, do konce roku 2010 bylo vyplaceno 11 žádostí v celkové výši 46 mil. Kč. Z tab. č. 31 patrný rozpor mezi poměrem vyplacených žádostí v ks a Kč. Zatímco z hlediska počtu schválených žádostí bylo do konce roku 2010 vyplaceno 79 % žádostí, z hlediska finančního je to pouze 14 %. Tento rozpor se nejvíce prohloubil v letech 2009 – 2010. V roce 2009 bylo v rámci 6 projektů schválen jeden s celkovou podporou 74 mil. Kč, ovšem v roce poslední platby, tedy v roce 2010 bylo z projektu vyplaceno pouze 8 mil. Kč. Obdobná situace nastala v roce 2010, kdy byly v rámci 4 podaných projektů schváleny dva s celkovou dotací 205 mil. Kč. Oba tyto projekty ovšem dosud nebyly realizovány, tudíž byly dosud vyplaceny pouze dva projekty. Pokud tedy z přehledů odstraníme výše uvedené nerealizované projekty, dostaneme částku projektů, které byly zrealizovány, celkem 60,6 mil. Kč, tedy 76 % schválené dotace.

Ke stejnému zkrácení došlo i u průměrné výše schválených žádostí o dotaci, kdy v letech 2009 – 2010 figurovaly velké projekty, které dosud nebyly zrealizovány. Realizované projekty se týkají revitalizací, podpory biodiverzity v lesích, rekultivací poškozených ploch po těžbě dřeva a prořezávek klečových porostů. Velké projekty v celkové výši 205 mil, u nichž dosud nebyla dokončena realizace, se týkaly stabilizace lesů v národních parcích. Další totožný projekt, na který byla schválena dotace ve výši 74 mil. Kč v roce 2009, se dosud zrealizoval pouze částečně, a to ve výši proplacené dotace 8 mil. Kč.

Tab. 31 - Evaluační ukazatele v rámci dotačního titulu 6.2, záměr a) zvýšení biodiverzity v lesích

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	14
Náklady příjemce dotace	Kč	368 695 387
Schválená dotace	Kč	331 825 848

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 –2010
Počet proplacených žádostí	ks	11
Proplacená dotace	Kč	46 320 172

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Vzhledem k charakteru monitorovaných ukazatelů OPŽP a především k absenci monitorovaných ukazatelů výsledku nelze stanovit průměrnou dotaci na konkrétní realizované opatření. Z povahy zveřejňovaných monitorovacích dat lze identifikovat pouze náklady příjemce dotace na realizaci projektu, která v tomto případě činí celkem 368 695 tis. Kč při schválené dotaci 331 825 tis. Kč, což odpovídá sazbě 90 % poskytnuté dotace bez ohledu na druh žadatele o dotaci a bez možnosti bodového zvýhodnění při žádosti o nižší procento dotace, což je běžnou praxí v Programu rozvoje venkova.

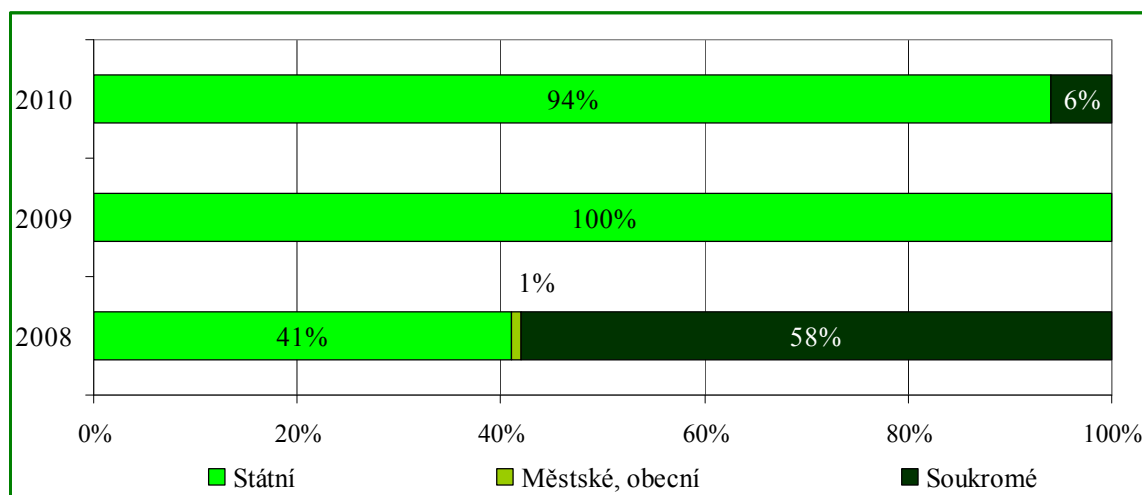
Z hlediska komparace schválených žádostí dle typu vlastníka lesa je situace téměř totožná v letech 2009 – 2010, kdy byla podpora schválena lesům ve vlastnictví státu, a to ve výši 94 %. V tomto případě se jednalo o národní parky. Pouze v roce 2008 byla schválena největší dotace soukromému vlastníku lesa, a to 58,6. Zanedbatelný podíl na schválených dotacích mají městské a obecní lesy, a to 0,6 % v roce 2008.

Tab. 32 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.2, záměr a) zvýšení biodiverzity v lesích

Vlastnictví lesů	2008		2009		2010	
	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Státní	11 054	41 %	86 941	100 %	205 220	94 %
Městské, obecní	158	1 %	0	0 %	0	0 %
Soukromé	15 881	58 %	0	0 %	12 572	6 %
Celkem	27 093	100 %	86 941	100 %	217 792	100 %

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Graf 11 - Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.2, záměr a) zvýšení biodiverzity v lesích

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

7.1.2 Obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury

Tento dotační titul byl koncipován tak, aby zde nedocházelo k překryvu s dotačním titulem „Neproduktivní investice v lesích“, který je součástí Programu rozvoje venkova. Od PRV se liší jednak přesným vymezením oblastí, kde je možné toto opatření realizovat a dále okruhem oprávněných žadatelů o dotaci. Jedná se o investiční opatření pro obnovu a výstavbu návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích, ptačích oblastech, evropsky významných lokalitách, přírodních parcích a geoparcích. Oprávněným žadatelem o dotaci jsou města a obce, příspěvkové organizace a organizační složky státu, občanská sdružení, AOPK a správy národních parků.

Tab. 33 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu 6.2, záměr b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr vyplacených ke schváleným
2008	5	5	100 %	5	100 %
2009	2	2	100 %	2	100 %
2010	10	9	90 %	5	56 %
Celkem	17	16	94 %	12	75 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr vyplacených ke schváleným
2008	15 462 416	15 462 416	100 %	7 082 984	46 %
2009	5 897 677	5 897 677	100 %	1 480 173	25 %
2010	68 115 038	67 447 278	99 %	8 468 014	13 %
Celkem	89 475 131	88 807 371	99 %	17 031 171	19 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2008	3 092 483
2009	2 948 838
2010	13 489 456

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

V tomto záměru bylo v období 2008 – 2010 podáno celkem 17 žádostí o dotaci ve výši 89 mil. Kč, schváleno bylo 16 žádostí ve výši 88,8 mil. Kč. Do konce roku 2010 bylo celkem vyplaceno 12 žádostí o dotaci, což je z hlediska počtu schválených žádostí 75 %.

Ovšem z hlediska finančního zde opět nastala situace jako u záměru a). Poměr proplacených žádostí ke schváleným v Kč činí pouze 19 %. I zde byly schváleny velké projekty, které se v letech 2008 – 2009 sice zrealizovaly, ovšem pouze s polovičními vyúčtovanými skutečnými výdaji projektu. V roce 2010 bylo schváleno celkem 9 projektů, ovšem u 4 z nich nebyla vůbec zahájena realizace. Týkalo se to velkých projektů s celkovou schválenou dotací 33,7 mil. Kč. Dalších 5 žádostí o dotaci bylo realizováno se čtyřnásobně menší poskytnutou dotací.

Z hlediska průměrné výše schválené žádosti o dotaci viz tab. č. 33 i zde dochází ke zkreslení částky, neboť jsou zde zahrnuty i projekty, které dosud nebyly realizovány, nebo byly zrealizovány pouze částečně. V rámci tohoto záměru byly zrealizovány projekty rekonstrukcí naučných stezek, turistických cest a chodníků. Projekty, u kterých dosud nebyla dokončena realizace se týkají rekonstrukcí informačních center a úprav objektů návštěvnické infrastruktury v národních parcích.

Tab. 34 - Evaluační ukazatele v rámci dotačního titulu 6.2, záměr b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	16
Náklady příjemce dotace	Kč	98 737 225
Schválená dotace	Kč	88 807 371

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 –2010
Počet proplacených žádostí	ks	12
Proplacená dotace	Kč	17 031 171

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Tak jako u záměru a) obnova biodiverzity v lesích, i zde nelze vzhledem k absenci monitorovaných ukazatelů výsledku stanovit průměrnou dotaci na konkrétní realizované opatření. Náklady příjemce dotace na realizaci projektu činí celkem 98 737 tis. Kč při schválené dotaci 88 807 tis. Kč, což opět odpovídá sazbě 90 % poskytnuté dotace bez ohledu na druh žadatele o dotaci a bez možnosti bodového zvýhodnění při žádosti o nižší procento dotace, což je běžnou praxí v Programu rozvoje venkova.

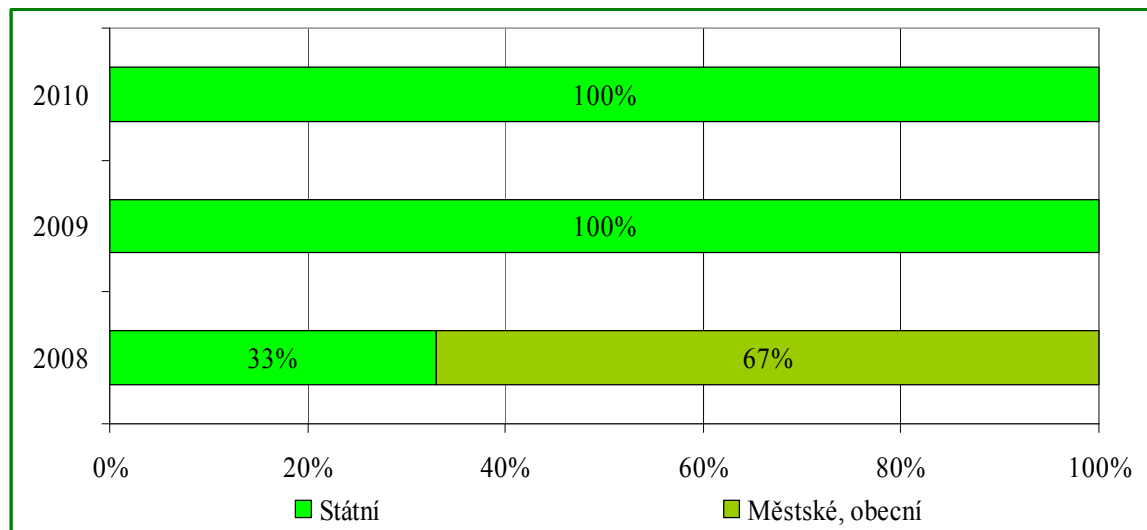
Komparací schválených dotací dle typu vlastníků lesů bylo zjištěno, že největšími úspěšnými žadateli o dotaci byly v roce 2008 městské a obecní lesy. V roce 2009 byly schváleny dotace pouze lesům ve vlastnictví státu, konkrétně národním parkům, V roce 2010 činil podíl schválené dotace u státních lesů 100 %, z toho 17 % dotací bylo schváleno Agenturám ochrany přírody a krajiny.

Tab. 35 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.2, záměr b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury

Vlastnictví lesů	2008		2009		2010	
	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Státní	5 038	33 %	5 898	100 %	67 447	100 %
Městské, obecní	10 425	67 %	0	0 %	0	0 %
Celkem	15 463	100 %	5 898	100 %	67 447	100 %

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Graf 12 - Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.2, záměr b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

7.2 Obnova krajinných struktur

Oblast podpory 6.3 Obnova krajinných struktur zahrnuje celou řadu činností zaměřených především na různá opatření v krajině, jako je výsadba a obnova významných krajinných prvků (aleje, remízky, břehové porosty, polní cesty) a péče o památné stromy. Další částí tohoto dotačního titulu jsou opatření vztahující se k oblasti lesního hospodářství, a to činnosti zaměřené na:

- zachování a celkové zlepšení přírodních poměrů v lesích ve zvláště chráněných územích, územích soustavy NATURA 2000, vymezených regionálních a nadregionálních biocentrech územních systémů ekologické stability, a to dosažením druhové a prostorové skladby porostů, odpovídající místním přírodním podmínkám,
- lesopěstebních opatření biologického charakteru pro vytvoření základních podmínek a nastartování procesu regenerace lesů směrem k druhové a prostorové skladbě porostů, odpovídající místním přírodním podmínkám v prioritních oblastech pásem ohrožení imisemi (podle stávající legislativy pásma ohrožení A až C) ve zvláště chráněných územích nebo územích soustavy NATURA 2000,
- zpracování lesních hospodářských plánů pro lesy na územích národních parků a v jejich ochranných pásmech s využitím metody pro zajištění strukturálně bohatých lesů.

Do okruhu oprávněných žadatelů o dotaci náleží obce a města, kraje, neziskové a příspěvkové organizace, správy národních parků, státní podniky i soukromé osoby.

Předmětem evaluace jsou pouze projekty vztahující se k oblasti lesního hospodářství, které byly z databáze projektů zveřejněných Státním fondem životního prostředí ručně vyfiltrovány.

Tab. 36 - Kvantifikace v rámci dotačního titulu 6.3 Obnova krajinných struktur

Rok	Zaregistrované žádosti (ks)	Schválené žádosti (ks)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (ks)	Poměr proplacených ke schváleným
2008	4	4	100 %	3	75 %
2009	14	14	100 %	12	86 %
2010	32	32	100 %	7	22 %
Celkem	50	50	100 %	23	46 %

Rok	Zaregistrované žádosti (Kč)	Schválené žádosti (Kč)	Poměr schválených k registrovaným	Proplacené žádosti (Kč)	Poměr vyplacených ke schváleným
2008	2 579 134	2 579 134	100 %	2 175 392	84 %
2009	27 273 657	27 273 657	100 %	14 782 396	54 %
2010	259 523 492	259 523 492	100 %	15 539 655	6 %
Celkem	289 376 283	289 376 283	100 %	32 497 442	11 %

Rok	Průměrná výše schválené žádosti (Kč)
2008	859 711
2009	2 272 805
2010	37 074 785

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

V rámci oblasti podpory Obnova krajinných struktur bylo v období 2008 – 2010 podáno celkem 50 projektů týkajících se výhradně oblasti lesního hospodářství ve výši 289 mil. Kč. Všechny zaregistrované žádosti o dotace byly schváleny. Do konce roku 2010 však byla vyplacena pouze 1/10 schválené výše dotace, na rozdíl od počtu vyplacených žádostí, kdy byla vyplacena téměř polovina. Z přehledů v tab. č. 36 je patrný vzrůstající trend registrovaných žádostí, který kulminuje v roce 2010, kdy bylo podáno celkem 32 žádostí ve výši 259,5 mil. Kč ve srovnání s rokem 2008, kdy bylo zaregistrováno a schváleno pouze 4 žádosti ve výši 2,5 mil. Kč. Z podstatné většiny žádostí zaregistrovaných v roce 2010 nebyla ovšem zahájena realizace projektu, tudíž bylo do konce roku 2010 vyplaceno pouze 15,5 mil. Kč, což je 6 % celkové výše schválených dotací v tomto roce.

Z hlediska průměrné výše schválené žádosti o dotaci je zde opět hluboký rozpor mezi projekty, které byly skutečně realizovány a vyplaceny, a to zejména v roce 2010, kdy průměrnou schválenou žádostí o dotaci zkreslilo 25 schválených projektů v celkové výši 208 mil. Kč, které dosud nebyly zrealizovány. Schválené projekty byly zaměřeny na následující činnosti: zlepšení druhové a věkové skladby lesních porostů, obnova lesa v imisních oblastech a rekonstrukce původních porostů.

Tab. 37 - Evaluační ukazatele v rámci dotačního titulu 6.3 Obnova krajinných struktur

Ukazatele vstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet schválených žádostí	ks	50
Náklady příjemce dotace	Kč	318 923 776
Schválená dotace	Kč	289 376 282

Ukazatele výstupu	Jednotka	Hodnota 2007 - 2010
Počet proplacených žádostí	ks	22
Proplacená dotace	Kč	32 497 442

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Vzhledem k absenci monitorovaných ukazatelů výsledku nelze stanovit průměrnou dotaci na konkrétní realizované opatření. Náklady příjemce dotace na realizaci projektu činí celkem 318 924 tis. Kč při schválené dotaci 289 376 tis. Kč.

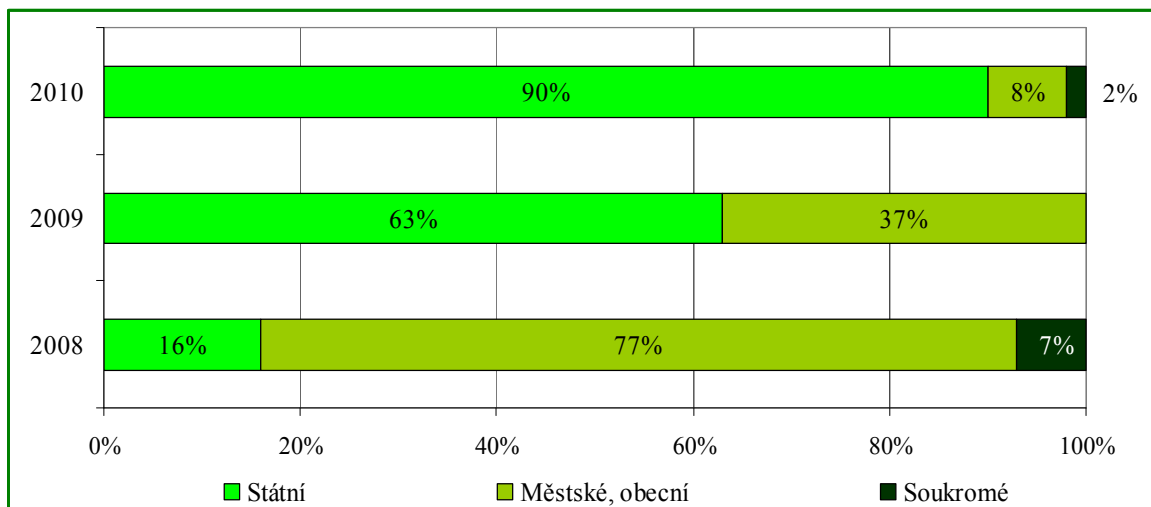
Komparaci schválených žádostí dle vlastníků lesa je v roce 2008 jasná převaha městských a obecních lesů, a to 77 % všech schválených žádostí, na druhém místě jsou lesy ve vlastnictví státu, a to 16 %. Zbytek tvoří žádosti soukromých vlastníků lesa. V roce 2009 již 63 % žádostí tvoří schválené projekty lesů ve vlastnictví státu (vč. AOPK), na druhém místě s 37 procenty jsou městské a obecní lesy. V roce 2010 je opět jasná převaha žádostí lesů ve vlastnictví státu, a to 90 % (ovšem většina těchto projektů nebyla dosud realizována), z toho 8 % tvoří schválené žádosti AOPK a krajů, následují městské a obecní lesy s 8 %, zbytek žádostí tvoří soukromí vlastníci lesa.

Tab. 38 - Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.3 Obnova krajinných struktur

Vlastnictví lesů	2008		2009		2010	
	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem	tis. Kč	Poměr ke schváleným žádostem
Státní	402	16 %	17 180	63 %	234 282	90 %
Městské, obecní	2 002	77 %	10 093	37 %	19 683	8 %
Soukromé	175	7 %	0	0 %	5 558	2 %
Celkem	2 579	100%	27 273	100 %	259 523	100 %

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

Graf 13 - Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.3
Obnova krajinných struktur

Zdroj: data SFŽP, upraveno autorkou

8. Výsledky zhodnocení efektivity dotačních titulů v období 2007 - 2010

Součástí evaluace je zhodnocení efektivity, tedy zda a do jaké míry jsou plněny cíle jednotlivých dotačních titulů (stanoveny pro celé programové období) do konce roku 2010 a zda budou cíle do konce programového období splněny.

V tab. č. 39 je uvedena sumarizace vytyčených cílů pro každý dotační titul, jejich plnění v období 2007 – 2010 a procentické vyhodnocení plnění cíle.

Tab. 39 - Sumarizace cílů a jejich plnění v období 2007 – 2010

Dotační titul		Jednotka	Cíle 2007 - 2013	Plnění cílů 2007 - 2010	Plnění cílů v % 2007 – 2010
Program rozvoje venkova					
I.1.2.1	Lesnická technika	Počet podpořených podniků	490	462	94 %
I.1.2.2	Technické vybavení provozoven	Počet podpořených podniků	315	38	12 %
I.1.2.3	Lesnická infrastruktura	Počet projektů	392	176	45 %
II.2.1.1.	První zalesnění zemědělské půdy	Počet žadatelů o dotaci	3 550	769	22 %
		Zalesněná plocha (ha)	9 000	1 577	18 %
II.2.2.1	Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu	Počet podpořených podniků	450	11	2 %
		Plocha lesa (ha)	37 000	1 327	4 %
II.2.3.1	Zlepšování druhové skladby lesních porostů	Počet podpořených podniků	1 550	0	0 %
		Plocha lesa (ha)	40 000	0	0 %
II.2.4.1	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích	Počet projektů	600	165	28 %
		Plocha lesa (ha)	290	3 320	1 145 %
II.2.4.2	Neproductivní investice	Plocha podpořených vlastníků lesa	130	30	23 %
Operační program Životní prostředí					
6.2	Podpora biodiverzity	Počet projektů	150	382	255 %
6.3	Obnova krajinných struktur				

Zdroj: data SZIF, SFŽP, upraveno autorkou

Pouze jeden cíl je v rámci lesnických opatření v roce 2010 splněn, a to podpořená plocha (ha) v rámci dotačního titulu II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích. Cíl byl překročen více než desetinásobně. Tento fakt lze vysvětlit vznikem rozsáhlé kalamitní situace v lesích způsobené v roce 2007 orkáнем Kyrill, kdy v následujícím roce 2008 bylo podáno nejvíce žádostí o dotaci na umělou obnovu holin vzniklých v důsledku kalamitní těžby. Obdobná situace se opakovala v roce 2009, kdy byly podávány žádosti o umělou obnovu na holinách po kalamitní těžbě způsobené vichřicemi Emma a Ivan v roce 2008. V období 2007 – 2010 byla provedena opatření po kalamitách (odstranění poškozených porostů, příprava ploch, umělá obnova) na celkové ploše 3 320 ha. Naopak cíl „počet projektů“ je u tohoto dotačního titulu plněn do roku 2010 pouze na 28 %, neboť převažovaly velké projekty, které zahrnovaly rozsáhlé kalamitní plochy určené k umělé obnově. Tento cíl může být splněn za předpokladu vzniku další kalamitní situace nebo realokace finančních prostředků na podporu preventivních opatření jako výstavba a opravy objektů hrazení bystřin, hrazení a stabilizace strží, preventivní protipovodňová opatření na vodních tocích a protierozní opatření v povodí drobných vodních toků. V rámci preventivních opatření na vodních tocích bylo do konce roku 2010 upraveno celkem 23 km drobných vodních toků. V porovnání s oficiální Zprávou o střednědobém hodnocení PRV vykazuje i zde tento dotační titul několikanásobné překročení cíle „podpořená plocha lesa v ha“ a naopak nesplnění cíle „počet podpořených projektů“, který je ve Zprávě splněn jednou desetinou. Tento dotační titul je jednoznačně pozitivně hodnocen, a to především díky rychlejšímu a kvalitnějšímu provedení zalesnění ploch po kalamitách, zejména u kalamit velkého rozsahu.

Dalším splněným cílem, který je společný pro dva dotační tituly v OPŽP, je počet projektů zaměřených na zlepšování stavu přírody a krajiny. Tento cíl byl u dotačních titulů 6.2 Podpora biodiverzity a 6.3 Obnova krajinných struktur v roce 2010 splněn na 255 %. I přesto není u těchto dotačních titulů vyčerpána alokace finančních prostředků, tudíž jsou dále přijímány žádosti o dotace. Z Analýzy dosavadní realizace OP Životní prostředí vyplývá, že v prioritní ose 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny došlo k výraznému podhodnocení stanovených cílů u dotačních titulů a „hodnoty indikátorů uvedené v Programovém dokumentu pro prioritní osu 6 nelze fakticky použít pro systém efektivního řízení“.

Dotační titul, jehož cíl je již téměř naplněn je počet podpořených podniků u dotačního titulu I.1.2.1 Lesnická technika, do jehož naplnění zbývá pouze 6 %. Vzhledem

k velkému zájmu ze strany žadatelů se dá předpokládat, že cíl byl naplněn již v roce 2011. Zatímco v počátku programového období byl podporován neomezený nákup těžší techniky (harvestory, odvozní soupravy), v roce 2010 byl převážně podpořen nákup univerzálních kolových traktorů, motorových pil s příslušenstvím a křovinořezy. I ze Zprávy o střednědobém hodnocení PRV je patrný velký zájem žadatelů o investice do lesnické techniky. Dle Zprávy byla aktuální hodnota cíle k 31. 12. 2009 celkem 273 podpořených podniků, v roce 2010 to dle hodnocení interim bylo již 462 podniků. Ze Zprávy vyplývá, že investice podpořených podniků jednoznačně přispěly ke zvýšenému používání ekologicky šetrných technologií, a to jak v těžbě, tak i v dopravě dříví.

U dotačního titulu I.1.2.3 Lesnická infrastruktura je cíl „počet projektů“ splněn do konce roku 2010 na 45 %, i když finanční alokace na sedmileté období byla již přečerpána. Z hlediska schválených žádostí o dotaci jasně převládá zájem žadatelů o investice do rekonstrukcí a oprav cest, žádná podaná žádost o dotaci se netýkala výstavby nové cesty a pouze jedna šestina schválených žádostí o podporu se týkala obnovy nebo výstavby zařízení upravující vodní režim. Cíl bude do konce roku 2013 splněn za předpokladu realokace finančních prostředků z jiných, méně využívaných, dotačních titulů. Tak jako u lesnické techniky, tak i v dotačním titulu I.1.2.3 Lesnická infrastruktura je ve Zprávě o střednědobém hodnocení PRV uvedeno, že cíl „počet podpořených projektů“ nebude naplněn, na rozdíl od alokace na sedmileté období, která je dle hodnocení interim již v roce 2010 přečerpána. Ze Zprávy je taktéž patrný nárůst nákladů na rekonstrukci 1 km lesní cesty, který ovšem nejde ověřit s hodnocením interim, neboť monitorovací data nejsou veřejně přístupná. V rámci Zprávy je zdůrazněn pozitivní dopad ve zpřístupnění obtížně přístupných částí lesa a následně na cestovní ruch v oblasti. Zároveň byl zdůrazněn fakt, že „míra realizace projektů bez obdržení podpory je v rámci opatření OSY I v PRV nejnižší“, tj. že bez poskytnuté dotace by investice do lesnické infrastruktury nebyly ve většině případů realizovány.

Naopak nízkou mírou plnění stanovených cílů se vyznačují dotační tituly v rámci opatření zaměřených na udržitelné využívání lesní půdy, a to jak u cílů počtu podpořených podniků (žadatelů), tak podpořené plochy (ha). Jedná se o dotační tituly II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy, kdy byla do konce roku 2010 schválena dotace pouze 22 % příjemců podpory a z plánované výměry zalesněné půdy bylo schváleno pouze 18 % z celkem 9 tis. ha půdy, II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu, kdy byly podpořeny pouze 2 % z plánovaných 450

podniků a podpořena plocha lesa v oblastech Natura 2000 byla z plánovaných 37 tis. ha splněna pouze na 4 %. Poslední dotační titul v rámci udržitelného využívání lesní půdy je II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů, u něhož do konce roku 2010 nebyla schválena žádná žádost o dotaci. U těchto tří dotačních titulů lze s jistotou předpokládat, že cíle do roku 2013 nebudou splněny. Dle oslovených vlastníků lesa je důvodem především nízký potenciál soukromých vlastníků lesa (často s malou výměrou lesa) ve vztahu k vysoké administrativní náročnosti žádosti o dotaci.

Z hlediska věcného pokroku výše uvedených tří dotačních titulů je i ve Zprávě o střednědobém hodnocení PRV potvrzeno, že stanovené cíle nebudou splněny a cílové hodnoty byly značně předimenzovány, což se týká i vyčleněné alokace na sedmileté období. Tak jako v hodnocení interim, i ve Zprávě je uveden jako hlavní důvod nezájmu žadatelů o tyto dotační tituly především administrativní náročnost žádosti o dotace, která představuje velkou zátěž především pro malé vlastníky lesů. Především u lesů na území NATURA 2000 je ve Zprávě doporučeno „koncipování podpory tak, aby byl podpořen komplexně způsob hospodaření v lesích. Dotace by mohla být přidělena a využita na různé provozní lesnické postupy, které povedou k zachování současného stavu optimální druhové skladby.“

Značné problémy v plnění stanoveného cíle vykazuje kupodivu také dotační titul z opatření Investice v lesích I.1.2.2 Technické vybavení provozoven, který je splněn pouze z 12 %. Zatímco v roce 2007 byly převážně nakupovány technologie v pilařském provozu jako kmenové pily, čelní nakladače a pásové pily, v následujících letech vzrostl zájem žadatelů o celkové modernizace pilařských provozů. Tento trend byl částečně způsoben změnami specifických pravidel pro žadatele, kdy byly v letech 2008 – 2010 postupně vyřazován nákup CNC strojů a dělicích pil na deskové řezivo. Důvodem nezájmu o tento dotační titul, který je určen pouze pro mikropodniky, je především vynaložení jednorázové investice, jejíž výše se promítne do cen finálního výrobku a tím klesne konkurenceschopnost mikropodniku na trhu se zpracovaným dřívím. Taktéž ve Zprávě o střednědobém hodnocení PRV je uvedena nízká míra plnění cíle „počtu podpořených podniků“, který do konce programového období nebude splněn, tak i nízká míra čerpání přidělené sedmileté alokace. Jako hlavní důvod neúspěchu tohoto dotačního titulu je ve Zprávě uvedena nízká kapacita mikropodniků pro projektové řízení a administrativu žádosti o dotace a specifické problémy „sektoru prvozpracovatelů dřeva, který se potýká se stagnujícími cenami prvotně zpracovaného dříví, tendencí vzrůstu cen surového dříví a

zvyšujícími se cenami energií a lidské práce“. I přes nízký zájem subjektů o tuto dotaci podpořené investice významně přispěly k zavedení nových technologií a zvýšení kvality produkce mikropodniků.

Poslední dotační titul, který se vyznačuje nízkou mírou plnění cíle - počtu podpořených držitelů lesa je II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích. U tohoto dotačního titulu je každoročně přetlak projektů, ovšem vzhledem k nízké roční peněžní alokaci je uspokojen pouze omezený počet žadatelů. I přesto je u tohoto dotačního titulu plánováno navýšení roční alokace tak, aby byl cíl do konce roku 2013 splněn. V rámci tohoto dotačního titulu bylo do konce roku postaveno a zrekonstruováno 26 km stezek pro turisty, zřízeno 94 parkovacích míst a nainstalováno 238 informačních tabulí, 277 laviček a 86 odpadkových košů. Z hlediska věcného pokroku je v souladu s hodnocením interim ve Zprávě o střednědobém hodnocení PRV uveden nesoulad stanoveného cíle „počet podpořených držitelů lesa“, který nebude do konce programového období splněn, s alokací dotačního titulu, která je již v roce 2010 vyčerpána z 80 %. Vzhledem ke každoročnímu přetlaku podávaných žádostí ve vztahu k přijatým je i ve Zprávě doporučena realokace ve prospěch tohoto dotačního titulu z opatření, kde alokace vyčerpána nebude. Podpořené projekty nemají dle Zprávy „přímý vliv na zachování nebo podporu udržitelných lesnických systémů, ale zvyšují společenskou hodnotu lesů.“

9. Komparace využívání dotací z EU u různých typů vlastníků lesa

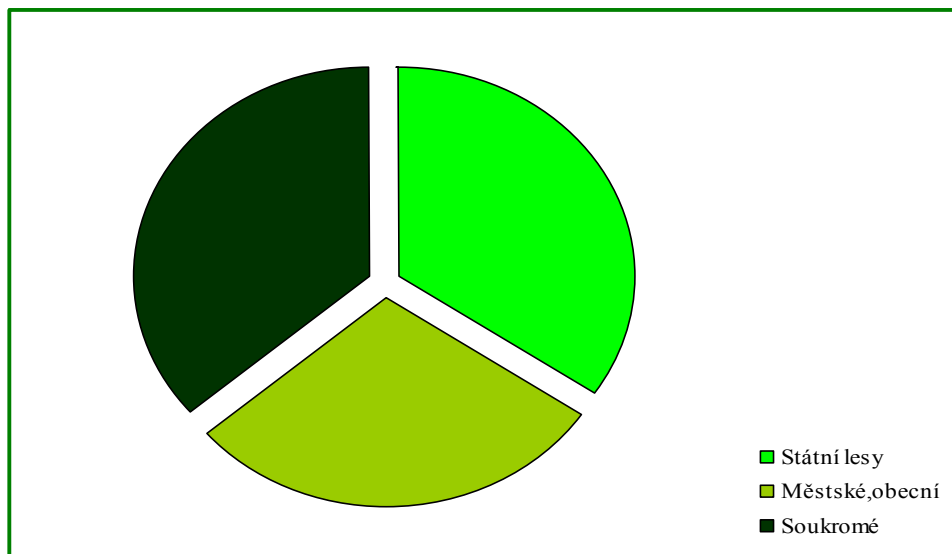
Poslední částí evaluace je komparace schválených žádostí u různých vlastníků lesa. V tab. č. 40 je uveden souhrn schválených dotací v období 2007 – 2010 dle vlastnictví lesů.

Tab. 40 - Schválená výše dotací z EU v období 2007 – 2010 dle vlastnictví lesů (v tis. Kč)

Dotační titul		Vlastník lesa				
		Státní	Městské, obecní	Církevní	Družstva	Soukromé
Program rozvoje venkova						
I.1.2.1	Lesnická technika		163 429			351 784
I.1.2.2	Technické vybavení provozoven					130 535
I.1.2.3	Lesnická infrastruktura		539 780			438 080
II.2.2.1	Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu					1 759
II.2.3.1	Zlepšování druhové skladby lesních porostů					
II.2.4.1	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích	317 260	51 149		3 988	69 705
II.2.4.2	Neproduktivní investice	26 736	28 441	1 871	340	6 322
Operační program Životní prostředí						
6.2	Podpora biodiverzity	381 598	10 582			28 453
6.3	Obnova krajinných struktur	251 865	31 778			5 733
CELKEM PRV + OPŽP		977 459	825 159	1 871	4 328	1 032 371

Zdroj: data SZIF, SFŽP, upraveno autorkou

Graf 14 - Podíl vlastníků lesa na schválených dotacích z EU v období 2007 - 2010

Zdroj: data SZIF, SFŽP, upraveno autorkou

Předmětem komparace byly schválené dotace u lesů ve vlastnictví státu (Lesy České republiky, Vojenské lesy a statky ČR, Národní parky, kraje a lesy MŽP), obecních a městských lesů, lesů církevních, lesních družstev a soukromých vlastníků lesa. Do komparace bylo zahrnuto celkem 9 dotačních titulů, z toho 7 z Programu rozvoje venkova a 2 z Operačního programu Životní prostředí. Z komparace byl vyloučen dotační titul II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy, a to vzhledem ke skutečnosti, že se nejedná o projektové opatření, nejsou tudíž z úrovně SZIF zveřejňovány seznamy schválených žádostí o dotaci. Z tohoto důvodu nelze provést přesnou komparaci z hlediska typu vlastníka pozemku. Oprávněným příjemcem dotace jsou v případě zalesnění vlastníci (nájemci i sdružení vlastníků) zemědělských pozemků, v případě náhrad jsou z okruhu vlastníků zemědělských pozemků vyloučeni všichni nesoukromí vlastníci pozemků (tedy obce, stát, příspěvkové organizace, sdružení atd.). Na základě těchto skutečností lze pouze odvodit, že pokud je vlastník lesa zároveň vlastníkem zemědělského pozemku, může žádat o dotaci na zalesnění, v případě náhrad pouze pokud se jedná o soukromého podnikatele nebo fyzickou osobu.

Z výsledků komparace vyplývá, že největší množství dotace bylo schváleno soukromým vlastníků lesa, a to 1 032 mil. Kč. To je dáno především skutečností, že soukromí vlastníci lesa jsou zahrnuti v okruhu oprávněných příjemců dotace ve všech dotačních titulech v oblasti lesního hospodářství. Největší zájem ze strany soukromých

vlastníků lesa je o opatření Investice v lesích, a to celkem 920 mil. Kč. Dotaci ve výši 70 mil. Kč využili soukromí vlastníci lesa k obnově lesního potenciálu po kalamitách a 28 mil. Kč byla podpořena biodiverzita v lesích.

Druhým vlastníkem lesa s nejvyšší částkou schválené dotace jsou státní lesy, a to celkem 977 mil. Kč. Státní lesy jsou vyloučeny z okruhu oprávněných příjemců dotace celkem u pěti dotačních titulů, a to u všech tří dotačních titulů v rámci opatření I.1.2 Investice v lesích a u dvou dotačních titulů vztahujících se k opatření zaměřených na udržitelné využívání lesní půdy (II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu a II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů). V PRV jsou státní lesy oprávněny žádat pouze o dotaci na dotační titul II.2.4.1, záměr a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách, záměr b) Zavádění preventivních opatření a II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích. Na obnovu lesního potenciálu po kalamitních těžbách v důsledku orkánu Kyrill a vichřic Emma a Ivan bylo ze strany státních lesů vynaloženo nejvíce prostředků ze všech typů vlastníků lesa, celkem 220 mil. Kč. Lesní kalamity zejména u státních podniků způsobily rozsáhlé velkoplošné škody v letech 2007 - 2008 (LČR vykázaly 6 mil. m³ kalamitního dříví a 10 tis. ha nově zalesněné plochy, VLS ČR, s.p. 1,1 mil. m³ kalamitního dříví a 900 ha nově zalesněné plochy). Státní lesy představují také majoritního žadatele v dotačních titulech zahrnujících opatření v lesích v souvislosti s ochranou přírody a krajiny. V dotačních titulech OPŽP byly schváleny státním lesům dotace ve výši celkem 633 mil. Kč. Schváleny byly projekty revitalizací lesních porostů, podpory biodiverzity v lesích, rekultivací poškozených ploch po těžbě dřeva, zlepšení druhové a věkové skladby lesních porostů, obnovy lesa v imisních oblastech a velké projekty v celkové výši 205 mil. se týkaly stabilizace lesů v národních parcích. Dotace ve výši 105 mil. Kč byla využita na realizaci projektů v souvislosti s obnovou návštěvnické infrastruktury na územích národních parků a zvláště chráněných územích (dotační titul 6.2 záměr b) a na realizaci opatření v rámci dotačního titulu II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích. Vzhledem ke skutečnosti, že státní lesy jsou ve většině případů také správci drobných vodních toků, dotace ve výši 97 mil. Kč byla vynaložena na realizaci preventivních opatření na drobných vodních tocích.

Třetím největším žadatelem o dotaci jsou městské a obecní lesy, které jsou zahrnuty v okruhu oprávněných příjemců dotace u stejných dotačních titulů jako lesy ve vlastnictví státu a také u dvou dotačních titulů v rámci opatření I.1.2 Investice v lesích (I.1.2.1 Lesnická technika a I.1.2.3 Lesnická infrastruktura). Celkem byla městským a obcím

lesům schválena v letech 2007 – 2010 dotace ve výši 825 mil. Kč. Největší částka dotace byla vynaložena na investice v lesích, celkem 703 mil. Kč, z toho 540 mil. bylo vynaloženo na opravy a údržbu lesní dopravní sítě v rámci dotačního titulu I.1.2.3 Lesnická infrastruktura. Městské a obecní lesy dále vynaložily částku ve výši 51 mil. Kč na obnovu potenciálu po kalamitách, včetně preventivních opatření a odstraňování povodňových škod na drobných vodních tocích. Nejvyšší schválenou dotací ze všech typů vlastníků lesa disponují městské a obecní lesy v dotačním titulu II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích, celkem 28 mil. Kč. V letech 2009 – 2010 byl tento vlastník lesa bodově zvýhodněn, neboť prioritou bylo podpořit převážně projekty realizované v příměstských lesích nebo lesích se zvýšenou rekreační funkcí. V OPŽP bylo městským a obecním lesům schválena celková dotace ve výši 42 mil. Kč, z toho 32 mil. Kč v dotačním titulu 6.3 Obnova krajinných struktur.

Téměř zanedbatelnými žadateli o dotaci z hlediska schválených dotací jsou lesní družstva a církevní lesy. Jejich potenciál v oblasti dotací je omezen především nízkou výměrou jejich majetků. I přesto byla lesním družstvům schválena dotace ve výši 4 mil. Kč na obnovu lesního potenciálu po kalamitách a neproduktivní investice v lesích. Lesům církevním byla v letech 2007 – 2010 schválena pouze jedna žádost o dotaci, a to v oblasti neproduktivních investic v lesích.

Porovnání výsledků komparace schválených žádostí u různých vlastníků lesa s oficiální Zprávou o střednědobém hodnocení PRV a s Analýzou dosavadní realizace OP Životní prostředí je bezpředmětné, neboť ani jeden dokument se touto problematikou nezabývá.

10. Komparace výsledků evaluace interim v období 2007 – 2010 s evaluací programů předchozího programového období 2004 - 2006

Před zahájením samotné komparace je nutná identifikace dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství, které byly součástí programových dokumentů jak v období 2004 – 2006, tak i v následujícím období 2007 – 2013. V obou programových obdobích jsou společné tři dotační tituly:

Tab. 41 - Vymezení společných dotačních titulů v programových obdobích 2004 – 2006 a 2007 - 2013

Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004 - 2006 Horizontální plán rozvoje venkova 2004 – 2006		Program rozvoje venkova 2007 – 2013	
1.3.1	Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření	II.2.4.1	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích
		záměr a)	Obnova lesního potenciálu po kalamitách
		záměr b)	Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi
1.3.2	Investice do lesů	I.1.2	Investice do lesů
		I.1.2.1	Lesnická technika
		II.2.4.2	Neproductivní investice v lesích
4.1	Zalesňování zemědělské půdy	II.2.1.1	První zalesnění zemědělské půdy

Zdroj: data MZe, SZIF, upraveno autorkou

V rámci OPRVMZ 2004 – 2006 jsou pro oblast lesního hospodářství identifikovány dva dotační tituly, které umožní komparaci s PRV 2007 – 2013. Podopatření 1.3.1 Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření podporoval činnosti související se zaváděním ochranných opatření a zmírnění škod způsobených kalamitami v lesích, rekonstrukce lesních porostů, obnovu lesa po kalamitách a odstraňování škod

způsobených povodněmi na drobných vodních tocích, včetně realizace preventivních protipovodňových opatření. V PRV odpovídá tomuto dotačnímu titulu podopatření II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích, záměr a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách a záměr b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi. Podopatření 1.3.2 Investice do lesů bylo zaměřeno na výstavbu a rekonstrukce lesní dopravní sítě a zařízení upravující vodní režim, podporu výstavby návštěvnické infrastruktury v lesích a pořízení strojů na údržbu a opravy lesních cest a vodních ploch a ekologicky šetrných technologií v lesnictví. Ovšem vzhledem ke skutečnosti, že předmětem monitorovacích indikátorů v Závěrečné zprávě o OPRVMZ v ČR (2008) byly pouze počty pořízených strojů a nově postavené a obnovené turistické stezky, bylo nutné vycházet z těchto údajů a přiřadit tomuto dotačnímu titulu odpovídající podopatření v PRV. Tomu v PRV odpovídá podopatření v rámci investic v lesích – I.1.2.1 Lesnická technika a podopatření II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích.

V rámci HRDP 2004 – 2006 umožňuje komparaci pouze jediný dotační titul, který je i součástí PRV 2007 – 2013, a to podopatření 4.1 Zalesňování zemědělské půdy, čemuž odpovídá v rámci PRV podopatření II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy.

K provedení komparace čerpání dotací u obou programových období je nutné uvést také alokaci dotačních titulů v období 2004 – 2006. V rámci OPRVMZ bylo na tříleté období vyčleněno celkem 6 265 mil. Kč, v rámci HRDP celkem 16 962 mil. Kč. V tab. č. 42 je uvedena alokace dotačních titulů v období 2004 – 2006:

Tab. 42 - Výsledky plnění alokace OPRVMZ a HRDP v období 2004 – 2006 (v Kč)

Dotační titul		Alokace 2004 - 2006	Poměr k celkové alokaci PRV	Poskytnutá dotace 2004 - 2006	Plnění alokace 2004 – 2006
I.3.1	Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření	105 900 000	1,69 %	101 517 452	96 %
I.3.2	Investice do lesů	473 600 000	7,56 %	487 718 963	103 %
4.1	Zalesňování zemědělské půdy	508 083 000 ¹⁾	2,99 %	171 426 000 ²⁾	34 %

Zdroj: data MZe, upraveno autorkou

- 1) částka je uvedena za celé opatření 4. Lesnictví (tj. podopatření 4.1 Zalesňování zemědělské půdy a 4.2 Založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití)
- 2) částka se vztahuje pouze na podopatření 4.1 Zalesňování zemědělské půdy, v rámci podopatření 4.2 Založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití byla poskytnuta dotace ve výši 8 mil. Kč

Předmětem komparace budou tedy celkem tři dotační tituly, u nichž bude provedena analýza evaluačních ukazatelů, taktéž společných pro obě programová období:

Tab. 43 - Evaluační ukazatele dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství OPRVMZ, HRDP a PRV

Podopatření OPRVMZ, HRDP 2004 – 2006		Podopatření PRV 2007 - 2013		Indikátory vstupu	Jednotka	Hodnota 2004 - 2006	Hodnota 2007 - 2010
1.3.1	Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamiťami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření	II.2.4.1	Obnova lesního potenciálu po kalamiťách a zavádění preventivních opatření v lesích	Počet schválených žádostí	ks	50	277
				Poskytnutá/schválená dotace ¹⁾	Kč	101 517 452	442 102 735
1.3.2	Investice do lesů ²⁾	I.1.2	Investice do lesů ³⁾	Počet schválených žádostí	ks	120	1 225
				Poskytnutá/schválená dotace	Kč	487 718 963	577 704 659
4.1	Zalesňování zemědělské půdy	II.2.1	První zalesnění zemědělské půdy	Počet schválených žádostí	ks	1 651	1 319
				Poskytnutá/schválená dotace	Kč	171 426 000	158 044 200

¹⁾ poskytnutá dotace je skutečně proplacená dotace za období 2004 – 2006, schválená dotace platí pro období 2007 - 2010

²⁾ jsou zahrnuta podopatření na počet pořízených strojů výstavbu a obnovu turistických stezek

³⁾ jsou zahrnuta podopatření I.1.2.1 Lesnická technika a II.2.4.2 Neproduktivní investice

Podopatření OPRVMZ, HRDP 2004 – 2006		Podopatření PRV 2007 - 2013		Indikátory výstupu	Jednotka	Hodnota 2004 - 2006	Hodnota 2007 - 2010
1.3.1	Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření	II.2.4.1	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích	Počet proplacených dotací	ks	50	165
				Proplacená dotace	Kč	101 517 452	170 163 067
1.3.2	Investice do lesů	I.1.2	Investice do lesů	Počet proplacených dotací	ks	120	547
				Proplacená dotace	Kč	487 718 963	301 589 100
4.1	Zalesňování zemědělské půdy	II.2.1	První zalesnění zemědělské půdy	Počet proplacených dotací	ks	1 651	731
				Proplacená dotace	Kč	171 426 000	89 736 990 ¹⁾

¹⁾ částka vyplacená na zalesnění vč. náhrad

Podopatření OPRVMZ, HRDP 2004 – 2006		Podopatření PRV 2007 - 2013		Indikátory výsledku	Jednotka	Hodnota 2004 - 2006	Hodnota 2007 - 2010
1.3.1	Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření	II.2.4.1	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích	Obnovená lesní plocha po kalamitách	ha	202	3 320
				Délka upraveného vodního toku	km	24	23
1.3.2	Investice do lesů	I.1.2	Investice do lesů	Počet pořízených strojů	ks	117	2 215
				Nově postavené a obnovené turistické stezky	km	0,5	26
4.1	Zalesňování zemědělské půdy	II.2.1	První zalesnění zemědělské půdy	Zvětšená plocha lesů	ha	1 933	1 577

Podopatření OPRVMZ, HRDP 2004 – 2006		Podopatření PRV 2007 - 2013		Kvantifikace cílů	Jednotka	Cíl 2004 - 2006	Hodnota 2004 – 2006/ Plnění cíle	Cíl 2007 - 2013	Hodnota 2007 – 2010/ Plnění cíle
1.3.1	Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření	II.2.4.1	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích	Počet podpořených projektů	ks	100	41/41 %	600	165/28 %
				Podpořená plocha	ha	20	69/345 %	290	3 320/1 145%
1.3.2	Investice do lesů ¹⁾	I.1.2	Investice do lesů ²⁾	Počet podpořených projektů/podniků ³⁾	ks	200	109/55%	620	483/78%
4.1	Zalesňování zemědělské půdy	II.2.1.1	První zalesnění zemědělské půdy	Výměra zalesněné půdy	ha	6 600	1 933/29 %	9 000	1 577/18 %

¹⁾ jsou zahrnuta podopatření na počet pořízených strojů výstavbu a obnovu turistických stezek

²⁾ jsou zahrnuta podopatření I.1.2.1 Lesnická technika a II.2.4.2 Neproduktivní investice

³⁾ v OPRVMZ byl ukazatel cíle stanoven počet podpořených projektů, zatímco v PRV je to počet podpořených podniků

Z hlediska alokace finančních prostředků disponuje Program rozvoje venkova 2007 – 2013 čtyřikrát větším rozpočtem než oba finanční nástroje – Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a Horizontální plán rozvoje venkova – v období 2004 – 2006. Zatímco PRV disponuje na sedmileté období částkou 92 mld. Kč, OPRVMZ a HRDP disponovaly dohromady na tříleté období částkou 23 mld. Kč, z čehož alokace lesnických opatření v PRV činí 6 % z celkového objemu financí PRV, u OPRVMZ a HRDP to byla 4 %. Lesnická opatření v rámci OPRVMZ vykazují v období 2004 – 2006 vyčerpání přidělené alokace. U opatření 1.3.1 Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření byly přidělené finanční prostředky na tříleté období vyčerpány na 96 %, u opatření 1.3.2 Investice do lesů byla tříletá alokace dokonce přečerpána, a to o 3 %. V rámci HRDP byly přidělené finanční prostředky na dotační titul 4.1 Zalesňování zemědělské půdy vyčerpány pouze z 34 %. V Programu rozvoje venkova je již v polovině programového období dosaženo 80 % čerpání finančních prostředků u dvou dotačních titulů v rámci investic v lesích, a to I.1.2.1 Lesnická technika a II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích. U dotačního titulu II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích je v polovině programového období vyčerpáno 50 % alokace. Stejně jako u OPRVMZ, tak i u PRV bude alokace na tato podopatření do konce programového období vyčerpána.

Z hlediska efektivnosti opatření, tedy plnění cílů ve vztahu k jejich kvantifikaci na začátku programového období, byl u dotačního titulu OPRVMZ 1.3.1 Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření pětkrát překročen cíl „podpořená plocha v ha“ u stejného dotačního titulu v rámci PRV byl tento cíl již v polovině programového období překročen dokonce jedenáctkrát. Z hlediska cíle „počtu podpořených projektů v ks“ bylo u OPRVMZ dosaženo plnění cíle měrou 41 %, u PRV je to v polovině programového období 28 %. Tato skutečnost vychází z faktu, že cíle byly koncipovány tak, aby bylo podpořeno více projektů s menší výměrou. Ovšem vzhledem k tomu, že v obou programových obdobích byly do kategorie oprávněných příjemců dotace zařazeny i lesy ve vlastnictví státu, převládala menší počet žádostí na obnovu větší výměry lesa (zejména u rozsáhlých lesních kalamit v letech 2007 – 2009). U dotačních titulů v rámci investic v lesích byl cíl „počet podpořených projektů“ splněn pouze na 55 %, i když byla alokace přečerpána. U činností nákupu lesnické techniky tento fakt odpovídá pořizování těžších a dražších strojů (traktory, vyvážecí a odvozní soupravy, harvestory) ze strany větších soukromých vlastníků lesa. U téhož dotačního titulu

v PRV byl zpočátku programového období nastaven stejný trend, ovšem každoročním zpřísnováním podmínek nákupu techniky byly postupně upřednostňovány menší stroje (motorové pily, křovinořezy, malé vyvážecí soupravy). Tím bylo již v polovině programového období dosaženo 78 % plnění cíle „počtu podpořených podniků“.

U dotačních titulů v obou programových obdobích souvisejících s obnovou lesního potenciálu, zaváděním preventivních opatření v lesích a investicemi do lesů byla analýzou alokace a zhodnocením efektivity prokázána účelnost a potřebnost těchto dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství, a to i do budoucna ve vztahu na následující programové období 2014 – 2020.

Naopak dotační titul II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy vykazuje, stejně jako v HRDP, nízkou míru čerpání, a to v polovině programového období činí pouze 13 % celkové alokace. V programovém období 2004 – 2006 byla alokace na podopatření 4.1 Zalesňování zemědělské půdy vyčerpána pouze na 34 %. Z hlediska kvantifikace cílů a jejich plnění byl v období 2004 – 2006 stanoven cíl zalesnit celkem 6 600 ha zemědělské půdy, který byl ovšem v splnění pouze na 29 %. I přes tento výsledek byl pro období 2007 – 2013 nastaven cíl zalesnit dokonce 9 000 ha zemědělské půdy a oproti předchozímu programovému období byly do okruhu oprávněných příjemců dotace zařazeny i státní podniky. Zároveň byl snížen počet let poskytování náhrady za ukončení zemědělské výroby na zalesněném pozemku, a to z původních 20 let na stávajících 15 let. Sazba na pětiletou péči byla zvýšena z původních 377 EUR/ha na 437 EUR/ha, taktéž došlo ke zvýšení náhrady za ukončení zemědělské výroby na zalesněném pozemku, a to z 185 až 270 EUR/ha na 294 EUR/ha u orné půdy a z 132 EUR/ha na 149 EUR/ha u trvalých travních porostů. I přesto byly v polovině programového období schváleny žádosti na zalesnění pouze 1 577 ha zemědělské půdy, tedy pouze 18 % navržené výměry.

Vzhledem ke skutečnosti, že jak v HRDP, ani v PRV nebude tento dotační titul vyčerpán, měla by se příštím programovém období zvážit vhodnost, případně potřeba podporovat i nadále zalesňování zemědělské půdy.

12. Internetový dotazník

Sběr dat prostřednictvím internetového dotazníku byl zvolen jako ověřovací metoda pro zjištění výsledky v rámci evaluace interim dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství v programovém období 2007 – 2013. Dotazník byl koncipován tak, aby byl distribuován mezi vlastníky obecních, městských a soukromých lesů. Jako reprezentant státních lesů byl vybrán státní podnik Vojenské lesy a statky ČR, neboť se obhospodařovanou lesní plochou 125 tis. ha více blíží skupině vlastníků lesů obecních, městských nebo soukromých než např. Lesy ČR, s.p., které obhospodařují 1 308 tis. ha.

Dotazník byl koncipovaný tak, aby obsahoval 10 stručných otázek a vyplnění celého dotazníku zabralo respondentovi pouhých 10 minut. Forma dotazníku byla zvolena anonymní. Dotazník byl vytvořen v softwaru Microsoft Visual Web Developer a databázi MS SLQ. Vytvořený internetový dotazník byl následně rozeslán elektronickou poštou na e-mailové adresy členů Sdružení vlastníků obecních lesů, které sdružuje jak vlastníky obecních, městských, tak i soukromých lesů. Celkem bylo rozesláno 529 e-mailů, z toho:

- 400 měst a obcí
- 14 lesních družstev obcí a sdružení obcí
- 1 církevní lesy
- 114 soukromých vlastníků lesa

Z celkového počtu 539 e-mailů bylo jako nedoručitelné vráceno 9 emailů, celkem na dotazník zareagovalo 46 subjektů, z nichž 3 subjekty (obecní a městské lesy) s odpovědí, že v daném období 2007 – 2010 nečerpaly žádné dotace z EU. Dotazník tedy celkem vyplnilo 43 subjektů, tedy méně než jedna desetina dotázaných. Tento fakt lze vysvětlit současným přetlakem různých forem dotazníků, kdy agentury zjišťují potřebné informace pro ministerstva s cílem zajistit výchozí data pro sestavení programových dokumentů a priorit v čerpání dotací pro následující programové období 2014 – 2020.

12.1 Sumarizace a vyhodnocení odpovědí

Otázka č 1. Typ vlastnictví lesní půdy

Vlastnictví lesní půdy	Počet odpovědí
Obecní, městské	32
Lesní družstvo, sdružení obcí	1
Soukromé	10

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 43 respondentů, z toho 32 subjektů městských a obecních lesů, 10 soukromých vlastníků lesa a 1 družstvo. Odpovědi na otázky ze strany státního podniku Vojenské lesy a statky ČR budou ke každé otázce uvedeny zvlášť.

Otázka č. 2. Velikost lesního majetku

Velikost lesního majetku	Počet odpovědí
Do 50 ha	6
51 – 100 ha	4
101 – 1 000 ha	26
1 001 – 2 000 ha	4
2 001 – 3 000 ha	1
3 001 – 4 000 ha	0
4 001 – 5 000 ha	1
5 001 ha a více	1

Z hlediska velikosti lesního majetku obhospodařuje nejvíce respondentů výměru lesa od 101 – 1 000 ha (1 družstvo a 25 městských a obecních lesů), výměru lesa do 100 ha obhospodařuje celkem 10 výhradně soukromých vlastníků, výměru od 1 001 – 5 001 ha obhospodařuje 6 subjektů městských a obecních lesů, výměru nad 5 001 ha potom 1 subjekt taktéž městských a obecních lesů. VLS obhospodařuje výměru lesa cca 125 000 ha.

Otázka č 3. Region

Region	Počet odpovědí
Jihočeský	6
Jihomoravský	6
Karlovarský	1

Plzeňský	2
Severočeský	6
Severomoravský	4
Středočeský	10
Vysočina	2
Východočeský	6

V rámci regionů pochází nejvíce respondentů ze Středočeského kraje (celkem 10), nejméně z kraje Karlovarského (pouze 1). VLS obhospodařuje lesní pozemky v rámci 6 různých regionů: Středočeského, Jihočeského, Karlovarského, Severočeského, Severomoravského a Jihomoravského.

Otázka č. 4. V období 2007 – 2010 jsem žádal(a) o dotace z těchto programů EU:

Program EU	Počet odpovědí
a) Program rozvoje venkova	26
b) Operační program Životní prostředí	2
c) Jiné (lze uvést)	17
z toho:	
krajské finanční prostředky na hospodaření v lesích	7
blíže nespécifikováno	10

V období 2007 – 2010 žádalo nejvíce vlastníků lesa o dotace z Programu rozvoje venkova (celkem 26 respondentů), z Operačního programu Životní prostředí žádaly o dotaci pouze 2 subjekty (pouze z řad městských a obecních lesů), celkem 17 respondentů uvedlo i jiné zdroje dotací, z toho 7 uvedlo krajské finanční prostředky na hospodaření v lesích a 10 respondentů jiné zdroje nespécifikovalo. VLS v období 2007 – 2010 v rámci fondů EU žádaly o dotace pouze z Programu rozvoje venkova a Operačního programu Životní prostředí, v rámci státního rozpočtu ČR byl podnik příjemcem dotací na hospodaření v lesích (poskytovaných Ministerstvem obrany).

POKUD 4.a): Jaké dotační tituly byly předmětem žádosti o dotace:

Dotační titul PRV	Počet žádostí o dotaci	Počet skutečně proplacených žádostí
I.1.2.1 Lesnická technika	14	8
I.1.2.2 Technické vybavení provozoven	4	1
I.1.2.3 Lesnická infrastruktura	10	5
II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy	10	10
II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu	0	0
II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů	1	1
II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalami- tách a zavádění preventivních opatření	6	4
II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích	3	1

V Programu rozvoje venkova bylo podáno nejvíce žádostí o dotace na dotační titul I.1.2.1 Lesnická technika, celkem 14 žádostí, a to z řad městských a obecních lesů, soukromých vlastníků lesa i družstva. Pouze 8 z celkem 14 podaných žádostí bylo do konce roku 2010 proplaceno. V rámci dotačního titulu I.1.2.2 Technické vybavení provozoven byly podány pouze 4 žádosti o dotaci, a to z úrovně jediného oprávněného žadatele o dotaci – soukromého vlastníka lesa. Pouze 1 žádost byla do konce roku 2010 proplacena. V dotačním titulu I.1.2.3 Lesnická infrastruktura bylo z řad respondentů podáno 10 žádostí o dotaci (9 žádostí z řad městských a obecních lesů, 1 žádost soukromého vlastníka lesa), z toho 5 žádostí bylo do konce roku 2010 proplaceno. V rámci dotazníkového šetření lze požadovat za úspěšný dotační titul II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy, kdy bylo podáno celkem 10 žádostí o dotaci z řad soukromých vlastníků lesa a zároveň vlastníků zemědělské půdy, všechny podané žádosti byly do konce roku 2010 proplaceny. V dotačním titulu II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu nebyla v rámci dotazníku podána ani jedna žádost o dotaci. V dotačním titulu II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů byla podána pouze jedna žádost soukromého vlastníka lesa, tato žádost byla i proplacena. Dotační titul II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalami-
tách a zavádění preventivních opatření vykazuje z řad respondentů 6 podaných žádostí o dotaci (5 žádostí městských a obecních lesů, jedna žádost soukromého vlastníka lesa), z toho 4 žádosti o dotaci byly proplaceny. Poslední dotační titul v rámci PRV vztahující se k oblasti lesního

hospodářství – II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích vykazuje 3 podané žádosti o dotaci, a to pouze z řad městských a obecních lesů, z toho 1 žádost byla do konce roku 2010 proplacena. VLS je v rámci PRV, jakožto státní podnik, omezen jako oprávněný příjemce dotace celkem u pěti dotačních titulů. V oblasti lesního hospodářství je státní podnik zařazen do okruhu oprávněných příjemců dotace z PRV u následujících dotačních titulů: II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy (VLS o tuto dotaci v období 2007 – 2010 nežádaly), II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření (VLS podal v období 2007 – 2010 celkem 7 žádostí o dotaci, z toho 4 žádosti se týkaly umělé obnovy po kalamitách Kyrill a Emma a 3 žádosti byly podány na realizaci preventivních protipovodňových opatření na drobných vodních tocích. Celkem 6 podaných žádostí bylo do konce roku 2010 proplaceno, 1 žádost byla proplacena v roce 2011).

POKUD 4.b: Jaké dotační tituly byly předmětem žádosti o dotace:

Dotační titul PRV	Počet žádostí o dotaci	Počet skutečně proplacených žádostí
6.2 Podpora biodiverzity a) uchování a zvyšování početnosti druhů /biodiverzity lesních porostů	0	0
b) návštěvnická infrastruktura	0	0
6.3 Obnova krajinných struktur a) krajinná opatření (aleje, sady atd)	1	1
b) lesopěstební opatření	1	1

V Operačním programu Životní prostředí byly z řad respondentů podány pouze 2 žádosti o dotace, obě městských a obecních lesů. Tyto žádosti byly do konce roku 2010 proplaceny. Obě žádosti byly podány v dotačním titulu 6.2 Obnova krajinných struktur. Jedna žádost v záměru a) krajinná opatření, druhá v záměru b) lesopěstební opatření. VLS podaly v období 2007 – 2010 v rámci OPŽP celkem 7 žádostí o dotaci, všechny v rámci dotačního titulu 6.3 Obnova krajinných struktur. Z toho 5 žádostí v záměru a) krajinná opatření (jednalo se o projekty na výsadbu, obnovu a údržbu alejí) a 2 žádosti v záměru b) lesopěstební opatření (tyto projekty musí být ovšem realizovány na územích NATURA 2000 nebo v ZCHÚ). Ani jeden projekt nebyl do konce roku 2010 proplacen, celkem 5 žádostí bylo proplaceno v roce 2011, 2 žádosti o dotaci se týkají projektů, které jsou dosud v realizaci.

Otázka č. 5. V období 2007 – 2010 jsem podal(a) žádosti o dotace z EU v celkové výši:

Výše dotace v Kč	Počet odpovědí
Do 500 000,-	27
500 001,- – 5 000 000,-	15
5 000 001,- - 10 000 000,-	1
10 000 001 – 25 000 000,-	0
25 000 001,- a více	0

Otázka č. 6. Do roku 2010 (včetně) mi byly skutečně vyplaceny dotace z EU v celkové výši:

Výše dotace v Kč	Počet odpovědí
0,-	18
1,- - 500 000,-	12
500 001,- – 5 000 000,-	12
5 000 001,- - 10 000 000,-	1
10 000 001 – 25 000 000,-	0
25 000 001,- a více	0

Na otázku týkající se objemu finančních prostředků, které byly předmětem žádostí o dotaci v období 2007 – 2010 bylo nejvíce respondentů (celkem 27) zahrnuto v kategorii „do 500 tis. Kč“, v kategorii „do 5 mil. Kč“ žádalo o dotaci celkem 15 respondentů, pouze jeden respondent uvedl sumu žádostí o dotaci „do 10 mil. Kč“. VLS v období 2007 – 2010 žádaly o dotaci v kategorii „nad 25 mil. Kč“. Do konce roku 2010 nebylo vyplaceno celkem 18 žádostí o dotaci, v kategorii „do 500 tis. Kč“ bylo vyplaceno celkem 12 žádostí o dotaci, v kategorii „do 5 mil. Kč“ taktéž 12 žádostí o dotaci, v kategorii „do 10 mil. Kč“ byla žádost vyplacena. Státnímu podniku VLS byly do konce roku 2010 vyplaceny dotace „nad 25 mil. Kč). Z těchto faktů vyplývá, že téměř všechny žádosti o dotaci respondentů z řad městských a obecních lesů a soukromých vlastníků lesa jsou převážně v kategorii „do 5 mil. Kč“, tedy více menších projektů. Z toho méně než polovina těchto žádostí byla do konce roku 2010 vyplacena. V případě státního podniku VLS byly naopak podány žádosti o dotace na velké projekty (v případě kalamit až do výše 70 mil. Kč, tyto dotace byly do konce roku 2010 vyplaceny).

Otázka č. 7. Zdroje žadatele při realizaci projektu

Zdroje žadatele	Počet odpovědí
Vlastní	38
Cizí	0
Vlastní i cizí	5

Otázka č. 8. Žádost o dotaci byla vyhotovena:

Vyhotovení žádosti o dotaci	Počet odpovědí
Vlastními silami	32
Jiným subjektem	11

Z hlediska zdrojů žadatele při realizaci projektu uvedlo celkem 38 respondentů využití pouze vlastních zdrojů, 5 respondentů z řad soukromých vlastníků lesa uvedlo využití vlastních i cizích zdrojů. Vyhotovení žádosti o dotace vlastními silami uvádí celkem 32 respondentů (z toho 30 městských a obecních lesů a 2 soukromí vlastníci lesa), vyhotovení žádosti jiným subjektem uvádí celkem 11 respondentů (z toho 8 soukromých vlastníků lesa, 2 městské a obecní lesy a 1 družstvo). VLS při realizaci projektů využívá výhradně vlastní zdroje a žádosti o dotace, včetně veškeré navazující administrativy, jsou realizovány vlastními silami. V případě vyhotovení žádostí o dotace vlastními silami následuje další otázka hodnotící složitost administrativy (v tabulce jsou zahrnuty i odpovědi VLS):

POKUD 8.a): Která z činností pro Vás představovala nejvyšší administrativní zátěž:

Činnost	Známka od 1 (nejlehčí) – 5, počet odpovědí				
	1	2	3	4	5
Vytvoření žádosti	13	5	7	4	4
Podání žádosti a odstranění jejích nedostatků	8	9	8	4	4
Administrativa spojená s realizací projektu	4	6	11	5	7
Kontrola	10	5	15	2	1
Sestavení žádosti o proplacení	10	6	13	3	1

Dle názoru respondentů je jako nejjednodušší hodnocena administrativa spojená s vytvořením žádosti o dotaci. Počítačové aplikace PRV a OPŽP poskytují přehledný systém vytvoření žádosti o dotaci v elektronickém prostředí a jeho následné odeslání elektronickou poštou na pracoviště SZIF (v případě dotací z PRV) nebo AOPK (v případě dotací z OPŽP). Samotná registrace žádosti o dotaci ovšem vyžaduje osobní přítomnost na regionálních pracovištích SZIF nebo AOPK. Následné podání žádosti a odstranění jejích nedostatků disponuje nejvyšším počtem odpovědí ve složitosti 1 – 3, tedy nejlehčí až středně složitě. Tento proces zahrnuje osobní zaregistrování žádosti o dotaci na regionálních pracovištích SZIF a AOPK, což komplikuje administrativu žádosti o dotaci subjektům, jejichž působnost je v rámci několika regionů ČR (např. VLS). Po kontrole žádosti o dotaci ze strany SZIF nebo AOPK je žadatel vyzván k odstranění nedostatků žádosti o dotaci, projektu nebo příloh. Opět je vyžadována osobní návštěva těchto agentur. Známkou 3, tedy středně složitá, je hodnocena administrativa spojená s realizací projektu, kontrolou ze strany SZIF nebo AOPK a SFŽP a sestavení žádosti o proplacení. Z celkového hodnocení vyplývá jednoduchá až středně složitá náročnost činností spojených s administrativou žádostí o dotace.

Otázka č. 9. V předchozím programovém období 2004 – 2006 jsem čerpal(a) dotace z následujících dotačních programů:

Dotační program	Počet odpovědí
Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	7
Horizontální plán rozvoje venkova	4
Oba výše uvedené dotační tituly	2
Nečerpal(a) jsem žádné dotace	30

Celkem 70 % respondentů uvedlo, že v programovém období 2004 – 2006 nečerпали dotace do oblasti lesního hospodářství. Celkem 7 respondentů (4 soukromé subjekty a 3 obecní a městské lesy) uvedlo, že čerpali dotace pouze z OPRVMZ, 4 respondenti (soukromé subjekty) uvedli pouze čerpání dotací z HRDP a pouze 2 respondenti (soukromé subjekty) uvedli, že čerpali dotace z OPRVMZ i HRDP. VLS čerpaly dotace pouze na 1 projekt související s vodním režimem krajiny.

Otázka č. 10. V rámci předchozího programového období 2004 – 2006 mi byly skutečně proplaceny dotace v celkové výši:

Výše dotace v Kč	Počet odpovědí
0,-	32
1,- - 500 000,-	4
500 001,- – 5 000 000,-	7
5 000 001,- - 10 000 000,-	0
10 000 001 – 25 000 000,-	0
25 000 001,- a více	0

Z porovnání odpovědí s otázkou č. 9 vyplývá, že dotace nečerpalo celkem 30 respondentů a dalším dvěma respondentům nebyla proplacena dotace. Výše proplacených dotací se pohybuje v relaci „do 5 mil.“ Kč. VLS byla proplacena 1 žádost o dotaci taktéž do výše 5 mil. Kč.

12. Diskuse

V souvislosti s alokací PRV v ČR lze provést srovnání výsledků s dokumentem „Support for Innovation in Forestry in Rural Development Programmes of Six European Countries“ (Sarvašová a kol., 2010). Součástí dokumentu je rozbor počtu dotační titulů v oblasti lesnictví ve vybraných zemích EU, srovnání alokací PRV do lesnictví a rozdělení finančních prostředků dle os. Předmětem zkoumání bylo 6 zemí EU: Bulharsko, Česká Republika, Slovensko, Rakousko, Německo (regiony Severní Porýní-Westfálsko a Sasko) a Itálie (regiony Veneto a Toskánsko). Ze srovnání vyplývá, že ČR disponuje druhým nejvyšším rozpočtem PRV 2007 – 2013 (po Rakousku), ovšem pro dotační tituly v lesním hospodářství je vyčleněno pouze 6 % z celkové alokace PRV, což představuje téměř nejnižší alokaci ve srovnání s ostatními 6 zeměmi EU (nejnižší alokací po ČR disponuje pouze Rakousko). Z hlediska srovnání alokací OSY I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a OSY II – Zlepšování životního prostředí a krajiny disponuje Česká republika vyšší alokací pro lesnická opatření v OSE II (3 mld. Kč), v OSE I je vyčleněna alokace 2 mld. Kč. Ovšem na základě výsledků hodnocení interim je na konci roku 2010 patrné, že vyšší míru čerpání dotace vykazuje OSA I (1,6 mld. Kč), kterou pro lesní hospodářství ČR reprezentují dotační tituly v rámci investic do lesnictví. V rámci OSY II je v roce 2010 vyčerpáno pouze 0,7 mld. Kč, a to především z důvodu předimenzované alokace u dotačních titulů II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy, II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu a II.2.3 Lesnicko-environmentální platby. Vyšší alokaci OSY I vykazují téměř všechny srovnávané země EU, kromě regionu Toskánsko a Slovenska.

Z provedeného hodnocení interim a oficiálních dokumentů střednědobého hodnocení PRV a OPŽP vyplývá, že nastavené cíle u většiny dotačních titulů nekorrespondují s očekávanou mírou čerpání alokace daného dotačního titulu, popř. byl nastavený cíl předimenzován. Otázkou je, zda je účelné nastavit cíl dotačního titulu jako „počet podpořených projektů“, neboť tento ukazatel nemá žádnou vypovídací schopnost. Jako vhodnější varianta nastavení cílů se jeví ukazatele „počet podpořených podniků“ nebo „podpořená plocha lesa“.

Zároveň se nabízí otázka, zda jsou monitorovaná data v rámci PRV a OPŽP dostačující. Např. nejsou standardně monitorovány průměrné náklady na pořízení jednotlivých typů strojů u lesnické techniky, průměrné náklady na realizaci preventivních

opatření na drobných vodních tocích (výjimku tvoří průměrné náklady na 1 km rekonstruované lesní cesty, ovšem tento údaj není ve Zprávě o střednědobém hodnocení PRV zveřejněn) nebo průměrné náklady na realizace opatření v rámci neproduktivních investic.

Další slabou stránkou oficiálních zpráv střednědobého hodnocení PRV a OPŽP je absence rozboru čerpání jednotlivých dotačních titulů dle různých typů vlastníků lesa. Zvláště v období přípravy nových programových dokumentů pro období 2014 – 2020, kdy je častým předmětem diskusí zda podporovat či nepodporovat státní podniky. V hodnocení interim je prokázáno, že zejména u dotačních titulů vztahujících se primárně k podpoře biodiverzity v lesích a ochraně přírody jsou dotace v nejvyšší míře čerpány státními podniky.

13. Závěr

Evaluace interim byla provedena u deseti dotačních titulů vztahujících se k oblasti lesního hospodářství v programovém období 2007 - 2013. Na základě analýzy programových dokumentů bylo identifikováno osm dotačních titulů vztahujících se k oblasti lesního hospodářství v Programu rozvoje venkova. Další dva dotační tituly vztahující se k oblasti lesního hospodářství především v souvislosti s ochranou přírody a krajiny byly identifikovány v Operačním programu Životní prostředí. V rámci evaluace interim byla provedena kvantifikace dat a evaluačních ukazatelů jednotlivých dotačních titulů, z jejichž výsledku lze potvrdit nebo vyvrátit následující hypotézy:

Hypotéza č.1:

Z hlediska celkového počtu dotačních titulů vztahujících se výhradně k oblasti lesního hospodářství a objemem schválených finančních prostředků představuje Program rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 nejsilnější finanční nástroj v lesním hospodářství. *Hypotéza je potvrzena.*

Zjištění:

V Programu rozvoje venkova bylo za období 2007 – 2010 v rámci osmi dotačních titulů vztahujících se k oblasti lesního hospodářství zaregistrováno celkem 4 681 žádostí o dotace v celkové výši 4,3 mld. Kč (z této částky bylo jako dotace schváleno 42 %) . Za stejné období bylo v Operačním programu Životní prostředí u dvou dotačních titulů pouze za oblast lesního hospodářství zaregistrováno celkem 81 žádostí o dotace ve výši 0,7 mld. Kč (schváleno bylo 100 % této částky jako dotace). I v rámci ověřovací metody – internetového dotazníku – byla tato hypotéza potvrzena, kdy 27 z celkového počtu 44 respondentů uvedlo podané žádosti v rámci Programu rozvoje venkova, pouze 3 respondenti uvedli podané žádosti v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Hypotéza č. 2:

Největší zájem ze strany žadatelů o dotaci je v rámci Programu rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 o dotační tituly zaměřené na investice v lesích. *Hypotéza je potvrzena.*

Zjištění:

V období 2007 – 2010 je z celkového objemu 4 681 zaregistrovaných žádostí o dotaci podáno celkem 2 776 v rámci tří dotačních titulů opatření I.1.2 Investice v lesích, tedy 59 % všech

zaregistrovaných žádostí z osmi dotačních titulů. Z finančního hlediska činí z celkové částky 4,7 mld. Kč poptávané dotace celkem 3,4 mld. Kč opatření I.1.2 Investice v lesích. Největší poptávka z hlediska množství žádostí o dotaci je u dotačního titulu I.1.2.1 Lesnická technika (celkem 1 822 žádostí), z hlediska poptávané výše dotace se jedná o dotační titul I.1.2.3 Lesnická infrastruktura (celkem 2,2 mld. Kč). Tato hypotéza je potvrzena i z výsledku ověřovací metody – internetového dotazníku, kdy respondenti uvedli nejvyšší počet žádostí o dotaci na dotační titul I.1.2.1 Lesnická technika, následoval dotační titul I.1.2.3 Lesnická infrastruktura.

Hypotéza č. 3:

Finanční prostředky z dotačních titulů v rámci Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013 jsou využívány především většími vlastníky (obhospodařovateli) lesů, jako jsou státní podniky a městské a obecní lesy. *Hypotéza je potvrzena.*

Zjištění:

V období 2007 – 2010 činil celkový objem schválených dotací v rámci dvou dotačních titulů OPŽP vztahujících se k oblasti lesního hospodářství ve vztahu k ochraně přírody a krajiny 710 mil. Kč, z toho 89 % objemu finančních prostředků bylo schváleno jako dotace lesům ve vlastnictví státu, 6 % městským a obecním lesům a 5 % soukromým vlastníkům lesa. Tento fakt má několik důvodů: z obou dotačních titulů OPŽP nejsou státní lesy vyloučeny jako oprávnění příjemci dotace, schválené projekty zahrnují komplexnější opatření realizované na větších lesních plochách s cílem zlepšení stavu a biodiverzity lesa, složitější administrativa OPŽP vyžaduje náročnější přípravu projektu a jeho realizace, kterou jsou schopny zabezpečit především větší subjekty. V rámci ověřovací metody – internetového dotazníku byla hypotéza potvrzena, neboť podané žádosti o dotaci z OPŽP uvedli pouze respondenti z městských a obecních lesů a státního podniku.

Hypotéza č. 4:

Vzhledem k převládající rozloze lesů ve vlastnictví státu jsou největším příjemcem dotací z EU obhospodařovatelé státních lesů. *Hypotéza není potvrzena.*

Zjištění:

Z celkového množství schválených dotací bylo v období 2007 – 2010 nejvíce dotací schváleno soukromým vlastníkům lesa, a to 1 032 mil. Kč, a to vztaheno k výměře lesa soukromých vlastníků lesa, která v roce 2010 činila 22 % celkové výměry lesní půdy ČR.

Druhá nejvyšší částka dotace ve výši 977 mil. Kč byla v období 2007 – 2010 schválena státním lesům, vztaženo k výměře lesa ve vlastnictví státu, která v roce 2010 činila 60 % celkové výměry lesní půdy ČR. Lesům městským a obecním byla v období 2007 – 2010 schválena dotace ve výši 825 mil. Kč, vztaženo k výměře lesa ve vlastnictví měst a obcí, která v roce 2010 činila 17 % celkové výměry lesní půdy ČR. V rámci ověřovací metody – internetového dotazníku nelze tuto hypotézu, vzhledem k nízkému počtu respondentů, ani potvrdit, ani vyvrátit.

Součástí evaluace interim bylo zhodnocení efektivity jednotlivých dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství. Již u tří dotačních titulů bylo dosaženo cíle do konce roku 2010. Jako dotační titul s nejvyšší efektivitou lze vyhodnotit podopatření II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách. Cíl u tohoto dotačního titulu byl již v roce 2010 překročen více než 10x, neboť s jeho finančními prostředky bylo obnoveno do roku 2010 celkem 3 320 ha lesních ploch poškozených rozsáhlými větrnými kalamitami v letech 2007 – 2008 a upraveny drobné vodní toky v délce 23 km. Dotace na obnovu lesních ploch po kalamitách využily, kromě lesů církevních, všechny typy vlastníků lesa.

Do konce roku 2010 byl již splněn cíl u dotačních titulů 6.2 Podpora biodiverzity a 6.3 Obnova krajinných struktur, kdy byl počet plánovaných projektů (150) v období 2007 – 2013 splněn více než dvojnásobně. Největší zájem o realizaci projektů v oblasti lesního hospodářství ve vztahu k ochraně přírody je ze strany státních lesů, neboť obhospodařují nejvíce lesní půdy v České republice a disponují dostatkem prostředků k přípravě náročného projektového řízení a administrace žádosti o dotace. Vynaložené dotace z Operačního programu Životní prostředí jsou i přes náročnější podmínky přijetí žádosti o dotace využity efektivně, neboť realizací projektů dojde ke zvýšení biodiverzity v lesích, obnově lesa v imisních oblastech a na území národních parků je zajišťována stabilizace lesů a výstavba návštěvnické infrastruktury, včetně informačních center.

Splnění cíle do konce roku 2013 bude dosaženo u dotačních titulů I.1.2.1 Lesnická technika, I.1.2.3 Lesnická infrastruktura a II.2.4.2 Neproduktivní investice. Realizovaná opatření v rámci těchto dotačních titulů lze hodnotit jako efektivní, neboť nákupem nové, moderní techniky se zvýšil podíl používání ekologicky šetrnějších technologií při obhospodařování lesů, opravami lesních dopravní sítě se zlepšily podmínky přístupnosti území a odvozu dřeva z lesních porostů a podpořená opatření v návštěvnické infrastruktuře lesa přispěla ke zvýšení rekreační funkce lesa. U těchto dotačních titulů mohou být stanovené

cíle, vzhledem k velkému zájmu žadatelů, do konce roku 2013 i překročeny, ovšem za předpokladu realokace finančních prostředků z dotačních titulů, u nichž je zájem ze strany žadatelů o dotaci minimální a jejichž cíle do konce roku 2013 splněny nebudou. Jedná se o dotační tituly I.1.2.2 Technické vybavení provozoven, II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy, II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu a II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů.

Poskytování dotací z fondů EU do oblasti lesního hospodářství lze celkově hodnotit jako opodstatněné, neboť naprostá většina realizovaných projektů by bez poskytnuté dotace nebyla vůbec realizována, jak dokládají výsledky rozhovorů s dotázanými žadateli o dotaci z řad různých vlastníků lesa a také závěry oficiálního průběžného hodnocení PRV a OPŽP. Realizace projektů také výrazně přispěla ke zlepšení funkcí lesa. Poznatky z provedené evaluace mohou být aplikovány při tvorbě strategických dokumentů pro čerpání dotací v nadcházejícím programovém období EU 2014 – 2020, jejichž příprava byla v ČR zahájena v roce 2012. V souvislosti s přípravou strategických dokumentů pro čerpání dotací z EU v následujícím programovém období lze formulovat následující doporučení:

- Koncipovat operativní cíle dotačního titulu tak, aby byla snadno zjiřitelná míra realizace, tj. např. plnění cíle v hektarech, km atd.
- U dotačních titulů, které v programovém období 2007 – 2013 vykazují nízkou míru čerpání zvážit jejich další přítomnost v dalším programovém období, popř. upravit podmínky poskytnutí dotace tak, aby byly pro žadatele o dotaci přijatelné a méně administrativně náročné. Zejména pro vlastníky lesů malých výměr je složitá administrace dotace značně znevýhodňující faktor. Tato situace by mohla být vyřešena zavedením systému např. zjednodušeného řízení administrace dotace nebo zřízením poradenské činnosti, která by drobným vlastníků lesa s administrací dotace pomohla. Zároveň se nabízí možnost přehodnocení předdimenzované alokace tam, kde je nízké čerpání dotace a alokovat větší množství financí tam, kde je přetlak žádostí o dotaci.
- Vzhledem k většímu čerpání dotací v rámci PRV, OSA I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví zvážit pro další programové období vyšší alokaci pro tuto osu, neboť i přes vyšší alokaci OSY II - Zlepšování životního prostředí a krajiny zde nebudou prostředky vyčerpány.
- Rozšířit okruh monitorovaných dat, a to zejména pokud se týká průměrných nákladů na opatření, popř. jednotku v rámci opatření (např. u nákupu lesnické techniky). Zároveň by

bylo účelné zahrnout do rámce monitorovaných dat také úroveň čerpání dotací u různých typů vlastníků lesa (u soukromých vlastníků vyčlenit zvlášť skupinu vlastníků lesa malých výměř z důvodu přijetí vhodných opatření pro lepší administrativní přístupnost dotací). V OPŽP by bylo účelné oddělit monitoring lesnických opatření od opatření týkajících se krajiny a živočichů. V rámci zpráv a analýz resortního významu by bylo pro účely srovnatelného a průkazného srovnání efektivity hospodaření lesnických subjektů vhodné u položek, které obsahují poskytnuté finanční prostředky z dotací, uvádět jejich hodnoty také po odpočtu těchto prostředků. Následně veškerá tato data zveřejňovat v rámci výročních nebo průběžných zpráv.

15. Použitá literatura a informační zdroje

1. BALDWIN, R., WYPLOSZ, CH.: *Ekonomie Evropské integrace*. GRADA Publishing, a.s., Praha 2008, ISBN 978-80-247-1807-1.
2. BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M.: *Procesní analýza – návrh metody pro hodnocení efektivnosti využívání strukturálních podpor na regionální úrovni*. AGRIC.ECON-CZECH, 2006 (12), ISSN 578-587.
3. BUSINESSINFO: *Konečná alokace zdrojů fondů EU pro Českou republiku v období 2007 – 2013*, 2006. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/konecna-alokace-zdroju-fondu-eu-2007-13-3601.html>>. Citováno (05/2010).
4. BUSINESSINFO: *Regionální a strukturální politika Evropské unie*, 2010. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/regionalni-a-strukturalni-politika-5158.html>>. Citováno (12/2010).
5. COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES: *Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007 – 2013*. Brussels 2005. Dostupné z <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/050706osc_en.pdf>. Citováno (04/2010).
6. COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION: *Monitoring and Evaluation of the EU's rural development policy: Preliminary ideas for and possible elements of common indicators*. Brussels 2012, Interinstitutional File: 2011/0282(COD).
7. CZECHINVEST: *Veřejná podpora a de minimis*, 2007. Dostupné z: <<http://www.scechinvest.org/verejna-podpora>> . Citováno (01/2010).
8. ČECHURA, L.: *Zdroje a limity růstu agrárního sektoru*. Wolters Kluwer ČR, a.s., Praha 2009, ISBN 978-80-7357-493-2.

9. ČINČERA J., KULICH J., GOLLOVÁ D.: Efektivita, evaluace a podpora programů environmentální výchovy. Časopis Envigogika, 2009/IV/2, ISSN 1802-3061.
10. DATABÁZE MZE: Dobíhající a ukončené dotace, 2010. Dostupné z: <<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/>>. Citováno (05/2010).
11. DATABÁZE OPŽP: Operační program Životní prostředí, 2010. Dostupné z: <<http://www.opzp.cz/sekce/238/dokumenty-ke-stazeni/>>. Citováno (05/2010).
12. DATABÁZE SZIF: Program rozvoje venkova, 2010. Dostupné z: <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd>>. Citováno (05/2010).
13. DIRECTORATE GENERAL EXTERNAL RELATIONS: Evaluation Methods for the European Union's External Assistance, Guidelines for Project and Programme Evaluation, Volume 3. Luxemburg 2006, ISBN 92-79-00681-9.
14. EUROPEAN COMMISSION: Evaluation Methods for the European Union's External Assistance, Guidelines for Project and Programme Evaluation. Brussels 2006. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/europeaid/evaluation/methodology/examples/guide3_en.pdf>. Citováno (03/2010).
15. EUROPEAN COMMISSION: Annual Activity Report, Directorate General for Agriculture and Rural Development. Brussels 2010. Dostupné z: < http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm >. Citováno (05/2010).
16. EUROPEAN COMMISSION: Forestry measure, Main characteristics of the EU forest sector. Brussels 2010. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/agriculture/fore/characteristics/index_en.htm>. Citováno (05/2010).
17. EUROPEAN UNION: Rozšiřování Unie, 2010. Dostupné z: < http://europa.eu/pol/enlarg/index_cs.htm >. Citováno (05/2010).
18. EUROSOP: Problémy rozpočtu EU, 2010. Dostupné z: < <http://www.euroskop.cz/8921/sekce/problemy-rozpocet-eu/> >. Citováno (05/2010).

19. EUROSTAT: Regions: Statistical yearbook 2006. Brussels 2006. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-AF-06-001> . Citováno (05/2010).
20. EUROSTAT: Forestry Statistics – 2007 edition. Brussels 2007. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-76-06-322> . Citováno (05/2010).
21. EUROSTAT: Forestry in the EU and the World, A Statistical Portrait. Luxemburg 2011, ISBN 978-92-79-19988-2.
22. EVROPSKÁ KOMISE: Rozpočet EU, 2007. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm>. Citováno (01/2010).
23. EVROPSKÁ KOMISE: Rozpočet Evropské unie, Základní informace. Lucemburk 2010, ISBN 978-92-79-14440-0.
24. GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO ZEMĚDĚLSTVÍ A ROZVOJ VENKOVA: Příručka ke společnému rámci pro monitorování a hodnocení, metodický dokument. Brusel 2006.
25. HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. a kol.: Veřejné finance. Wolters Kluwer ČR, a.s., Praha 2010, 2. aktualizované vydání, ISBN 978-80-7357-497-0.
26. HRDÝ, M.: Hodnocení ekonomické efektivity investičních projektů EU. Wolters Kluwer ČR, a.s., Praha 2006, ISBN 80-7357-137-4.
27. CHVOJKOVÁ, A., KVĚTOŇ, V. a kol.: Finanční prostředky strukturálních fondů EU v programovacím období 2007 – 2013. IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., Praha 2006, ISBN 80-86684-43-1.
28. ITBIZ: Ekonomická efektivnost, 2012. Dostupné z: <<http://www.itbiz.cz/slovník/ekonomie/ekonomicka-efektivnost>>. Citováno (03/2012).
29. JARSKÝ, V.: Výsledky věcného pokroku realizace opatření 1.3. Lesní hospodářství Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Časopis Zprávy

- z lesnického výzkumu, Special/2007, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, s. 26-35, ISSN 0322-9688.
30. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ: Čerpání evropských fondů, Finanční analýzy OP. Praha 2010. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Files/7a/7a0e8451-4da6-4007-9c8e-e80a7eeee83c.pdf>>. Citováno (05/2010).
31. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ: Evaluační plán NSRR pro období 2007 – 2013. Praha 2009.
32. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ: Národní rozvojový plán ČR 2007 – 2013, Praha 2006.
33. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ: Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013, Praha 2007.
34. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ: Studie proveditelnosti (Feasibility study), Metodická příručka, Praha 2004.
35. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU: Operační program Podnikání a inovace 2007 – 2013. Praha 2008.
36. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Horizontální plán rozvoje venkova ČR pro období 2004 – 2006. Praha 2004.
37. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013. Praha 2006.
38. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Obecná příručka programu rozvoje venkova. Praha 2008, ISBN 978-80-7084-845-6
39. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Praha 2004.
40. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Operační program Rybářství 2007 – 2013. Praha 2007.

41. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR: Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013. Praha 2007.
42. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ: Analýza dosavadní realizace OP Životní prostředí. Praha 2010.
43. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ: Operační program Životní prostředí pro období 2007 – 2013, Praha 2007.
44. NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.
45. NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1198/2006 z 27. července o Evropském rybářském fondu.
46. NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova
47. PĚLUCHA, M. a kol.: Rozvoj venkova v programovacím období 2007 – 2013 v kontextu reformy SZP EU. IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., Praha 2006, ISBN 80-86684-42-3.
48. RYŠKOVÁ, P., PONDĚLÍČKOVÁ, A.: Regionální politika a význam strukturálních fondů Evropské unie. Lesnická práce, Ročník 78 (1999).
49. SAMUELSON, P. A., NORDHAUS, W. D.: Ekonomie. Nakladatelství Svoboda, Praha 2006, ISBN 80-205-0494-X.
50. SARVAŠOVÁ, Z., JARSKÝ, V., SETZER, F., WEISS, G.: Support for Innovation in Forestry in Rural Development Programmes of Six European Countries. In: Policy Integration and Coordination: the Case of Innovation and the Forest Sector in Europe. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2010, ISBN 978-92-898-0049-5.
51. SDRUŽENÍ DHV ČR, SPOL. S R.O. A TIMA LIBEREC, S.R.O.: Průběžné hodnocení Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013, Závěrečná zpráva, Liberec 2010.

52. STRUKTURÁLNÍ FONDY EU: Programy 2004 – 2006, 2004. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006>> . Citováno (05/2010).
53. STRUKTURÁLNÍ FONDY EU: Předvstupní nástroje, 2004. Dostupné z:< <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU/Historie-regionalni-politiky-EU-v-Ceske-republice/Predvstupni-nastroje>>. Citováno (05/2010).
54. ŠPIČKOVÁ, V.: Fondy Evropské unie v letech 2007 – 2013 – nové možnosti financování projektů. Časopis VLS, Ročník II/září 2008. Vojenské lesy a statky ČR, s.p., s. 2 – 7.
55. ŠPIČKOVÁ, V., JARSKÝ, V.: Zhodnocení možností a efektivity financování lesního hospodářství z fondů EU. Časopis Zprávy z lesnického výzkumu. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, 2012. In print.
56. THE COUNCIL PRESIDENCY: The Salzburg Declaration, 2006. Dostupné z: <http://www.eu2006.at/en/News/Press_Releases/March/1103EUWesternBalkansStatement.html>. Citováno (05/2010).
57. TOMŠÍK, K.: Vývoj a perspektivy evropského venkova. Wolters Kluwer ČR, a.s., Praha 2009, ISBN 978-80-7357-495-6.
58. TÝDEN: ČR vydělala na členství v unii čtyřicet miliard, 2010. Dostupné z: <http://www.tyden.cz/rubryky/byznys/cesko/cr-vydelala-na-clenstvi-v-unii-ctyricet-miliard_156591.html> Citováno (01/2010)
59. VILAMOVIČ, Š: Čerpáme finanční zdroje Evropské unie, praktický průvodce. GRADA Publishing, a.s., Praha 2005, ISBN 80-247-1194-X.
60. WIKIPEDIA, 2012: Evaluace, 2012. Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Evaluace>>. Citováno (01/2012).

SUMMARY

The sector of forestry represents a significant part of the European Union economy. The area of forestry does not have own funding programme but within the conditions of the Czech Republic its aspects are included in funding programmes: Rural Development Programme and The Operational Programme Environment. The aim of the thesis is realization of so-called interim evaluation including evaluation of individual grant efficiency relating to the area of forestry for 2007 – 2010. Part of the evaluation is comparison of using the resources from EU funds in various types of forest owners.

Based on the executed analyses of materials, description of individual grants was carried out. Then the input, output, result and target indicators were identified. Principal tool for the area of forestry is Rural Development Programme, which has eight grants in total; their primal aim is the area of forestry development and improvement of the conditions of forest. The Operational Programme Environment, which includes two grants relating to the area of forestry, is another financial tool. By their content they primarily relate to the issue of nature and countryside protection, however, they include also the issues of forestry. The next step of evaluation is evaluation of efficiency, thus whether and to what extent the targets of individual grants are fulfilled (set for the whole programme period) till the end of 2010 and whether the targets will be fulfilled till the end of the programme period. The last part of the evaluation is comparison of approved applications of various forest owners.

Projects implementation significantly contributed to improvement forest functions and competitiveness of Czech forestry. Knowledge gained from the evaluation carried out can be applied when creating strategic documents to gain grants during the coming EU programme period of 2014 – 2020, preparation of which started in the Czech Republic in 2012.

Seznam zkratk

AEO	Agroenvironmentální opatření
AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
ARES	Administrativní registr ekonomických subjektů
CF	Cohesion Fund Kohezní fond
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGF	European Agricultural Guarantee Fund Evropský zemědělský záruční fond
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund Evropský zemědělský a záruční fond
EC	European Comission Evropská komise
EFF	European Fisheries Fund Evropský rybářský fond
EK	Evropská komise
ERDF	European Regional Development Fund Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	European Social Fund Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FIFG	The Financial Instrument for Fisheries Guidance Finanční nástroj na podporu rybolovu
HDP	Hrubý domácí produkt
HRDP	Horizontál Rural Development Plan Horizontální plán rozvoje venkova 2004 – 2006
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-accession Nástroj předvstupních strukturálních politik
LČR	Lesy České republiky

LDS	lesní dopravní síť
LFA	Low Favourable Areas
LH	lesní hospodářství
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OPRVMZ	Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004 – 2006
OPŽP	Operační program Životní prostředí 2007 – 2013
PRV	Program rozvoje venkova ČR 2007 – 2013
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa
PUZČ	Předčasné ukončení zemědělské činnosti
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova méně příznivé oblasti
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SVOL	Sdružení vlastníků obecních lesů
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VLS	Vojenské lesy a statky ČR
VÚLHM	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti
ZCHÚ	Zvláště chráněná území
ZSV	Zakládání skupin výrobců

Seznam tabulek

Tab. č.	Název	Strana
Tab. 1	Struktura vlastnictví lesů v ČR	14
Tab. 2	Struktura dokumentů Programu rozvoje venkova	19
Tab. 3	Struktura dokumentů Operačního programu Životní prostředí	19
Tab. 4	Struktura dokumentů v programovém období 2004 - 2006	20
Tab. 5	Výsledky plnění alokace PRV v období 2007 – 2010 (v Kč)	34
Tab. 6	Kvantifikace v rámci dotačního titulu I.1.2.1 Lesnická technika	37
Tab. 7	Evaluační ukazatele I.1.2.1 Lesnická technika	38
Tab. 8	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů I.1.2.1 Lesnická technika	40
Tab. 9	Kvantifikace v rámci dotačního titulu I.1.2.2 Technické vybavení provozoven	41
Tab. 10	Evaluační ukazatele I.1.2.2 Technické vybavení provozoven	42
Tab. 11	Kvantifikace v rámci dotačního titulu I.1.2.3 Lesnická infrastruktura	43
Tab. 12	Evaluační ukazatele I.1.2.3 Lesnická infrastruktura	45
Tab. 13	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů I.1.2.3 Lesnická infrastruktura	46
Tab. 14	Kvantifikace v rámci dotačního titulu II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy	47
Tab. 15	Evaluační ukazatele II.2.1.1 První zalesnění zemědělské půdy	48
Tab. 16	Kvantifikace v rámci dotačního titulu II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu	49
Tab. 17	Evaluační ukazatele II.2.2.1 Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu	50
Tab. 18	Evaluační ukazatele II.2.3.1 Zlepšování druhové skladby lesních porostů	51
Tab. 19	Kvantifikace v rámci dotačního titulu II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích	53

Tab. 20	Evaluační ukazatele II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření v lesích	54
Tab. 21	Kvantifikace v rámci II.2.4.1, záměru a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách	56
Tab. 22	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci II.2.4.1, záměru a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách	58
Tab. 23	Kvantifikace v rámci II.2.4.1, záměru b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi	59
Tab. 24	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci II.2.4.1, záměru b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi	60
Tab. 25	Kvantifikace v rámci dotačního titulu II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích	61
Tab. 26	Evaluační ukazatele II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích	62
Tab. 27	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích	64
Tab. 28	Výsledky plnění alokace OPŽP v období 2007 – 2010 (v Kč)	66
Tab. 29	Kvantifikace cílů v rámci dotačních titulů 6.2 Podpora biodiverzity a 6.3. Obnova krajinných struktur	66
Tab. 30	Kvantifikace v rámci dotačního titulu 6.2, záměr a) zvýšení biodiverzity v lesích	68
Tab. 31	Evaluační ukazatele v rámci dotačního titulu 6.2, záměr a) zvýšení biodiverzity v lesích	69
Tab. 32	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.2, záměr a) zvýšení biodiverzity v lesích	70
Tab. 33	Kvantifikace v rámci dotačního titulu 6.2, záměr b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury	71
Tab. 34	Evaluační ukazatele v rámci dotačního titulu 6.2, záměr b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury	72
Tab. 35	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.2, záměr b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury	73

Tab. 36	Kvantifikace v rámci dotačního titulu 6.3 Obnova krajinných struktur	74
Tab. 37	Evaluační ukazatele v rámci dotačního titulu 6.3 Obnova krajinných struktur	76
Tab. 38	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.3 Obnova krajinných struktur	76
Tab. 39	Sumarizace cílů a jejich plnění v období 2007 – 2010	78
Tab. 40	Schválená výše dotací z EU v období 2007 – 2010 dle vlastnictví lesů v tis. Kč	83
Tab. 41	Vymezení společných dotačních titulů v programových obdobích 2004 – 2006 a 2007 - 2013	87
Tab. 42	Výsledky plnění alokace OPRVMZ a HRDP v období 2004 – 2006 (v Kč)	88
Tab. 43	Evaluační ukazatele dotačních titulů v oblasti lesního hospodářství OPRVMZ, HRDP a PRV	90

Seznam grafů

Graf č.	Název	Strana
Graf 1	Výměra lesů v jednotlivých členských státech EU-27 (v mil. ha)	12
Graf 2	Těžba dříví v jednotlivých státech EU-27 (v mil. m ³)	12
Graf 3	Porovnání počtu zaměstnanců v lesnictví a dřevařství v r. 2005 (v tis.)	13
Graf 4	Struktura vlastnictví lesů v jednotlivých členských státech EU-27	14
Graf 5	Struktura vlastnictví lesů v ČR v roce 2010	15
Graf 6	Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů I.1.2.1 Lesnická technika	40
Graf 7	Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů I.1.2.3 Lesnická infrastruktura	46
Graf 8	Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci II.2.4.1, záměru a) Obnova lesního potenciálu po kalamitách	58
Graf 9	Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci II.2.4.1, záměru b) Zavádění preventivních opatření v lesích a odstraňování škod způsobených povodněmi	60
Graf 10	Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů II.2.4.2 Neproduktivní investice v lesích	64
Graf 11	Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.2, záměr a) zvýšení biodiverzity v lesích	70
Graf 12	Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.2, záměr b) obnova a výstavba návštěvnické infrastruktury	73
Graf 13	Vývoj schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů v rámci dotačního titulu 6.3 Obnova krajinných struktur	77
Graf 14	Podíl vlastníků lesa na schválených dotacích z EU v období 2007 - 2010	84

Seznam obrázků a schémat

Obr. č.	Název	Strana
Obr. 1	Cíle regionální politiky EU a jejich aplikace v operačních programech ČR	6
Obr. 2	Cíle společné zemědělské politiky EU v Programu rozvoje venkova	7
Obr. 3	Společné charakteristiky dotačních programů	9
Obr. 4	Schéma procesu administrace projektu z pohledu žadatele o dotaci	10

Schéma č.	Název	Strana
Schéma 1	Kvantifikace v rámci dotačního titulu	29
Schéma 2	Evaluační ukazatele pro každý dotační titul	29
Schéma 3	Komparace schválených žádostí dle typu vlastnictví lesů	30